

วารสารดำรงราชานุภาพ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 45 ประจำเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2555 ISBN 1513 - 6884

ความพร้อมของภูมิภาคกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วารสารดำรงราชานุภาพ
DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

สถาบันดำรงราชานุภาพ
สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงมหาดไทย

วารสารดำรงราชานุภาพ DAMRONG RAJANUPHAB JOURNAL

ตราประจำพระองค์
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ
กรมพระยาดำรงราชานุภาพ

“บทความหรือข้อคิดเห็นใดๆ ที่ปรากฏ
ในวารสารดำรงราชานุภาพ
เป็นวรรณกรรมของผู้นิพนธ์โดยเฉพาะ
สถาบันดำรงราชานุภาพและ
บรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย”

คณะผู้จัดทำวารสารดำรงราชานุภาพ

เจ้าของ สถาบันดำรงราชานุภาพ

คณะที่ปรึกษา

นายวิบูลย์ สงวนพงศ์

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายภาณุ อุทัยรัตน์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายประภาศ บุญยสินดี

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายวัลลภ พริ้งพวงษ์

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

นายจรินทร์ จักกะพาก

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

บรรณาธิการบริหาร

นายทรรศนะ วิชัยธนพัฒน์

ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ

ที่ปรึกษาของบรรณาธิการ

นางสุกานดา วรเชษฐบัญชา

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและแผน

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นายอภิชัย ชัยชมภู

ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาและบริหารจัดการความรู้

กองบรรณาธิการ

นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์

นางณิรมล เกิดแก้ว

นางกาญจนา แจ่มมินทร์

นายบัญชา ดวงดีแก้ว

นางสาวสุพัทธา บุญถึง

นางสาวสุภาพ ป้อมมะลิ่ง

สถานที่ติดต่อ

สถาบันดำรงราชานุภาพ

สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร./โทรสาร 0-2221-5958

<http://www.stabundamrong.go.th>

บทบรรณาธิการ

วารสารดำรงราชานุภาพได้เคยนำเสนอบทความต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องอาเซียนมาแล้วหลายแง่มุม แต่การเตรียมตัวเข้าสู่อาเซียนในบริบทของกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจที่สำคัญในหลายด้าน และครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศไทย จึงยังคงมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาเสนออย่างต่อเนื่องอีกหลายเรื่องราว

สำหรับฉบับนี้ เนื้อหาส่วนใหญ่จะนำเสนอเกี่ยวกับภารกิจและการเตรียมความพร้อมของจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดนซึ่งต่อไปจะเป็นพื้นที่หน้าด่าน ที่จะรับผลกระทบจากการเข้าสู่อาเซียนก่อนพื้นที่อื่นๆ โดยฉบับนี้นำเสนอการเตรียมความพร้อมของจังหวัดชายแดนทั้ง 4 ภาค คือ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดตาก จังหวัดบึงกาฬ และจังหวัดสงขลา นอกจากนั้นยังมีเรื่องราวจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ กรมอาเซียน ซึ่งจะฉายภาพมุมกว้างให้ได้เข้าใจและรู้จักความเป็นอาเซียนมากขึ้น อีกทั้งเรื่องของประเทศสมาชิกอาเซียนและอาเซียนบวก 3 ที่จะได้นำมาเสนอในหลากหลายมุมมอง

กองบรรณาธิการขอขอบคุณเจ้าของบทความทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์และเห็นประโยชน์ในการเผยแพร่ความรู้ผ่านวารสารดำรงราชานุภาพ โดยบทความทุกเรื่องจะนำเผยแพร่บนเว็บไซต์ของสถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (www.stabundamrong.go.th) ด้วยอีกทางหนึ่ง หากท่านมีข้อเสนออื่นใดเกี่ยวกับการดำเนินงานวารสารดำรงราชานุภาพทางกองบรรณาธิการยินดีรับฟังข้อเสนอแนะด้วยความยินดี

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

1. ประชาคมอาเซียน	กรมอาเซียน	1
2. ความเป็นหนึ่งเดียวของประชาคมอาเซียน : ร่างตัวแบบในการนำไปปฏิบัติ	นิภาพรรณ เจนสันติกุล ไชยณัฐ ดำดี	19
3. จังหวัดกาญจนบุรี โอกาสผลกระทบและการเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน	จังหวัดกาญจนบุรี	25
4. จังหวัดตากเปิดประตูสู่อาเซียน	จังหวัดตาก	37
5. บึงกาฬ 77 เปิดประตูสู่อาเซียน	จังหวัดบึงกาฬ	42
6. จังหวัดสงขลา : ศักยภาพ โอกาส และการเตรียม ความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	จังหวัดสงขลา	56
7. วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในอาเซียน	วัชรพงษ์ จิโสะ	77
8. ประสบการณ์การศึกษาดูงานสาธารณรัฐ สังคมนิยมเวียดนาม	ดร.สุชาดา วัฒนา	83
9. เกาหลีเพื่อนเก่าพัฒนาประเทศอย่างไร	สุดจิต นิमितกุล	97

ประชาคมอาเซียน

ประเทศสมาชิก “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” 10 ประเทศ¹ หรือ “อาเซียน” มีเป้าหมายจะก้าวไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 (ค.ศ. 2015) ประกอบด้วยสามด้านหลัก ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และ (3) ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) วิสัยทัศน์ร่วมของผู้นำอาเซียน คือ การสร้างประชาคมอาเซียนที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง มีกฎกติกาในการทำงาน และมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประชาคมอาเซียน) เป้าหมายหลักของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน คือ การสร้างประชาคมที่มีความแข็งแกร่ง มีความ

เจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ สามารถสร้างโอกาสและรับมือสิ่งท้าทาย ทั้งด้านการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ได้อย่างรอบด้าน โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี สามารถประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น และประชาชนในอาเซียนมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน²

บทความนี้จะกล่าวถึงประชาคมอาเซียนใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) **ความเป็นมาของประชาคมอาเซียน** (2) **สามด้านหลักของประชาคมอาเซียน** (3) **ความคืบหน้าของการเตรียมพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน** ซึ่งส่วนหนึ่งเรียบเรียงจากผลการประชุมคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ³ ครั้งที่ 3/2555 เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2555 ณ ห้องวิเทศสโมสรส่วนที่ 2 กระทรวงการต่างประเทศ และ (4) บทสรุป

¹ประกอบด้วยบรูไนฯ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ก่อตั้งเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยการลงนามปฏิญญากรุงเทพของสมาชิกผู้ก่อตั้ง 5 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย

²การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) (กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ) พฤศจิกายน 2555, หน้า 1.

³คณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ จัดตั้งตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 24 สิงหาคม 2553 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นประธาน และมีปลัดกระทรวงทุกกระทรวงเป็นกรรมการ มีภารกิจ (1) กำหนดหรือเสนอแนะนโยบาย และทำที่ของไทยในกรอบความร่วมมืออาเซียน (2) ประสานนโยบายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมอาเซียน และ (3) ประสานสัมพันธ์ข้อมูลให้กับประชาชน

1. ความเป็นมา

สำนักงานใหญ่ของอาเซียนตั้งอยู่ที่ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

เมื่อเดือนธันวาคม 2540 ผู้นำอาเซียนได้รับรองเอกสารวิสัยทัศน์อาเซียน 2020 (ASEAN Vision 2020) เพื่อกำหนดเป้าหมายว่า ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) อาเซียนจะเป็น

- 1) วงสมานฉันท์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ - A Concert of Southeast Asian Nations
- 2) หุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาอย่างมีพลวัต - A Partnership in Dynamic Development
- 3) มุ่งปฏิสัมพันธ์กับประเทศภายนอก - An Outward-looking ASEAN และ
- 4) ชุมชนแห่งสังคมที่เอื้ออาทร - A Community of Caring Societies⁴

ต่อมา ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2546 ที่เมือง

บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ผู้นำอาเซียนได้ตอบสนองต่อการบรรลุวิสัยทัศน์อาเซียนเพิ่มเติม โดยได้ลงนามในปฏิญญาว่าด้วยความร่วมมืออาเซียน ฉบับที่ 2 (Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II) เห็นชอบให้มีการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ภายในปี 2563 (ค.ศ. 2020) ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC)

⁴ประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) (กรุงเทพฯ: กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ)

อย่างไรก็ดี ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2550 ที่เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ผู้นำอาเซียนได้ลงนามแถลงการณ์เซบูเห็นชอบให้เร่งรัดการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 (ค.ศ. 2015) เพื่อให้อาเซียนสามารถปรับตัวและจัดการกับประเด็นท้าทายของทุกมิติในสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ อาเซียนได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน (Roadmap for ASEAN Community 2015) ซึ่งผู้นำอาเซียนได้รับรองเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2552 ในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 14 ที่ชะอำ-หัวหิน ในขณะที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน อาเซียนให้ความสำคัญกับการเร่งรัดการปฏิบัติตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการเร่งรัดการรวมตัวทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตภายในภูมิภาคเป็นหลัก และลดการพึ่งพาเศรษฐกิจโลกที่ผันผวนในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้มีความเสมอภาคกันระหว่างสมาชิกมากขึ้น ทั้งนี้ ล่าสุดในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยกัมพูชา ผู้นำอาเซียนได้ตกลงที่จะกำหนดวันที่อาเซียนจะเป็นประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการในวันที่ 31 ธันวาคม 2558

2. สามด้านหลักของประชาคมอาเซียน

2.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่

2.1.1 มีกติกาและมีการพัฒนา ค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน โดยยึดมั่นหลักการของการไม่แทรกแซงกิจการภายใน และการส่งเสริมค่านิยมของประชาคมควบคู่กันไป

2.1.2 มีความเป็นเอกภาพ ความสงบสุข ความแข็งแกร่ง และมีความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่ครอบคลุมในทุกมิติ เพื่อส่งเสริมให้อาเซียนพึ่งพาอาศัยกลไกของตนมากขึ้นในการแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่าง ๆ ในภูมิภาค

2.1.3 มีพลวัตและมีปฏิสัมพันธ์กับนอกภูมิภาคอาเซียน

2.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีเป้าหมายการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ ได้แก่

2.2.1 การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวสำหรับประชากร 600 ล้านคนในอาเซียน โดยมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุนและบุคลากรวิชาชีพต่าง ๆ อย่างสะดวกมากขึ้น และมีการไหลเวียนอย่างเสรียิ่งขึ้นสำหรับเงินทุน

2.2.2 การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนโดยให้ความสำคัญกับประเด็นด้านนโยบายที่จะช่วย

ส่งเสริมการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในเรื่องต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นนโยบายการแข่งขันที่เป็นธรรมชาติ การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และนโยบายภาษี รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

2.2.3 การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยการส่งเสริม SMEs และการเสริมสร้างขีดความสามารถของประเทศสมาชิกอาเซียนผ่านโครงการ อาทิ โครงการริเริ่มเพื่อการรวมกลุ่มของอาเซียน (Initiative for ASEAN Integration: IAI) เพื่อลดช่องว่างทางการพัฒนา รวมถึงการส่งเสริมความร่วมมือด้านธุรกิจระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

2.2.4 การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก โดยเน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนกับประเทศภายนอกภูมิภาค เพื่อให้อาเซียนมีท่าทีร่วมกันอย่างชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการสร้างเครือข่ายในด้านการผลิต/จำหน่ายภายในภูมิภาคให้เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก

2.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน มีเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง สังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีคุณภาพชีวิตดี และมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริม

อัตลักษณ์ของอาเซียน โดยให้ความสำคัญกับการดำเนินการใน 6 ด้าน ได้แก่

2.3.1 การพัฒนามนุษย์

2.3.2 การคุ้มครองและสวัสดิการ

สังคม

2.3.3 สิทธิและความยุติธรรมทาง

สังคม

2.3.4 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

2.3.5 การสร้างอัตลักษณ์อาเซียน

2.3.6 การลดช่องว่างทางการ

พัฒนา

3. ความคืบหน้าของการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนในแต่ละด้าน⁵

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงความคืบหน้าของการดำเนินงานของอาเซียนและประเทศไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนใน 5 ประเด็น ได้แก่ (1) ความคืบหน้าของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (2) ความคืบหน้าของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (3) ความคืบหน้าของประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (4) ความคืบหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity) และ (5) ความคืบหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน

3.1 ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (กระทรวงการต่างประเทศเป็นหน่วยประสานงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับ

⁵เรียบเรียงจากผลการประชุมคณะกรรมการอาเซียน ครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องวิเทศสโมสร ส่วนที่ ๒ กระทรวงการต่างประเทศ

หน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ของประเทศไทย ได้แก่ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงยุติธรรม)

3.1.1 ภาพรวม ในปี 2555 นี้ โดยเฉพาะในการประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยกับพม่า อาเซียนได้มีพัฒนาการที่ดี ในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคม การเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยมีการ สร้างกฎเกณฑ์ บรรทัดฐาน และความร่วมมือ กับต่างประเทศ อาทิ

(1) การจัดตั้งสถาบัน อาเซียนเพื่อสันติภาพและความสมานฉันท์ (ASEAN Institute of Peace and Reconciliation) อย่างเป็นทางการ มีสำนักงาน อยู่ที่ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย มีภารกิจ ในการวิจัยและรับฟังความคิดเห็นเพื่อส่งเสริม สันติภาพในภูมิภาค และไม่มีหน้าที่ในการ ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทระหว่างกันในอาเซียน

(2) ด้านสิทธิมนุษยชน มีการจัดทำปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Human Rights Declaration: AHRD)

นับเป็นเอกสารสำคัญด้านสิทธิมนุษยชนฉบับ แรกของอาเซียน แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของ อาเซียนในด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนให้กับประชาชนอาเซียน

(3) ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็น เจ้าภาพจัดการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้าน ยาเสพติดสมัยพิเศษ เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2555 ซึ่งที่ผ่านมาไม่เคยมีการประชุมระดับรัฐมนตรี มีแต่การประชุมในระดับเจ้าหน้าที่อาวุโสเท่านั้น โดยที่ประชุมย้มาถึงความสำคัญที่จะทำให้อาเซียนเป็นเขตปลอดยาเสพติดภายในปี 2558 ซึ่งจะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน รวมถึงการ สกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดข้ามพรมแดน

(4) ด้านการค้ามนุษย์ ประเทศไทยผลักดันให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (Regional Plan of Action) ควบคู่ไปกับการจัดทำอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ (ASEAN Convention on Trafficking in Persons) เพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการแก้ไขปัญหการค้ามนุษย์ ในระดับภูมิภาค

(5) ประเด็นทะเลจีนใต้ อาเซียนยังเผชิญกับความท้าทายในการแก้ไข ปัญหาดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะประเทศ ผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ได้ผลักดันให้มีการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส อาเซียน-จีน เพื่อรักษาพลวัตการเจรจาที่ สร้างสรรค์และพิจารณาแนวทางการส่งเสริม

ความร่วมมือระหว่างอาเซียน-จีนในด้านต่างๆ ที่จะเป็นผลประโยชน์ร่วมของทั้งสองฝ่าย รวมถึงการหารือแนวทางในการจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (Code of Conduct in the South China Sea) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างความไว้วางใจและการเจรจาหารือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ

(1) การจัดทำแนวปฏิบัติและแผนปฏิบัติการ 3 ปี (2556-2558) ของกระทรวงกลาโหม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนโดยในปี 2556 กระทรวงกลาโหมจะดำเนินกิจกรรมในด้านต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเฉพาะการฝึกซ้อมผสมกับกลุ่มประเทศอาเซียน อาทิ ความมั่นคงทางทะเล การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและบรรเทาภัยพิบัติ การแพทย์ทหาร การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เป็นต้น

(2) การเสริมสร้างความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย

เป็นหน่วยประสานหลักของประเทศ และมีหน้าที่เป็นประธานคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management: ACDM) ด้วย

(3) การจัดการฝึกซ้อมการบรรเทาภัยพิบัติภายใต้กรอบ ARF (ASEAN Regional Forum Disaster Relief Exercise: ARF DiREx) โดยประเทศไทยและเกาหลีใต้จะร่วมกันจัดขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2556 ที่จังหวัดเพชรบุรี เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ และความร่วมมือระหว่างทหารและพลเรือน

3.2 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(กระทรวงพาณิชย์เป็นหน่วยงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านเศรษฐกิจอื่น ๆ ของประเทศไทย อาทิ กระทรวงการคลัง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น)

3.2.1 ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อาทิ

(1) ปัจจุบันอาเซียนอยู่ระหว่างการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Scorecard) ระยะที่ 3 (ปี 2555-2556) ซึ่งตามข้อมูลที่ปรากฏ ประเทศไทยสามารถดำเนินการไปได้ร้อยละ 84.6 และอยู่ระหว่างการดำเนินการปรับมาตรฐานและความ

สอดคล้องในเรื่องพิกัดศุลกากร การอำนวยความสะดวกทางการค้า ระบบการรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าด้วยตัวเอง มาตรฐานของ SME และการจัดทำระบบข้อมูลศุลกากรทางอิเล็กทรอนิกส์ ณ จุดเดียว หรือ “ASEAN Single Window”

(2) อาเซียนประสบความสำเร็จในการจัดทำความตกลงอาเซียนว่าด้วยการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (ASEAN Agreement on the Movement of Natural Persons) ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปี 2555 เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้เกิดการเคลื่อนย้ายบุคลากรที่ประสงค์จะให้บริการในประเทศสมาชิกในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้า การค้าบริการ และการลงทุน โดยข้อผูกพันของไทยจะอนุญาตให้มีการเคลื่อนย้ายบุคลากร 2 ประเภท คือ ผู้เยี่ยมเยือนทางธุรกิจ (Business Visitor) และผู้โอนย้ายภายในบริษัท (Intra-Corporate Transferee) โดยครอบคลุมการเคลื่อนย้ายบุคลากรใน 25 สาขา อาทิ บริการวิศวกรรม บริการคอมพิวเตอร์ บริการวิจัย และการพัฒนา บริการด้านการเงิน บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านสุขภาพ และบริการด้านโรงแรม เป็นต้น

(3) สำหรับความตกลงอาเซียนว่าด้วยการค้าบริการ (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services: AFAS) นั้น ได้มีผลบังคับใช้แล้ว โดยอาเซียนได้ผูกพันเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 8 แล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555 โดยเปิดไปแล้วร้อยละ

70 ซึ่งนักลงทุนอาเซียนสามารถเข้ามาจัดตั้งธุรกิจในประเทศสมาชิกอาเซียนอีกประเทศหนึ่งในรูปแบบของบริษัทจำกัดเท่านั้น โดยสามารถมีหุ้นส่วนของผู้ถือหุ้นต่างชาติได้ไม่เกินร้อยละ 70 ในสาขาบริการ อาทิ บริการด้านวิชาชีพ บริการด้านคอมพิวเตอร์ บริการด้านโทรคมนาคม บริการด้านการวิจัยและการพัฒนา บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ บริการด้านการก่อสร้าง บริการด้านการจัดจำหน่าย บริการด้านการศึกษา บริการด้านสุขภาพ บริการด้านการท่องเที่ยว บริการด้านนันทนาการและกีฬา เป็นต้น โดยเปิดเฉพาะบาง sub-sector ของแต่ละสาขาดังกล่าว และมีอีก 2-3 สาขาที่เปิดให้ผู้ถือหุ้นเป็นชาวต่างชาติไม่เกินร้อยละ 51 อาทิ บริการด้านการขนส่งทางน้ำ ทางรถไฟ และทางอากาศ ทั้งนี้ มีเงื่อนไขว่าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในแต่ละสาขาด้วย

(4) ในเรื่องการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะนั้น ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำ MRA แล้ว 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล วิศวกรรม สถาปัตยกรรม นักบัญชี และช่างสำรวจ และ 1 สาขาบริการ คือ บริการการท่องเที่ยว ประเทศไทยได้ลงนาม MRA ในสาขาบริการการท่องเที่ยวแล้วเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2555

(5) นอกจากนี้ พัฒนาการที่สำคัญยิ่งในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 21 เมื่อเดือนพฤศจิกายนที่ผ่านมา คือ

การที่ผู้นำอาเซียน 10 ประเทศ กับผู้นำจีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และอินเดีย ประกาศให้มีการเริ่มเจรจาการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างรอบด้านในภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) โดยจะเริ่มการเจรจาในต้นปี 2556 เพื่อให้บรรลุผลได้ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่จะเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งนี้ โดยเห็นว่า RCEP จะช่วยปรับให้ FTA ระหว่างอาเซียน กับประเทศทั้ง 6 ดังกล่าว มีกฎระเบียบที่สอดคล้องกัน

3.2.2 ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ

(1) การจัดทำมาตรฐานสินค้าเกษตรและอินทรีย์อาทิ ผักผลไม้อาเซียน จำนวน 28 รายการ และอยู่ระหว่างการจัดตั้ง

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและสินค้าประมงเพื่อให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมถึงการจัดสัมมนาสร้างความตระหนักรู้ให้แก่เกษตรกรไทยโดยเฉพาะการจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม

สหกรณ์ และการเชื่อมโยงเครือข่ายเรื่องการค้าตลาดของสินค้าเกษตรซึ่งเป็นหนึ่งในเรื่องที่รัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ได้ตกลงกันโดยเฉพาะการขับเคลื่อนกลุ่มสหกรณ์ และในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียน+3 ด้านการเกษตรและป่าไม้ (ASEAN+3 Ministers Meeting on Agriculture and Forestry: AMAF+3) เมื่อเดือนกันยายน 2555 ที่ประเทศลาว ไทยได้เสนอเป็นเจ้าภาพในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการโครงการสำรองข้าวฉุกเฉินของอาเซียน+3 (ASEAN Plus Three Emergency Rice Reserve: APTERR)

(2) การลงนามในข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) เพื่อบำบัดความสะดกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาการบริการการท่องเที่ยวเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2555 และพัฒนาการเตรียมความพร้อมในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะในสาขาบริการการท่องเที่ยว อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งชาติ และการจัดตั้งคณะกรรมการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมและสื่อการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงมาตรฐานสำหรับ 32 วิชาชีพ

(3) การเตรียมความพร้อมในการอำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะใน 7 สาขาวิชาชีพและ 1 การบริการของกระทรวงแรงงาน ที่ผ่านมามีการประชุมระดับความเห็นเพื่อประเมินว่าการเคลื่อนย้ายแรงงานมีทักษะจะมีผลกระทบต่อ

คนไทยและต่อการแข่งขันของประเทศไทยใน ด้านแรงงานมีทักษะอย่างไร ซึ่งสรุปผลได้ว่า ยัง ไม่มีผลกระทบมากนัก โดยสภาวิชาชีพของไทย คอยกำกับดูแลอยู่ นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงานด้วย

(4) การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันด้านการค้าสินค้า บริการ และการลงทุน โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำแผนงาน 4 ด้านสำคัญ ได้แก่ (ก) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทน (ข) การพัฒนาศักยภาพด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้ประกอบการ SME เพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ค) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการวิจัยและพัฒนา รวมถึงการถ่ายโอนเทคโนโลยี และ (ง) การพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานสินค้าด้วยการทดสอบทางห้องปฏิบัติการ

(5) การดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในส่วน

ของ ICT ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอาเซียน (ASEAN ICT Masterplan 2015: AIM 2015) โดยโครงการที่ประเทศไทยรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำมาตรฐานและนิยามทักษะบุคลากรด้าน ICT อาเซียน (ASEAN ICT Skills Standard and Definition) การจัดทำแผนปฏิบัติการ ยุทธศาสตร์รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์อาเซียน (ASEAN e-Government Strategic Action Plan) และให้ความสำคัญกับการวางโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT การจัดสัมมนาเพื่อเผยแพร่ การเปิดตลาดการค้าบริการในสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และโครงการ Smart Thailand เป็นต้น

3.3 ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์เป็นหน่วยงานหลัก โดยดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านสังคมและวัฒนธรรมอื่นๆ ของประเทศไทย อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงาน กพ. เป็นต้น)

3.3.1 ภาพรวม อาเซียนมีพัฒนาการในการดำเนินการตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน อาทิ

(1) ปัจจุบันอาเซียนได้จัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานตามแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASCC Scorecard) เสร็จเรียบร้อยแล้ว และจะนำมาใช้ในการประเมินผลในเดือนมิถุนายน 2556

(2) การจัดตั้งกลไกใหม่ ได้แก่ รัฐมนตรีอาเซียนด้านกีฬาซึ่งจะมีการประชุมเป็นครั้งแรกในปี 2556 และรัฐมนตรีอาเซียนด้านสตรีซึ่งมีการประชุมครั้งแรกไปแล้วเมื่อเดือนตุลาคม 2555

(3) ด้านการศึกษา ในการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการศึกษา (ASEAN Ministers Meeting on Education) ครั้งที่ 7 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 ได้มีเอกสารสำคัญคือ เอกสารคู่มือหลักสูตรอาเซียน (ASEAN Curriculum Sourcebook) เพื่อให้ประเทศสมาชิกใช้เป็นแนวทางในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และให้เยาวชนเรียนรู้อาเซียนและประเทศสมาชิกในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

(4) ด้านการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคม มีการจัด GO-NGO Forum ซึ่งเป็นข้อริเริ่มของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินการตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

(5) นอกจากนี้ ยังมีกลไกด้านสิทธิมนุษยชนที่ดูแลสิทธิสตรีและสิทธิเด็กคือ คณะกรรมาธิการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ASEAN Commission on the Promotion and Protection of the Rights of Women and Children: ACWC) ด้วย

3.3.2 ในส่วนการดำเนินการของประเทศไทย มีพัฒนาการที่สำคัญ อาทิ

(1) ประเทศไทยได้ผลักดันให้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (Universal Health Coverage: UHC) เป็นวาระสำคัญของการประชุมรัฐมนตรีสาธารณสุขอาเซียน (ASEAN Health Ministerial Meeting: AHMM) ครั้งที่ 11 และการประชุมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้าทั่วภูมิภาคอาเซียน และลดผลกระทบในบริเวณชายแดนที่มีการข้ามพรมแดนมารับการรักษาในประเทศไทย

(2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และความคืบหน้าในการสร้างระบบถ่ายโอนหน่วยกิตซึ่งดำเนินการโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network : AUN) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้วางยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ปี 2546-2561 ใน 6 ด้าน ได้แก่ (ก) การพัฒนาทักษะโดยการอบรมภาษาอังกฤษและสร้างความรู้ภาษาอาเซียน (ข) การ

สร้างความตระหนักและเสริมสร้างเอกลักษณ์ของประเทศอาเซียน (ค) การส่งเสริมการรู้หนังสือ (ง) พัฒนาและยกระดับมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งรวมถึงหลักสูตรการเรียนการสอน การประเมินผลและการโอนหน่วยกิต (จ) การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ชุมชน (Community Learning Center: CLC) และ (ฉ) การผลิตและการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะ

(3) การพัฒนาองค์ความรู้และการจัดการความรู้ทางด้านมรดกวัฒนธรรมและความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอาเซียนของกระทรวงวัฒนธรรม โดยเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมทั้งในระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ ผู้เชี่ยวชาญ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินพื้นบ้าน ช่างหัตถกรรม นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน เป็นต้น ทั้งนี้ การดำเนินงานของไทยภายใต้ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม มี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ และระดับภูมิภาค

(4) การกำหนดให้ปี 2013 เป็นปี ASEAN Sports Industry Year โดยประเทศสมาชิกอาเซียนจะร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลอง โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยประสานงานหลักในการจัดกิจกรรมแสดงความสนใจที่จะเพิ่มกีฬาประเภทตะกร้อหรือมวยในอนาคต เนื่องจากเป็นกีฬาที่ประเทศอาเซียนมีความเชี่ยวชาญ

(5) การพัฒนาชนบทและสร้างความยากจนซึ่งมีกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานงาน โดยกำหนดจัดโครงการต่าง ๆ อาทิ การแสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน โครงการพัฒนาที่มหาวิทยาลัยโดยให้ตัวแทนชุมชนมารับความรู้จากส่วนกลางแล้วนำไปขยายผลต่อไปในชุมชน โครงการถ่ายทอดวิถีทัศน์ทางไกลจากส่วนกลางไปยังศาลากลางจังหวัด ในจังหวัดต่าง ๆ และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมกลุ่มจังหวัด (Regional Cooperation Center : RCC) ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากที่สนใจและมีความพร้อมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนและประชาคมอาเซียนแก่จังหวัดและกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ เป็นต้น

3.4 ความคืบหน้าด้านการเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN Connectivity)

3.4.1 ความเป็นมา ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 15 เมื่อเดือนตุลาคม 2552 ที่ชะอำ-หัวหิน ประเทศไทย ผู้นำอาเซียนเห็นชอบกับข้อเสนอของไทยเกี่ยวกับแนวคิดความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน (ASEAN

Connectivity) เพื่อเสริมสร้างความเป็นปึกแผ่นของอาเซียนและนำอาเซียนไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 และได้ออกแถลงการณ์ผู้นำอาเซียนว่าด้วยการเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน รวมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานระดับสูงว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (High Level Task Force on ASEAN Connectivity: HLTF- AC) เพื่อจัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (Master Plan on ASEAN Connectivity: MPAC) ให้แล้วเสร็จ ซึ่งต่อมาได้เสนอให้ที่ประชุมสุดยอดอาเซียน ครั้งที่ 17 เมื่อเดือนตุลาคม 2553 ให้การรับรองโดย

อาเซียนได้จัดทำแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน (ASEAN Master Plan on ASEAN Connectivity) โดยมีเจตนารมณ์ที่จะเร่งรัดการเชื่อมโยงประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศให้เป็นหนึ่งเดียว และมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อสนับสนุนการสร้างประชาคมอาเซียนอย่างแท้จริงภายในปี 2558 โดยให้อาเซียนเป็นศูนย์กลางโครงสร้างความสัมพันธ์ในภูมิภาค และเพื่อเป็นกรอบความร่วมมือในการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกัน ใน 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านกฎระเบียบ และด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน โดยความเชื่อมโยงดังกล่าวจะเน้นอาเซียนในเบื้องต้น และจะเป็นพื้นฐานในการเชื่อมโยงไปภูมิภาคต่าง ๆ อาทิ ภูมิภาคเอเชียตะวันออก ภูมิภาคเอเชียใต้ และอื่น ๆ ต่อไป⁶

ทั้งนี้ การเชื่อมโยงในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนแม่บทฯ ในการก่อสร้างถนน เส้นทางรถไฟ การขนส่งทางน้ำ การขนส่งทางอากาศ รวมทั้งการเชื่อมโยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านพลังงาน (โครงการท่อก๊าซและระบบสายส่งไฟฟ้าของอาเซียน) โดยมีคณะทำงานสาขาต่าง ๆ ของอาเซียน (ASEAN Sectoral Bodies) เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทฯ

ด้านกฎระเบียบ แผนแม่บทฯ จะมีส่วนในการเร่งรัดการดำเนินการตามความตกลงพิธีสาร ข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการข้ามแดนให้สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และการลงทุนทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนในขณะเดียวกันก็ป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดจากอาชญากรรมข้ามชาติ แรงงานผิดกฎหมายการค้ามนุษย์และมลภาวะต่าง ๆ ที่ตามมาจากการเชื่อมโยง

ด้านความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน แผนแม่บทฯ จะช่วยส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชน การเชื่อมโยงทางสังคม วัฒนธรรม และการสร้างความรู้สึกของการเป็นประชาคมอาเซียนที่เป็นอันหนึ่งอันหนึ่งเดียวกันมากขึ้น

⁶ ดู แผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันอาเซียน กรรมาอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ, 2554.

อาเซียนได้จัดตั้งคณะกรรมการประสานงานอาเซียนว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในภูมิภาค (ASEAN Connectivity Coordinating Committee : ACCC) โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกทำหน้าที่ดังกล่าวในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศมอบหมายให้นายประดาป พิบูลสงคราม อดีตเอกอัครราชทูตและอดีตรองปลัดกระทรวงฯ เป็นผู้แทนไทยใน ACCC โดยมีหน้าที่ประสานงานกับผู้ประสานงานของแต่ละประเทศสมาชิก (National Coordinator) เพื่อผลักดันและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมทั้งประสานกับประเทศคู่เจรจาต่างๆ อาทิ จีน ญี่ปุ่น และองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ความคืบหน้า ACCC มีการประชุมมาแล้ว 6 ครั้ง มีการหารืออย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามและเร่งรัดการดำเนินการตามแผนแม่บทฯ รวมถึงการผลักดัน 15 โครงการเร่งรัดในแผนแม่บท (15 Priority Projects) ที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จในปี 2558 ทั้งนี้ในการประชุมครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 8-10 กันยายน 2555 ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศไทยได้มีการจัดทำคู่มือสำหรับการระดมทุนกับประเทศคู่เจรจา องค์กรเพื่อการพัฒนา และภาคเอกชนที่สนใจจะลงทุนหรือร่วมมือกับอาเซียนในโครงการที่สามารถสร้างผลตอบแทน นอกจากนี้อาเซียนได้ผลักดันให้ประเทศคู่เจรจาเข้ามามีบทบาทมากขึ้นในการช่วยสนับสนุนอาเซียนในโครงการเร่งด่วน 15 โครงการ โดยล่าสุดจีนและญี่ปุ่นได้จัดตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อ

ประสานงานโดยตรงกับ ACCC ในการสร้างความร่วมมือในโครงการเร่งด่วนดังกล่าว รวมถึงสหภาพยุโรปและออสเตรเลียได้แสดงท่าทีสนใจที่จะจัดตั้งคณะทำงานพิเศษเช่นเดียวกัน

ที่ผ่านมอาเซียนได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายตามแผนแม่บทว่าด้วยความเชื่อมโยงระหว่างกันในอาเซียน การจัด ASEAN-India Car Rally ก็ถือเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาคต่าง ๆ ทั้งนี้ ในโอกาสที่ความสัมพันธ์อาเซียน-อินเดีย ครบรอบ 20 ปี ในปี 2555

กระทรวงการต่างประเทศร่วมกับประเทศสมาชิกอาเซียนและอินเดียจัด ASEAN-India Car Rally ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 25 พฤศจิกายน ถึง 17 ธันวาคม 2555 เพื่อสำรวจเส้นทางจากอาเซียนไปยังแคว้นอัลซัมของอินเดียและส่งเสริมการเชื่อมโยงระหว่างกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะเพิ่มพูน

โอกาสความร่วมมือทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนของทั้งสองฝ่าย หลังจากที่ได้เคยจัดแรลลี่จากอินเดียมาสู่อาเซียนแล้วเมื่อปี 2547 โดยขบวนแรลลี่ของอาเซียนและอินเดียในครั้งนี้ได้เริ่มออกเดินทางจากเมืองยอกยาการ์ตาในอินโดนีเซีย-สิงคโปร์-มาเลเซีย-ไทย (ครั้งที่ 1)-กัมพูชา-เวียดนาม-ลาว-ไทย (ครั้งที่ 2)-เมียนมาร์-เข้าอินเดียที่พรมแดน Tamu-Moreh และไปสิ้นสุดที่เมืองกุวาฮาตีในแคว้นอัสสัมของอินเดีย

3.5 ความคืบหน้าด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน กรมประชาสัมพันธ์ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนแก่สื่อมวลชนโดยผลิตคู่มืออาเซียน จัดสัมมนาอบรมข้าราชการและสื่อมวลชนในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร และจัดทำเว็บไซต์ www.aseanthai.net เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารสำหรับสื่อมวลชน และนักประชาสัมพันธ์ และมีอาสาสมัครประจำหมู่บ้านคอยให้ความรู้เรื่องอาเซียนในแต่ละหมู่บ้าน นอกจากนี้ จะมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนภายในเพื่อประเมินผลด้านการประชาสัมพันธ์ประชาคมอาเซียน รวมถึงโครงการจัดสำนักกิตติสัมพันธ์ไปประจำการในจังหวัดที่มีพรมแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้านด้วย ทั้งนี้ อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเตรียมความพร้อมของประชาชนในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดย

ขณะนี้รัฐบาลได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

3.5.1 กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์โดยส่งเสริมการบูรณาการด้านการศึกษาให้เป็นวาระการพัฒนาของอาเซียน ส่งเสริมการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง สร้างความตระหนักรู้เรื่องอาเซียนในกลุ่มเยาวชนผ่านการศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างอัตลักษณ์อาเซียน และดำเนินกิจกรรมทางยุทธศาสตร์และพัฒนาคุณสมบัติ ความสามารถ การเตรียมความพร้อมที่ดีให้กับแรงงานอาเซียนเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับประโยชน์และความท้าทายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.5.2 กระทรวงแรงงานส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสมโดยรวบรวมหลักการทำงานอย่างถูกต้องและเหมาะสมไว้ในวัฒนธรรมการทำงานของอาเซียน รวมถึงสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน และทำให้เกิดความมั่นใจว่าการส่งเสริมการบริหารกิจการจะเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการจ้างงานของอาเซียนเพื่อให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์การจ้างงาน

3.5.3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.) ส่งเสริมการจัดตั้งระบบราชการที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และมีความน่าเชื่อถือ โดยการเพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรบุคคลในระบบ

ราชการของอาเซียน และเพิ่มความร่วมมือ
ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

3.5.4 ในส่วนของกระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียนได้ดำเนินการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนแก่ภาคส่วนต่าง ๆ ดังนี้

(1) การเตรียมความพร้อมแก่ภาครัฐ กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการดำเนินการในหลายมิติ ทั้งการปรับส่วนราชการเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน การพัฒนาบุคลากรและการสร้างศักยภาพแก่ข้าราชการ และการส่งเสริมการดำเนินตามแผนงานการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในทั้งสามด้าน โดยที่ผ่านมาได้จัดทำโครงการต่าง ๆ อาทิ

- ประสานกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาข้าราชการพลเรือน (กพ.) เพื่อจัดโครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนแก่ข้าราชการ พัฒนาทักษะการทำงานและเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งทักษะภาษาอังกฤษและภาษาประเทศเพื่อนบ้านให้แก่ข้าราชการ

- จัดทำหลักสูตรฝึกอบรมอาเซียนร่วมกับสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ เพื่อฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน ให้แก่ข้าราชการหรือพนักงานหน่วยงานของรัฐ (ระดับไม่ต่ำกว่าชำนาญการ) หรือหน่วยงานภาคเอกชน (ระดับไม่ต่ำกว่าผู้จัดการ) ซึ่งปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนและประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งนี้ การฝึกอบรมจะประกอบด้วยการบรรยาย ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนจากผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาดูงานภายในประเทศ โดยเฉพาะจังหวัดที่เป็นจุดเชื่อมโยงหรือเป็นจุดยุทธศาสตร์ของไทยต่ออาเซียนในด้านต่าง ๆ และการดูงานในต่างประเทศ ได้แก่ สำนักเลขาธิการอาเซียน ณ กรุงจาการ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย

- ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในเรื่องการแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้ประชาคมอาเซียนในทั้งสามเสา เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและเอื้อให้ไทยสามารถแข่งขันและใช้โอกาสจากประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่

(2) การเตรียมความพร้อมแก่ภาคเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากการเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะการที่อาเซียนมุ่งสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันและเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก กรมอาเซียนได้มีบทบาท

ในการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการในประเด็นสำคัญต่าง ๆ อาทิ

- การพัฒนาศักยภาพของภาคเอกชนและแรงงานไทยให้ตอบสนองต่อความต้องการ และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียน

- การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความตกลงเขตการค้าเสรีทั้งระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และระหว่างอาเซียนกับประเทศนอกภูมิภาค (จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์)

- การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการกำหนดนโยบายและการเจรจาความตกลงต่าง ๆ ของภาครัฐ โดยในปัจจุบันมีผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ในองค์ประกอบคณะกรรมการอาเซียนแห่งชาติ

- การรักษาคุณภาพสินค้าให้ได้ตามความต้องการของตลาด และผ่านเกณฑ์มาตรฐานระหว่างประเทศที่กำหนด

- การเสริมสร้างและใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักธุรกิจ และผู้ประกอบการในอาเซียน

- การจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อลดทอนผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อภาคธุรกิจไทย โดยเฉพาะกับผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม

(3) การเตรียมความพร้อมแก่ภาคประชาชน กรมอาเซียนให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้างประชาคมอาเซียน และได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากหน่วยงานราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนในประชาชนทุกภาคส่วนและในทุกระดับ โดยที่ผ่านมามีการดำเนินการที่สำคัญหลายประการ อาทิ

- กิจกรรมอาเซียนสัญจร กรมอาเซียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมอาเซียนสัญจรไปยังจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอาเซียนรวมทั้งสร้างความตระหนักถึงประโยชน์และโอกาสที่คนไทยจะได้รับจากการเป็นประชาคมอาเซียน โดยการจัดบรรยายความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอาเซียนให้แก่บุคลากรของสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนผู้สนใจ และมีการพบปะกับภาคประชาชนเพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและรับฟังข้อเสนอแนะของสาธารณชน

- การจัดทำสื่อเผยแพร่
อาทิ สื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งในปี 2555 กรมอาเซียนได้
จัดส่งสื่อสิ่งพิมพ์ไปตามคำขอของหน่วยงาน
และผู้สนใจต่าง ๆ กว่า 3,000 ราย การจัดทำ
รายการวิทยุ “เราคืออาเซียน” คลื่น A.M. 1575
KHz ออกอากาศ ทุกวันอังคาร เวลา 17.30-
18.00 น. เพื่อเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูล
ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาเซียน อาทิ ข้อมูลพื้น
ฐานของอาเซียน กิจกรรมอาเซียนสัญจร
อาเซียนกับประเทศคู่เจรจา ผลการประชุมของ
อาเซียนที่สำคัญ รวมทั้งการถามคำถาม
ชิงรางวัล เป็นต้น นอกจากนี้ กรมอาเซียนได้จัด
ทำเว็บไซต์ www.mfa.go.th/asean เพื่อเป็น
ช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
ของอาเซียน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกรม
อาเซียน รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ
ประชาคมอาเซียน สื่อประชาสัมพันธ์ และ
สื่อมัลติมีเดีย อาทิ วิดีทัศน์ประชาคมอาเซียน
การ์ตูนท่องโลกอาเซียน เพลง ASEAN Way
 เป็นต้น รวมถึง Facebook “ASEAN-Thailand”
 เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางการติดต่อสื่อสาร
 และแลกเปลี่ยนข้อมูลหรือความคิดเห็นของ
ประชาชนเกี่ยวกับอาเซียน

- งานวันอาเซียน ในวันที่
ที่ 8 สิงหาคม ของทุกปี กรมอาเซียนกำหนดจัด
กิจกรรมเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสครบรอบการ
ก่อตั้งอาเซียนที่กระทรวงการต่างประเทศ เป็น
ประจำทุกปี โดยในปี 2555 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม
ที่กระทรวงการต่างประเทศจัดขึ้น ประมาณ
1,000 คน และมีนักเรียนจากโรงเรียน
ต่าง ๆ กว่า 60 แห่งทั่วประเทศเข้าร่วม
โดยมีกิจกรรมสำหรับเยาวชน อาทิ การแข่งขัน
ตอบปัญหาเกี่ยวกับอาเซียน การประกวดเรียง
ความหรือวาดภาพเกี่ยวกับอาเซียน การจัด
นิทรรศการอาเซียน และมีการเสวนาโดย
วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิในหัวข้อเกี่ยวกับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียนปี 2558

- การเป็นวิทยากรอบรม
สัมมนา กรมอาเซียนได้รับเชิญจากหน่วย
ราชการ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนให้
เป็นวิทยากรบรรยายให้ความรู้และแลกเปลี่ยน
ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่การ
เป็นประชาคมอาเซียน นอกจากนี้ กรมอาเซียน
ได้ร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการในการจัด
อบรมครูทั่วประเทศเพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับ
อาเซียน และการเตรียมพร้อมในการก้าวสู่

ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ซึ่งเป็นการ train the trainers เพื่อให้ครูที่เข้าร่วมกิจกรรม กลับไปถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับ ครูในโรงเรียนและโรงเรียนเครือข่าย นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต่อไป รวมถึงการจัด ค่ายภาษาอังกฤษให้กับเยาวชน และยังมี โครงการอื่นๆ ที่น่าสนใจอีกมากมายในปี 2556 ซึ่งคงต้องติดตามต่อไป โดยจะเน้นให้ความรู้ กับภาคส่วนต่าง ๆ ในท้องถิ่นมากขึ้น

4. บทสรุป

แม้ว่าภาครัฐและภาคเอกชนจะดำเนินการ ในด้านการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ ประชาคมอาเซียนในปี 2558 แต่ประชาคม

อาเซียนจะประสบผลสำเร็จไม่ได้หากปราศจาก การสนับสนุนของภาคประชาชน กรมอาเซียน ในฐานะสำนักเลขาธิการอาเซียนแห่งชาติ จะ ทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาประชาคม อาเซียน และส่งเสริมความตระหนักรู้ให้ ประชาชนในทุกภาคส่วนและในทุกระดับมี ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการสร้าง ประชาคมอาเซียน อย่างต่อเนื่องแข็งขัน ต่อไปในอนาคต และกรมอาเซียนพร้อมให้ ความร่วมมือสนับสนุนทุกภาคส่วนในด้าน ข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนคนไทยในทุก ภาคส่วนและในทุกระดับได้รับประโยชน์ และ ใช้โอกาสอย่างเต็มที่จากการเป็นประชาคม อาเซียน

กรมอาเซียน

กระทรวงการต่างประเทศ

2 มกราคม 2556

ความเป็นหนึ่งเดียวของประชาคมอาเซียน: ร่างตัวแบบในการนำไปปฏิบัติ

นิภาพรรณ เจนสันติกุล
ไชยณัฐ คำดี

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นองค์กรความร่วมมือระดับภูมิภาค ซึ่งก่อตั้งมาตั้งแต่ปี 2510 ในปัจจุบัน อาเซียนได้มีการขยายจำนวนประเทศสมาชิกจากเดิมเพียง 6 ประเทศ เป็น 10 ประเทศ อันประกอบด้วย ประเทศไทย บรูไนดารุสซาลาม สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ และสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ในฐานะประเทศสมาชิกเดิม และกัมพูชา สหภาพพม่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ในฐานะประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียน ประเทศสมาชิกอาเซียนนั้น มีความ

คล้ายคลึงกันเชิงภูมิรัฐศาสตร์ซึ่งอาจจำแนกออกได้คร่าวๆ เป็นประเทศหมู่เกาะ กับประเทศบนผืนแผ่นดินใหญ่ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยที่ประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศมีความหลากหลายด้านสังคม วัฒนธรรมภายในแต่ละประเทศเอง ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งในการผลักดันให้ประเทศสมาชิกอาเซียนมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่มีขนาดใหญ่อย่างสาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหภาพพม่า แต่หากพิจารณาถึงจำนวนของประชากรแล้วปัจจุบันดังกล่าวอาจจะส่งผลในเชิงลบต่อการยกระดับศักยภาพทางเศรษฐกิจได้

ความเป็นอาเซียนเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอก อันได้แก่ระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศ ซึ่งมีผลต่อการยอมรับเงื่อนไขของการเป็น

¹อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ปัจจุบันกำลังศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ และการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

²นักวิชาการอิสระ ปัจจุบันกำลังศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตและปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ภูมิภาคนิยม การเปลี่ยนแปลง การย้ายฐานการผลิต การเคลื่อนย้ายทรัพยากร การเพิ่มอำนาจต่อรอง และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งมีหลักการภายใต้ 3 เสา ที่สำคัญ ได้แก่ (1) ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security Community: APSC) ที่จะทำให้ประเทศในภูมิภาคอยู่อย่างสันติสุขโดยการแก้ไขปัญหาในภูมิภาคโดยสันติวิธีและยึดมั่นในหลักความมั่นคงรอบด้าน (2) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ได้แก่ การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน (Single Market and Production Base) การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง (Highly Competitive Economic Region) การเป็นภูมิภาคที่มีพัฒนาการทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน (Region of Equitable Economic Development) การเป็นภูมิภาคที่บูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลกได้อย่างสมบูรณ์ (Region Fully Integrated into the Global Economy) และ (3) ประชาคมสังคม-วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ที่มีจุดมุ่งหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และเสริมสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของอาเซียน ดังนั้นการเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงต้องมีความครอบคลุมองค์ประกอบ ที่สำคัญ ได้แก่

1. การเตรียมพร้อมด้านการบริการ ประกอบด้วย การคำนึงถึงการท่องเที่ยว การขนส่ง ซึ่งทั้งสองส่วนนี้จะต้องมีการเตรียมการให้พร้อมทั้งปริมาณและคุณภาพเพราะมีผลต่อความเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยควรมีการสร้างการคมนาคมขนส่งที่มีโครงสร้างพื้นฐานที่ดี เพราะการขนส่งที่ดีย่อมเป็นการเปิดพื้นที่ให้หลากหลายประเทศเข้ามาร่วมลงทุนหรือเข้ามาเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินการผลิตในประเทศไทย

2. การเตรียมพร้อมด้านแรงงาน จากข้อมูลเมื่อเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 พบว่า ความต้องการแรงงานผ่านบริการจัดหางานของรัฐ 150,789 อัตรา ผู้สมัครงาน 38,554 คนและบรรจุได้ 24,300 คน มีผู้ประกันตนมากขึ้น

ทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน 47,888 คน มีคนไทยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 6,140 คน (คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 80-81) โดยกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยจัดกิจกรรมการให้บริการจัดหางานในประเทศแก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ รวมถึง คนพิการ ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาสในสังคม การให้บริการจัดหางานในต่างประเทศ การเพิ่มขีดความสามารถแรงงานไทยเพื่อไปทำงานต่างประเทศ การให้บริการแนะแนวอาชีพ การส่งเสริมงานที่มีคุณค่าแก่ผู้ด้อยโอกาสโดยการจัดฝึกอบรมด้านการโรงแรมร่วมกับ Youth Career Development Program การคุ้มครองสวัสดิการแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และความปลอดภัยในการทำงาน โครงการตรวจประเมินและติดตามผลเพื่อการรับรองมาตรฐานแรงงานไทย การพัฒนาศักยภาพการเป็นผู้ตรวจประเมินรับรองมาตรฐานแรงงานไทย (คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 81)

ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่ากระบวนการเตรียมความพร้อมแรงงานไทยควรมีการพิจารณาถึงขีดความสามารถด้านกำลังของแรงงานไทย พัฒนาแรงงานกลุ่มมีฝีมือ 7 ประเภท กึ่งมีฝีมือและไร้ฝีมือ เพราะกลุ่มแรงงานที่มีทักษะแตกต่างกัน ที่มีผลต่อการพัฒนาและการออกแบบในการรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนโดยต้องมีการสำรวจสถานะ

และความต้องการแรงงานในกลุ่มประเทศอาเซียนซึ่งกลุ่มประเทศอาเซียนได้ผลักดันให้แต่ละสมาชิกมีการจัดทำกรอบด้านทักษะระดับชาติ การจัดตั้งเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรม เพื่อส่งเสริมการจ้างงานที่เหมาะสม และยังมีวิชาชีพที่สามารถย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในประชาคมอาเซียน (Mobility of professions in ASEAN community) ที่สมาชิกทั้ง 10 ประเทศตกลงให้เคลื่อนย้ายหรือแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิกได้อย่างเสรี ประกอบด้วย

- วิชาชีพที่เกี่ยวกับการรักษาหรือการแพทย์ (Medical services)
- วิชาชีพที่เกี่ยวกับทันตกรรม (Dental services)
- วิชาชีพพยาบาล (Nursing services)
- วิชาชีพด้านวิศวกรรม (Engineering services)
- วิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม (Architectural services)
- วิชาชีพเกี่ยวกับการสำรวจ หรือนักสำรวจ (Surveying qualification)
- วิชาชีพบัญชี (Accountancy services)

นอกจากนี้ในงานของครุฑชิต พุทธโกษา (2554: บทสรุปผู้บริหาร) ได้จัดทำกรอบประเด็น การวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์ การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน พบว่า

- ด้านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ของประเทศไทยให้พร้อมรับการแข่งขันและการ เปลี่ยนแปลงในอนาคต ประกอบด้วย

1) การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้า เกษตร สินค้าอุตสาหกรรมและบริการให้มีการ ผลิตและการจัดการที่ทันสมัย มีมาตรฐานเทียบ เท่าสากล เน้นการรวมกลุ่มเครือข่าย Cluster ให้ มีขนาดใหญ่ (Plantation) และการแปรรูปเพื่อ เพิ่มมูลค่า

2) การปรับโครงสร้างการค้าให้ สามารถพึ่งตนเองมากขึ้นโดยการขยายตลาด ในประเทศ

3) การปรับโครงสร้างการค้าให้ กระจายความเสี่ยง โดยการขยายตลาดการส่ง ออกไปยังตลาดใหม่ การใช้ช่องทาง AEC และ ส่งเสริมการค้าชายแดน

4) ศึกษาข้อดีข้อเสียในการใช้เงินตรา สกุลอื่นนอกจากดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในการ ส่งออก เพื่อลดแรงกดดันของค่าเงินบาท

- ด้านการปรับโครงสร้างการเงิน ได้แก่

1) ศึกษาแนวทาง ทิศทางการปรับตัว ของค่าเงินบาทให้มีเสถียรภาพและสอดคล้อง กับประเทศคู่แข่ง

2) การพัฒนาตลาดเงิน ตลาดทุน ให้ มีศักยภาพในระดับนานาชาติ

3) การสร้างผลิตภัณฑ์ทางการเงิน ที่ทันสมัย

4) การเพิ่มประสิทธิภาพในการเคลื่อน

ย้ายเงินทุนของนักลงทุนไทยและการเพิ่ม ศักยภาพด้านการเงินให้กับผู้ประกอบการไทย

5) การสร้างสถาบันการเงินเฉพาะกิจ หรือสินเชื่อเฉพาะธุรกิจสาขาต่างๆ

- ด้านการศึกษาวิจัยการปรับ โครงสร้างกฎระเบียบและภาษี ได้แก่

1) การปรับปรุงกฎหมายด้านการค้า การลงทุนและการบริการ ให้ทันสถานการณ์

2) การปรับปรุงโครงสร้างภาษีในการ ลงทุน เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

3) การปรับปรุงกฎระเบียบและขั้นตอน ในการดำเนินธุรกิจและการส่งออกให้เทียบเท่า อารยประเทศ

3. การเตรียมพร้อมด้านสังคมและ วัฒนธรรม แม้ว่าจะมีการเริ่มดำเนินนโยบาย ผ่านทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติฉบับที่ 11 ในการจัดตั้งประชาคมสังคมและ วัฒนธรรมอาเซียน ซึ่งก็ยังคงมีปัญหาในเรื่อง ของการเผยแพร่ ดังนั้นการเตรียมพร้อมในด้าน นี้จึงควรสร้างความตระหนักและจัดทำสื่อ นำ เสนอที่น่าสนใจดึงดูดประชาชนให้เข้ามามีส่วน ร่วมมากขึ้น เผยแพร่ผ่าน Social Network ในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้ประชาชนมีช่อง

ทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเป็นการส่งเสริมประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงภายใต้แผนงาน ASEAN Connectivity ให้มากขึ้น สนับสนุนการใช้เพลงประจำชาติอาเซียนและสัญลักษณ์อาเซียนอื่นๆ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้เกี่ยวกับอาเซียน

4. การเตรียมพร้อมด้านการศึกษา

ในกลุ่มประเทศอาเซียนต่างให้ความสำคัญต่อการศึกษา และมองว่าการศึกษารากฐานของการพัฒนาในส่วนอื่น ด้วยแนวคิดที่ว่า “education-based community development” (EBCD) ซึ่งแนวคิดนี้นักเรียน/นักศึกษาจะถูกคาดหวังให้กลายเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ เฉลียวฉลาด ภายในบริบทการเรียนรู้ การปฏิบัติของประชาคม (Miller, 2000 อ้างถึงใน Jones, 2004: 147) โดยมีเป้าหมายของการศึกษา คือ (Shannon, 1992 อ้างถึงใน Jones, 2004: 147)

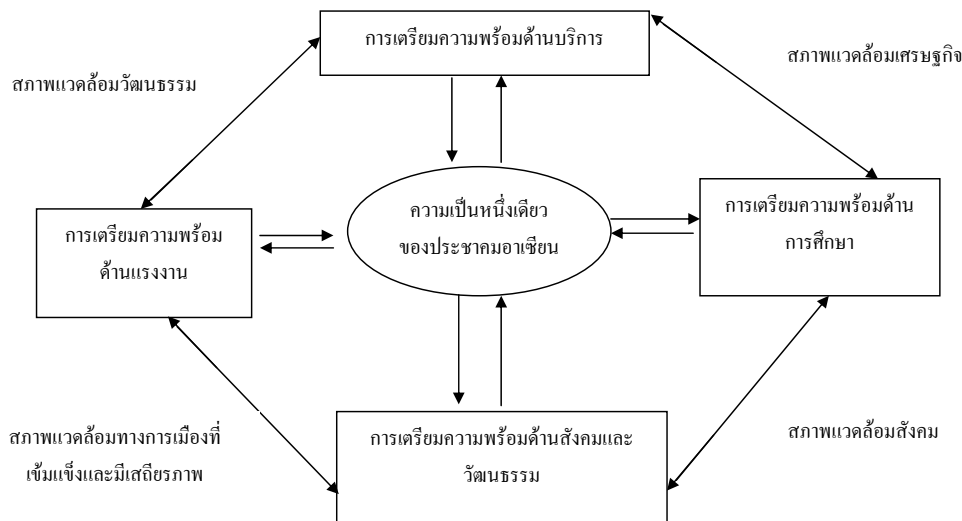
...สร้างปัจเจกบุคคลผู้ซึ่งเข้าใจซึ่งสาระความหมายของการเป็นมนุษย์ที่ขับเคลื่อนด้วยความรู้ที่พึ่งพาซึ่งกันและกันและการยอมรับและรับผิดชอบร่วมกัน การเป็นประชาคมที่ได้รับผลประโยชน์จากการศึกษา และจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งนั้น...

อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคงมีปัญหาในเรื่องของการศึกษา อาทิ คุณภาพของผู้เรียนยังไม่ได้มาตรฐาน ขาดการคิดเชิงระบบและทักษะที่จำเป็นเช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ด้านครู พบว่า ความไม่เพียงพอของครูในด้านอาชีวศึกษา การจัดการศึกษาที่ไม่สามารถรองรับความต้องการ ของภาคอุตสาหกรรมได้ และปัญหาด้านการเข้าถึงระบบการศึกษาอย่างไม่ทั่วถึง ซึ่งปัญหาในส่วนนี้รัฐบาลควรเร่งดำเนินการและควรแสดงบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อม หนุนเสริมเรื่องงบประมาณ กำลังคนที่มีความสามารถ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประชาสัมพันธ์ ถ่ายทอดความรู้

นอกจากนี้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองควรมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยจะต้องให้การศึกษาเป็นกลไกและยุทธศาสตร์การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 6 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 230) ซึ่งจากข้อมูลทั้งหมดสามารถสรุปเป็นร่างตัวแบบการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนภายใต้การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม โดยมีเสาการเมืองที่เข้มแข็งและมีเสถียรภาพ ได้ตั้ง

แผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ร่างตัวแบบการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

สรุปได้ว่า ร่างตัวแบบข้างต้นเป็นอีกหนึ่งแนวทางในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน โดยจุดเริ่มต้นสำคัญ คือ ความเป็นหนึ่งเดียวของประชาคมอาเซียนที่เกิดขึ้นจากการมีจิตใจเป็นหุ้นส่วนเดียวกัน เข้าใจ เข้าถึง และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งให้แต่ละภาคส่วนต้องปรับตัวเข้าหากันด้วย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ รัฐบาล ภาคเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรในรูปแบบอื่นๆ เพื่อร่วมกันสร้างความเป็นเอกภาพ และดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์วัฒนธรรมและการสร้างความเข้มแข็งของประเทศไทยในกลุ่มประเทศอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

คณะทำงานวิชาการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. **ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่องการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ สกสค.

ครรชิต พุทธิโกษา. 2554. **กรอบประเด็นการวิจัยของประเทศไทยให้พร้อมรับสถานการณ์การรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน**. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

Jones, M.E. 2004. Forging an ASEAN Identity: The Challenge to Construct a Shared Destiny. **Contemporary Southeast Asia**. 26, (1), ABI/INFORM Complete, 140-154.

จังหวัดกาญจนบุรี โอกาสผลกระทบและ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1. บทนำ

อาเซียนเป็นกรอบความร่วมมือในระดับภูมิภาคที่มีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม สมาคมแห่งประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียนก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ เมื่อปี 2510 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสถียรภาพทางการเมือง ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อป้องกันภัยคอมมิวนิสต์ จนมาถึงปี 2538 อาเซียนได้ร่วมกันโดยจัดทำเขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ของอาเซียนในระยะต่อมาถึงปัจจุบัน

การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียนประกอบด้วยประเทศที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรอยู่ในระดับสูงอันดับต้นๆ ของโลก เช่น สิงคโปร์ และบรูไนฯ และประเทศที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรอยู่ในอันดับท้ายๆ ของโลก เช่น ลาวและพม่า ในทางการเมืองอาเซียนประกอบด้วยประเทศที่มีระบอบการเมืองการปกครองที่หลากหลาย ได้แก่ คอมมิวนิสต์เผด็จการทหาร สมบูรณาญาสิทธิราชย์และประชาธิปไตยหลากหลายรูปแบบ ในทางสังคมอาเซียนประกอบด้วยประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรม ความแตกต่างหลากหลายดังกล่าวของประเทศในกลุ่มอาเซียน จึงเป็นทั้ง

จุดอ่อนและจุดแข็ง แต่มิได้เป็นอุปสรรคของการร่วมมือและการรวมตัวของอาเซียนที่ได้ให้ความสำคัญต่อวัตถุประสงค์แรกเริ่มไว้ใน 3 เสาหลักซึ่งได้แก่ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม และการรวมตัวเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ภายในปี 2558 การหลอมรวมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 จึงมีเป้าหมายที่จะให้อาเซียนเป็นตลาดรวมและมีฐานการผลิตเดียวกัน มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ แรงงานฝีมือ การลงทุนที่เสรีไปถึงการเคลื่อนย้ายทางการเงินที่เสรีมากยิ่งขึ้น

2. การก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของไทย

เป้าหมายสำคัญของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มอาเซียนคือ การสร้างภูมิภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันสูง มีความเจริญรุ่งเรือง และมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยองค์ประกอบหลักของการเป็น

ตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียนประกอบด้วย

- (1) การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี
- (2) การเคลื่อนย้ายบริการเสรี
- (3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี
- (4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรี
- (5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี

ในส่วนของประเทศไทยนั้น รัฐบาลภายใต้การนำของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทยเพื่อเตรียมการก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 รวม 8 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้า บริการการค้า และการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิต และการคุ้มครองทางสังคม เพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคม มีสภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้โครงสร้างพื้นฐานมีความเชื่อมโยงและมีขีดความสามารถในการรองรับและมีกฎระเบียบ ที่อำนวยความสะดวกทั้งการค้าและการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้มีมาตรฐานการศึกษาอาเซียนรวมทั้งทักษะฝีมือและภาษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากฎหมายและกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้า การลงทุน รวมทั้งสามารถปกป้องผลประโยชน์และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของอาเซียน เพื่อให้ประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจและตระหนักถึงการเป็นประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเสริมสร้างความมั่นคง เน้นสร้างความร่วมมือ สร้างพันธมิตร การบริหารจัดการพื้นที่ชายแดนทั้งทางบก ทางทะเล รวมถึงการสร้างปัจจัยสนับสนุนต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การเพิ่มศักยภาพของเมืองเพื่อเชื่อมโยงโอกาสจากอาเซียน เพื่อให้เมืองมีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงกับสมาชิกอาเซียน ทั้งในด้านอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว การลงทุนและการค้าชายแดนซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ให้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ของเมืองสำคัญในด้านต่างๆ อาทิ เมืองหลวง เมืองเกษตร เมืองอุตสาหกรรม เมืองท่องเที่ยว เมืองการค้าชายแดน

3. โอกาส ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของจังหวัดกาญจนบุรี

3.1 โอกาสและผลกระทบของจังหวัด
จากการเข้าร่วมกลุ่มเป็นสมาชิกประชาคมอาเซียนของประเทศไทย และการ

กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย ในการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียนของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้น จังหวัด กาญจนบุรีได้กำหนดวิสัยทัศน์และประเด็น ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อรองรับการ เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์จังหวัด

“เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความเป็นเลิศด้านการเกษตรอุตสาหกรรม และการค้าผ่านแดน”

ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา จังหวัด รวม 3 ประเด็น ดังนี้

(1) ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(2) พัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิต สินค้าเกษตรและเกษตรอุตสาหกรรมที่ปลอดภัย

(3) ส่งเสริมและพัฒนากการค้าผ่านแดน และเมื่อหันกลับมาพิจารณาปัจจัยพื้นฐาน ทางด้านสังคม เศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน กาญจนบุรีเป็นดินแดนที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันตก ของประเทศไทย มีพื้นที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐ แห่งสหภาพเมียนมาร์ระยะทางประมาณ 370 กิโลเมตร มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่อุดม

สมบูรณ์ด้วยทรัพยากร ธรรมชาติ พื้นที่มีลักษณะเป็นเทือกเขาที่ราบสูง สลับกับเป็นเขาและที่ราบลุ่มอุดม สมบูรณ์อยู่ในเขตชลประทานซึ่ง สามารถทำเกษตรกรรมได้ตลอดปี จังหวัดกาญจนบุรีแบ่งการปกครอง ออกเป็น 13 อำเภอ 95 ตำบล 959 หมู่บ้าน รายได้ส่วนใหญ่ของ ประชากรขึ้นอยู่กับการผลิตต่างๆ เช่น สาขาเกษตรกรรม ได้แก่ ข้าว อ้อย ข้าวโพด สาขาอุตสาหกรรม (การ

ผลิต) ซึ่งร้อยละ 90 เป็นอุตสาหกรรมแปรรูป ทางการเกษตร คือ น้ำตาล กระดาษ สุราและ ผักผลไม้บรรจุกระป๋อง เป็นต้น และมีรายได้จาก การท่องเที่ยวจำนวน 8,943.86 ล้านบาท มากเป็นลำดับที่ 9 ของประเทศ เป็นจังหวัด ท่องเที่ยวหลักของภูมิภาคตะวันตก ซึ่งอุดม ด้วยทรัพยากรทางการท่องเที่ยวหลากหลาย มีสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยอมรับของชาวไทย และชาวต่างประเทศ แบ่งได้เป็น

(1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น น้ำตกเอราวัณ น้ำตกไทรโยค น้ำตกห้วยแม่ขมิ้น ถ้ำธารลอด ถ้ำดาวดิงส์การเดินป่าชมธรรมชาติ และการล่องแก่ง

(2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เช่น สะพานข้ามแม่น้ำแคว อุทยานประวัติศาสตร์ สงครามเก้าทัพ อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์ สุสานทหารสัมพันธมิตร พระบรมราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และช่องเขาขาด

(3) แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้าง เช่น วัดสระลงเรือ วัดสุทัศน์วราราม วัดวังกวีเวการาม (วัดหลวงพ่อบุญธรรม)

ประกอบด้วยเส้นทางคมนาคมที่มีระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 123 กิโลเมตร จึงเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยวและ นักทัศนาจรเดินทางมาเยือนจังหวัดมากเป็น ลำดับที่ 4 ของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร ชลบุรี และอยุธยาตามลำดับ

ศักยภาพด้านการค้าชายแดน

จากแนวชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี ที่ติดต่อประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ระยะทางประมาณ 370 กิโลเมตร มีช่องทาง เข้า – ออกตามแนวชายแดนประมาณ 43 จุด มีจุดผ่อนปรนทางการค้าหรือจุดผ่านแดนชั่วคราว 2 ช่องทาง คือ ด้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี และช่องทางบ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง และช่องทางที่มีศักยภาพสามารถ พัฒนาเป็นจุดผ่อนปรนทางการค้าได้อีกช่องทาง หนึ่ง คือ ช่องทางบ้านอีต่อง อำเภอทองผาภูมิ

ปัจจุบันจังหวัดกำลัง พิจารณาเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราวบ้านพุน้ำร้อน อำเภอเมือง เป็นจุดผ่านแดนถาวร เพื่อรองรับการดำเนินโครงการ ท้าเรือ น้ำ ลึก และ นิคม อุตสาหกรรมทวาย ซึ่งเป็น โครงการสืบเนื่องมาจากมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2546 อันจะส่ง ผลให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็น

ศูนย์กลางในการผ่านแดนไปยังประเทศในฝั่ง ทะเลอันดามัน และเชื่อมไปยังประเทศอินเดีย

เส้นทางสายทวาย – กาญจนบุรี เป็นส่วน หนึ่งของโครงข่ายทางหลวงอาเซียนที่จะเชื่อม โยงระหว่างท่าเรือทวาย – ท่าเรือแหลมฉบังของ ไทย – ท่าเรือสีหนุวิลล์ของกัมพูชา และท่าเรือวัง เตาของเวียดนาม ตามโครงการความร่วมมือ แห่งอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong

Sub region Program : GMS) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาประเทศแถบลุ่มแม่น้ำ โขง 6 ประเทศ ประกอบด้วย กัมพูชา สาธารณรัฐ ประชาชนจีน สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร์ เวียดนามและไทย โดยโครงการ และกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของอนุภูมิภาค ลุ่มแม่น้ำโขง ดำเนินการโดยการสนับสนุนจาก ธนาคารพัฒนาเอเชีย หรือ Asian Development Bank :

จึงอาจกล่าวได้ว่าการเชื่อมโยงด้านตะวัน ตกระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมาร์จากจังหวัดกาญจนบุรี – ทวาย จะทำให้ ประเทศในภูมิภาคส่วนนี้มีเส้นทางสายหลักที่มี ศักยภาพสูงในการแข่งขันการให้บริการการค้า การลงทุนที่สามารถเชื่อมต่อกับกลุ่มอาเซียน ได้อย่างเหมาะสมยิ่ง โดยโครงการก่อสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ถือเป็นภารกิจหลักของจังหวัด ซึ่งสามารถให้การสนับสนุนส่วนราชการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการได้เป็นลำดับแรก โดยไม่ต้องรอสั่งการจากรัฐบาล คือ การกระตุ้นเตือนและเตรียมคนในพื้นที่ในทุกด้าน ให้รู้เท่าทันกับสถานการณ์ที่จะเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถดำรงสถานะของพลเมืองไทยในภูมิภาคส่วนนี้ อย่างมีศักยภาพ

1) ระยะแรก ก่อสร้างถนนลาดยาง 2 ช่วงจากบ้านพุน้ำร้อน – ชายแดนไทย / สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ระยะทาง 5 กิโลเมตร วงเงินก่อสร้างประมาณ 35 ล้านบาท

2) ระยะต่อไปเป็นการปรับปรุงถนนลาดยางเดิมให้มีมาตรฐานสูงขึ้น จากจังหวัดกาญจนบุรี – ชายแดนไทย / สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ตามความจำเป็นของปริมาณจราจรในอนาคต

ดังนั้น โครงการทำเรือทวายและนิคมอุตสาหกรรมทวายจึงถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลทางภูมิภาคตะวันตกที่เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการขนส่งสินค้าไปยังกลุ่มประเทศเอเชียตะวันตกและยุโรป เป็นการสร้างโอกาสให้สินค้าไทยสามารถแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ได้มากขึ้น จึงจำเป็นที่จังหวัดกาญจนบุรีซึ่งมีอาณาบริเวณพื้นที่ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ มากกว่า 370 กิโลเมตร จะต้องจัดเตรียมการเพื่อความพร้อมในประการต่างๆ ที่สำคัญ และ

สำหรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อพัฒนาพื้นที่และความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการลงทุนเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการกระตุ้นให้เกิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น โครงการทวาย อันจะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่บริเวณชายแดนและการจัดตั้งฐานการผลิต

จังหวัดในฐานะหน่วยงานในการบูรณาการยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ จึงได้มีการดำเนินการทบทวนศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและภายในกลุ่มจังหวัด ตลอดจนการทบทวนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ มีการปรับปรุงแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เป็นปัจจุบันสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนให้ทุกภาคส่วนในจังหวัด ให้สามารถขับเคลื่อนในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไปในทิศทางเดียวกัน ตาม

นโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้เนื่องจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะก่อให้เกิดการขยายตัวของระบบการค้าชายแดน อันเป็นผลมาจากการขจัดภาชนะนำเข้าระหว่างประเทศสมาชิก ทำให้เกิดการขนถ่าย นำเข้าวัตถุดิบ / สินค้า จากประเทศที่มีต้นทุนถูกกว่า

ในทางตรงข้าม การสูญเสียความสามารถในการแข่งขันในภาคการผลิต เช่นภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรมบางสาขา การไม่สามารถผลิตประชากรวัยแรงงานให้ตรงตามความต้องการของตลาด ย่อมทำให้ส่งผลต่อการว่างงานของประชากรในพื้นที่ และก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบ เกิดความตึงเครียดและปัญหาการประท้วงของเกษตรกร การสูญเสียรายได้ การถูกเลิกจ้างหรือเปลี่ยนอาชีพใหม่ได้ ทำให้เป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

3.2 การดำเนินการของจังหวัด

3.2.1 ด้าน เศรษฐกิจ และ โครงสร้างพื้นฐาน

- จังหวัดกาญจนบุรีได้เร่งรัดยกระดับด้านชั่วคราวบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นด่านถาวร ผลักดันโครงการขยายถนนเป็น 4 ช่องทางจราจร จากบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี หมายเลข 3208 บรรจบทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 จังหวัดราชบุรี เพื่อเชื่อมโยงโลจิสติกส์สู่ภาคใต้ และเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2555 คณะรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ชินวัตร) ได้มีมติในการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ ครั้งที่ 4 / 2555 ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เห็นชอบการเร่งรัดการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงภาคตะวันตก โครงการก่อสร้างมอเตอร์เวย์ หมายเลข 81

เส้นทางอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ถึง บ้านห้วยตูลง อำเภอกำแพง จังหวัด กาญจนบุรี ระยะทาง 96 กิโลเมตร โดยการ แบ่งการก่อสร้างออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่

1. ช่วงบางใหญ่ – บ้านโป่ง ระยะทาง 47 กิโลเมตร ขนาด 6 ช่องจราจร ค่าก่อสร้าง 22,766 ล้านบาท

2. ช่วงบ้านโป่ง–กาญจนบุรี ระยะทาง 49 กิโลเมตร ขนาด 4 ช่องจราจร ค่าก่อสร้าง 40,495 ล้านบาท

โครงการดังกล่าวจะทำให้ ประเทศไทยลดระยะทางและค่าใช้จ่ายในการ ขนส่งและกระจายสินค้าสู่มหาสมุทรอินเดีย และยุโรป เพิ่มโอกาสทางการค้า การผลิต และ การลงทุนของภาคเอกชน และสร้างความมั่นคง ให้ไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์การค้าการลงทุนไทย ของฝั่งตะวันตกของอาเซียน และเห็นชอบการ ผลักดันโครงการขยายถนนเป็น 4 ช่องทาง จราจร จากบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี หมายเลข 3208 บรรจบทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 4 จังหวัดราชบุรี เพื่อเชื่อมโยงโลจิสติกส์ สู่ภาคใต้

ทั้งนี้กระทรวงคมนาคม รับไปพิจารณาจัดทำแผนแม่บทการพัฒนา โครงข่ายคมนาคมขนส่งและจัดลำดับความ สำคัญของทางสายหลักและสายรองเพื่อ เสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ต่อไป

สำหรับความคืบหน้าใน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานฝั่งเมียนมาร์ นั้น ขณะนี้ได้มีการก่อสร้างถนนลูกรัง

ระหว่างเมืองทวายและบ้านพุน้ำร้อน เพื่อ ใช้สำหรับการขนส่งวัสดุจากไทยใช้ในการ ก่อสร้าง อีกทั้งได้มีการจัดทำรายละเอียด โครงการก่อสร้างถนนและทำเรื่อน้ำลึกเสร็จแล้ว ประเมินวงเงินที่ต้องใช้เบื้องต้น 2 โครงการนี้ ประมาณ 90,000 ล้านบาท ขณะที่วงเงินลงทุน โครงการพื้นฐานที่จะใช้ทั้งโครงการ ระยะเวลา 10 ปี รวม 270,000 ล้านบาท โดยมีการลงทุน ถนนท่าเรื่อน้ำลึก และโรงไฟฟ้าประมาณ 120,000 ล้านบาท ขณะที่ต้องใช้เงินสำหรับ โครงการสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคใน นิคมอุตสาหกรรมอีกประมาณ 81,000 ล้านบาท พื้นที่นิคมอุตสาหกรรมทวายรวม 127,000 ไร่ มากกว่าพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด 10 เท่า

ในการหารือระหว่างนายกรัฐมนตรี กับนายเต็งเส่ง ประธานาธิบดีสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2555 ณ ทำเนียบรัฐบาล ประธานาธิบดีเมียนมาร์ได้ตอบรับความร่วมมือกับนายกรัฐมนตรีไทยตอนหนึ่งว่า “ต้องการร่วมมือกันสร้างนิคมอุตสาหกรรม ส่งเสริมการค้าชายแดน พัฒนาการเกษตร และยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยพร้อมร่วมมือกันอย่างเป็นทางการ โดยให้มีการเปิดจุดผ่านแดนถาวรที่ด่านทิกิ (ตรงข้ามบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี) และจะพัฒนาเป็นนิคมอุตสาหกรรม รวมทั้งต้องการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมที่เมียวดีด้วย แต่ยังมีปัญหาขาดแคลนไฟฟ้าขอให้นักลงทุนพิจารณาด้วย”

- การพัฒนาสนามบินของกองพลทหารราบที่ 9 เป็นสนามบินพาณิชย์ น่าจะสอดคล้องกับศักยภาพของกาญจนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศ ทั้งต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ

ซึ่งมาเยือนกาญจนบุรี ปีละมากกว่า 5 ล้านคน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเยือนกาญจนบุรียังมีเป็นสัดส่วนที่ต่ำมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเที่ยวเมืองไทย (ประมาณไม่ถึงร้อยละ 10) การเดินทางที่รวดเร็ว สะดวกและปลอดภัย ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับเที่ยวบินจากต่างประเทศได้โดยตรง จะกระตุ้นให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีกำลังซื้อจากต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี สนามบินพาณิชย์แห่งนี้สามารถรองรับเที่ยวบินเช่าเหมาลำ (Charter Flight) ของนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางที่มีวัตถุประสงค์ทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับโครงการทำเรื่อน้ำลิกทวาย (โดยใช้สนามบินเมืองทวายที่เปิดใช้งานอยู่แล้ว) ได้

ปัจจุบันสนามบินกองพล ร.9 มีหอบังคับการบินแล้ว ยังขาดอุปกรณ์อีกบางชนิดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานตามข้อกำหนดของกรมการขนส่งทางอากาศกระทรวงคมนาคม ได้แก่ ระบบสายพานลำเลียงสัมภาระ กล้องวงจรปิดเพื่อความปลอดภัยและอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ความแรงดาวน์ของจังหวัดขณะนี้ คือการจัดหาอุปกรณ์ที่ขาดตามมาตรฐานโดยเร็ว ตลอดจนการวางระบบการบริหารสนามบินกองพลทหารราบที่ 9 เพื่อพัฒนาเป็นสนามบินพาณิชย์ เพื่อเพิ่มศักยภาพของจังหวัดกาญจนบุรี ในการเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตก

3.2.2 ด้านสังคมและวัฒนธรรม

การเตรียมความพร้อมในการพัฒนากำลังคนเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและรองรับโครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย จังหวัดได้จัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ ด้านภาษาต่างประเทศ โดยมีการฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษ - ภาษาจีน - และภาษาพม่าและจังหวัดกาญจนบุรีได้สนับสนุนงบประมาณจังหวัดกาญจนบุรีประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 จำนวน 5,000,000.- บาท ให้กับสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดกาญจนบุรี ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อพัฒนาบุคลากรผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีมาตรฐาน และเสริมสร้างทักษะความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษารัสเซีย การจัดอบรมจังหวัดกาญจนบุรี โดยสำนักงานแรงงานจังหวัดได้ดำเนินการฝึกอบรมในโครงการต่างๆ ดังนี้

(1) งบประมาณ ปี 2556 จากงบกลุ่มจังหวัด จำนวน 5,000,000 บาท จัดทำโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการค้าผ่านแดน โดยการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 25 กลุ่ม จำนวน 450 คน ให้กับประชาชนให้มีอาชีพ มีรายได้รองรับการบริการด้านการค้าผ่านแดนโดยตามความประสงค์ของประชาชนและสอดคล้องกับการค้าผ่านแดน

(2) งบประมาณปี2556จาก งบประมาณจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 450,000.- บาท จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเป็นเลิศ เพื่อพัฒนาบุคลากร ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวการบริการ ให้มีการบริการที่มีความประทับใจ จำนวน 4 รุ่น รุ่นละ 40 คน รวม 160 คน และผลกระทบที่จะเกิดขึ้น อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในพื้นที่ก็คือ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย จะส่งผลให้เกิดการข้ามวัฒนธรรมแบบไขว่กันอย่างเห็นได้ชัด ทำให้วัฒนธรรมไร้รูปแบบเกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมการสูญเสียทางวัฒนธรรมพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรี เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับการพัฒนา กลไกการจัดการความขัดแย้ง และการอำนวย

ความเป็นธรรมแก่ชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จังหวัดจะต้องดำเนินการให้สำเร็จเป็นรูปธรรมในโอกาสต่อไป

4. บทสรุป

จากโอกาส ผลกระทบและการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของจังหวัดกาญจนบุรีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า จังหวัดกาญจนบุรีได้ดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาศักยภาพของจังหวัดและประชาชนในพื้นที่เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนในจังหวัดได้ตระหนักถึงความสำคัญในการมี

ส่วนร่วมและความสำคัญของการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของจังหวัดกาญจนบุรี และเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดทิศทางการยุทธศาสตร์และเป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนทั้ง 3 เสาหลัก อันได้แก่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนและประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 ให้ได้รับประโยชน์สูงสุดและประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

“จังหวัดตากเปิดประตูสู่อาเซียน”

จากนโยบายของรัฐบาล ด้านการเร่งฟื้นฟูความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านและนานาชาติ เพื่อสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในภูมิภาคร่วมกัน โดยเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมขนส่งภายในและภายนอกภูมิภาค

จังหวัดตากเป็นจุดเชื่อมโยงทางโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง โลจิสติกส์ เศรษฐกิจ การค้าการลงทุนและมีส่วนช่วยสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศตามแนวคิดการพัฒนารอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation: GMS) ในเส้นทางทางระเบียงเศรษฐกิจ East West Economic Corridors และ

North South Economic Corridors ซึ่งจะทำให้จังหวัดตากเป็นประตูสู่อันดามัน และประตูการค้าอินโดจีน

ในการนี้จังหวัดตากได้กำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดว่า “บ้านเมืองน่าอยู่ ประตูกการค้าชายแดน” โดยมีนโยบายในการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและจังหวัดใกล้เคียงในทุกมิติ ทั้งด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านการท่องเที่ยว โดยจังหวัดได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและแก้ไขปัญหาความยากจน ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว สินค้า OTOP และการค้าชายแดน และด้านการรักษาความมั่นคงชายแดนและความสงบเรียบร้อยเพื่อรักษาและขยายความร่วมมือทางความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

จังหวัดตากมีศักยภาพในหลายๆ ด้าน เช่น มีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศ มีอาณาเขตติดต่อ 9 จังหวัด 1 ประเทศ และมี

ทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ ทำให้มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว ด้านการบริการ ตลอดจนมีความพร้อมในด้านการลงทุน โดยเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่สอดขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเชื่อมโยงเส้นทางเส้น East – West Economic Corridor (EWEC) ผ่านทางเส้นทางมะละแหม่ง ประเทศพม่า แม่สอด ตาก สุโขทัย พิษณุโลก เพชรบูรณ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มุกดาหาร แขวงสะหวันนะเขต ประเทศลาว ผ่านด่านชายแดนลาว-เวียดนามไปยังจังหวัดกว๋างตรีเถิ่เทียนเว้ และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ซึ่งเส้นทางนี้จะเป็นเส้นทางสำคัญด้านการท่องเที่ยว การค้า การลงทุนของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ในปีนี้จังหวัดตากได้จัดทำโครงการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ประชุมเสวนาเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่การรวมตัวของประชาคมอาเซียน ในปี 2558 ให้กับผู้บริหารในจังหวัดและโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันด้านภาษาอังกฤษให้กับข้าราชการในพื้นที่ผู้ประกอบการด้านต่างๆ เข้าร่วมการฝึกอบรมกับวิทยากรชาวต่างชาติ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมด้านภาษาและวัฒนธรรมอาเซียนให้ทราบอย่างทั่วถึง ในอนาคตเราอาจจะมีการฝึกอบรมด้านภาษาพม่าและภาษาจีนเพิ่มขึ้นอีก

จะเห็นได้ว่าเมื่อเส้นทาง East – West Economic Corridor (EWEC) เสร็จสมบูรณ์ ประเทศไทยและจังหวัดตาก จะได้ประโยชน์อย่างมหาศาลในการขยายการส่งออกและโอกาสทางการค้า และการบริการในสาขาที่ประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขัน เช่น ระบบโลจิสติกส์ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

โรงแรมและภัตตาคาร สุขภาพ ฯลฯ นอกจากนี้ยังจะช่วยเสริมสร้างโอกาสในการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมายังอาเซียน ซึ่งจะเพิ่มอำนาจการต่อรองของอาเซียนในเวทีการค้าโลก และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในอาเซียนโดยรวม ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจอย่างมาก เพราะมีจุดแข็งทั้งในเรื่องต้นทุนทางโลจิสติกส์ที่ต่ำ มีพื้นที่ในรองรับ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ค่าแรงงานภาคอุตสาหกรรมถูก แต่จุดอ่อนของประเทศไทยคือ ประชาชนในประเทศมีความรู้ด้านภาษาต่ำ ความไม่มั่นคงด้านนโยบายทางการเมืองและเสถียรภาพทางการเมือง

แต่เมื่อประเทศไทยได้รับผลประโยชน์อันมากมายจากการเปิดเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจ แต่ผลกระทบทางลบก็จะตามมาอย่างมากมาย และเพิ่มขึ้นเช่นกัน อาทิ ปัญหาระยะการคมนาคม การสาธารณสุข ปัญหาโรคระบาดต่างๆ โรคใหม่ๆ ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้าย และปัญหายาเสพติด เป็นต้น

ในปี 2558 ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จังหวัดตากได้มีการเตรียมความพร้อมในด้านการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วน โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียนให้ได้รับข้อมูลและศึกษากฎระเบียบและข้อตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจชัดเจน เพื่อให้มีความรู้และมีสมรรถนะในการแข่งขันในระบบเสรี เพื่อเตรียมความพร้อมของธุรกิจตลอดจนแนวทางการขยายตลาดตามโอกาส และข้อตกลงใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้น พร้อมทั้งมีระบบการเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการปรับโครงสร้างและการแข่งขัน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่จังหวัดตาก ดังนั้นเราต้องปรับตัวให้ทันโดยเฉพาะด้าน

ภาษาและฝีมือแรงงาน การให้บริการอย่างต่อเนื่อง เพราะหากไม่มีการปรับตัวจะทำให้เสียเปรียบด้านการแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านทันที

ในการนี้จังหวัดตาก คาดหวังว่าจะเป็น
ประตูสู่อาเซียน และเป็นเมืองเศรษฐกิจ การค้า
การลงทุน และการท่องเที่ยวแห่งใหม่ในภูมิภาค
โดยเพิ่มศักยภาพในการขยายการส่งออก
และโอกาสทางการค้า และการบริการให้มี
ความสามารถในการแข่งขัน เช่น การท่องเที่ยว

โรงแรมและภัตตาคาร สุขภาพ ฯลฯ นอกจากนี้
ยังจะช่วยเสริมสร้างโอกาสในการดึงดูดการ
ลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมายังจังหวัด
และยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนใน
จังหวัดให้มีความเข้มแข็ง

บึงกาฬ เปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน

บทนำ

ดินแดนเหนือสุดทางภาคอีสาน ที่มีชายแดนติดกับแม่น้ำโขงซึ่งเป็นแม่น้ำนานาชาติกั้นอาณาเขตแดนระหว่าง ไทย กับลาว จังหวัดบึงกาฬ ถือว่าเป็นจังหวัดน้องใหม่ของประเทศไทย ได้จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติตั้งจังหวัด บึงกาฬ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2554 และตลอดระยะเวลา 1 - 2 ปีที่ผ่านมา บึงกาฬได้มีการพัฒนาทุกด้านอย่างก้าวกระโดด และอยู่ในช่วงระยะเวลาสร้างบ้านแปลงเมือง โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ของจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งกำหนดว่า “ศูนย์กลางยางพาราภาคอีสาน สะพานการค้าการท่องเที่ยว เมืองน่าอยู่สู่ประชาคมอาเซียน” ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ความเจริญของบ้านเมืองให้บรรลุวิสัยทัศน์มีหลายประการ กล่าวคือ

ประการที่ 1 ความภาคภูมิใจร่วมกันของประชาชนชาวบึงกาฬที่รอคอยจังหวัดมานาน สัมฤทธิ์ผล ตั้งแต่ปี พ.ศ.2537 จนถึงปัจจุบัน

ประการที่ 2 จุดแข็งของศักยภาพด้านเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของประชาชน โดยเฉพาะสวนยางพาราที่สามารถสร้างรายได้

ให้เกษตรกรอย่างเป็นกอบเป็นกำ ณ ปัจจุบัน จังหวัดบึงกาฬมีพื้นที่ปลูกยางพาราประมาณ 800,000 ไร่เศษ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ปลูกยางพารามากที่สุดในภาคอีสาน

ประการที่ 3 ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติที่มีชื่อเสียงในระดับโลก คือ มีพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Site) ถึง 2 แห่ง คือ บึงโขงหลง (ตั้งอยู่ที่อำเภอโขงโขง) และหนองกุดทิง (ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองบึงกาฬ) ส่งผลดีต่อระบบนิเวศของสัตว์บกและสัตว์น้ำและพืชพันธุ์ธัญญาหารและอากาศบริสุทธิ์ ฝนตกต้องตามฤดูกาล

นอกจากนั้นแล้ว ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ น้ำตก ภูเขาที่สวยงามยังรอการชื่นชมจากอาคันตุกะผู้มาเยือนทุกฤดูกาลเสมอนั้นก็คือ เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่าภูวัว ที่มีพันธุ์ไม้หนึ่งเดียวในโลกคือ ต้นกระเพราศักดิ์สิทธิ์ และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สำคัญอีกหลายแห่ง เช่น ภูทอก วัดอาฮงศิลาวาส แก่งอาฮง งานประเพณีแข่งเรือยาว ฯลฯ

ประการที่ 4 การที่จังหวัดบึงกาฬมีพื้นที่ติดต่อกับชายแดนริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งถือได้ว่าเป็นแม่น้ำนานาชาติที่กั้นพรมแดนระหว่างจังหวัด บึงกาฬ ประเทศไทย กับแขวงบอลิคำไซ เมืองปากซัน ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ด้านการประมงและการกสิกรรม มีการค้าขายไปมาหาสู่กันตลอดเวลาระหว่างประเทศไทยและสปป.ลาว สร้างความสัมพันธ์อันดีมาโดยตลอด ดังปรากฏหลักฐานที่ชัดเจนจากเพลงลูกทุ่งที่โด่งดัง “ภูหลาบปากซัน” และสามารถเชื่อมต่อเส้นทางการค้า การลงทุน ไปยังประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยใช้เส้นทางหมายเลข 8 และ 12 ต่อไปยังประเทศจีนตอนใต้ในระยะทางที่ไม่ไกล

ประการที่ 5 ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของพี่น้องประชาชนชาว จังหวัดบึงกาฬ ที่แสดงออกถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น อีสานสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ทำให้มีความเข้มแข็งและแข็งแกร่ง ส่งผลให้เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด บึงกาฬได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะงานแข่งขันเรือ ยาวประเพณีไทย – ลาว จังหวัดบึงกาฬ เป็นเวที ประชันฝีพายระดับชาติ จัดขึ้นในช่วงระหว่างวัน ที่ 5 – 10 กันยายน ของทุกปี

ประการที่ 6 ความสงบเรียบร้อยและ ความมั่นคงในระดับจังหวัดบึงกาฬ แม้จะเป็น จังหวัดใหม่ แต่มีความมั่นคงทางด้านการเมือง การปกครองสูงมาก เป็นกลุ่มการเมืองเดียวทั้ง ในระดับชาติคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และ ระดับท้องถิ่นคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

(อบจ.) ประกอบกับผู้บริหารท้องถิ่น โดยเฉพาะ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬได้มีการประสานรวมพลัง (Synergy) กับข้าราชการ ประจำที่ปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นอย่างดี

การเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียน ของประชาชนชาวจังหวัดบึงกาฬ (ASEAN Community) เป็นอย่างไร มีผลกระทบต่อ วิถีชีวิตและความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง ถ้าหากนำ เสาหลักของประชาคมอาเซียนได้แก่ ประชาคม การเมืองและความมั่นคงอาเซียนของจังหวัด (ASEAN Political - Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) และประชาคม สังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio - Cultural Community : ASCC) มาเป็นกรอบในการ พิจารณาในมิติต่าง ๆ ได้ดังนี้

มิติด้านโอกาสของจังหวัดบึงกาฬ
ด้านประชาคมการเมืองและความ
มั่นคงอาเซียน (ASEAN Political - Security
Community :APSC)

1) ด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

คือ แขวงบอลิคำไซและจังหวัดบึงกาฬ มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน เนื่องจากความเป็นเครือญาติของประชาชนทั้งสองฝั่งโขง และได้มีรูปแบบวิธีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่หลากหลาย โดยใช้กิจกรรมประเพณีเป็นสื่อสัมพันธ์ เช่น งานแข่งขันเรือยาวประเพณีไทย – ลาว จังหวัดบึงกาฬ ได้มี

การเชิญเจ้าแขวงและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของสปป.ลาวมาร่วมพิธีเปิดงานทุกปี มีการใช้กิจกรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นสื่อกลาง คือ ประเพณีการทอดผ้าป่าสามัคคี 2 แผ่นดิน ถิ่นธรรม (บึงกาฬ – บอลิคำไซ) เพื่อสมทบสร้างถาวรวัตถุ ในพระพุทธศาสนาให้กับพี่น้องชาว สปป.ลาวได้ปฏิบัติศาสนกิจบำเพ็ญกุศลได้ตามที่ศรัทธา รวมถึงการจัดกิจกรรมวันวาเลนไทน์ “บึงกาฬแดนสวรรค์ สานสัมพันธ์วันวาเลนไทน์ ลาว ไทย เวียดนาม”

2) ด้านความมั่นคงภายในจังหวัดบึงกาฬ นับได้ว่าเป็นความโชคดีขั้นที่ 2 ที่ไม่มีความขัดแย้งใดๆ ระหว่างกลุ่มการเมืองด้วยกัน

และข้าราชการประจำกับกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาบ้านเมืองเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ ร่วมมือกันสร้างสุขให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน บึงกาฬมีความพร้อมและมีการเตรียมพร้อมทั้งด้านอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ อุปกรณ์จากหน่วยงานหลักในระดับจังหวัด คือ หน่วยเรือรักษาความสงบเรียบร้อยตามลำน้ำแม่น้ำโขง เขตบึงกาฬ และตำรวจน้ำสำหรับปฏิบัติการตามลำน้ำแม่น้ำโขง ในส่วนของพื้นที่ทั่วไปจะมีเจ้าหน้าที่จากกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจตระเวนชายแดน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง อปพร. และผู้นำหมู่บ้านร่วมกันปฏิบัติงานอย่างมีแผนและเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กับพี่น้องประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี

ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC)

บึงกาฬมีศักยภาพสูงมากที่จะรับเป็นประตูการเคลื่อนย้ายเสรีด้านสินค้า บริการ การลงทุน และแรงงานที่มีทักษะระหว่างประเทศ สปป.ลาว แขวงบอลิคำไซ เมืองปากซัน เพราะมีด่านชายแดนถาวร มีแพขนานยนต์ ขนส่งสินค้าข้ามแม่น้ำโขงที่สะดวกและรวดเร็ว ไปได้ทุกฤดูกาล ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย ลดต้นทุนในการผลิต และการขนส่งสินค้า ประกอบกับ แขวงบอลิคำไซ มีศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ เป็นปัจจัยส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านการค้าและการลงทุน ในเขตอำเภอเมืองบึงกาฬ และอำเภอใกล้เคียงจะคึกคักขยายตัวอย่างทวีคูณมากกว่าในปัจจุบันอย่างมาก โอกาสการได้ดุลการค้าระหว่างประเทศก็จะมากขึ้นและมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากตัวสินค้าของไทยมีคุณภาพ ราคา ยุติธรรม และเป็นที่นิยมของชาว สปป.ลาว ที่มีต่อสินค้าอุปโภคบริโภคของไทย โดยจะเห็นได้จาก

1. ด้านการค้าชายแดนกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ในเดือนธันวาคม 2555 ซึ่งผ่านด่านศุลกากรบึงกาฬ มีมูลค่าการค้ารวมทั้งสิ้น 458.30 ล้านบาท และไทยได้ดุลการค้า 330.28 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สำคัญและมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ เครื่องดื่มกระป๋องแดง รถยนต์นั่งใหม่สำเร็จรูป ตู้เย็น ถังน้ำโลหะ ยางนอกรถจักรยานยนต์

น้ำมันเครื่อง น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ข้าวสารเหนียว ยางมะตอย หม้อหุงข้าวไฟฟ้า รถยนต์ อะไหล่เครื่องยนต์ รถตู้ รถกระบะ และรถดักดินเก่าใช้แล้ว เป็นต้น

2. ด้านแรงงาน จะเป็นโอกาสอย่างดีสำหรับสถานประกอบการ SME ที่จะนำมาสร้างสรรค์ธุรกิจในราคาค่าแรงตามที่รัฐบาลไทยกำหนด วันละ 300 บาท โดยเฉพาะธุรกิจที่ไม่ใช้แรงงานที่มีทักษะและความรู้ชั้นสูง เช่น สถานประกอบการร้านอาหาร แรงงานก่อสร้าง สถานที่บริการน้ำมัน คนงานกรีดยางพารา ซึ่งปัจจุบันแรงงานเหล่านี้ได้มารับจ้างในเขตอำเภอต่างๆ บ้างแล้วและบางส่วนเป็นแรงงานมาเข้า-เย็นกลับ และมาเย็น-กลับเข้าจากประเทศสปป.ลาว เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของบึงกาฬสูงกว่า แขวงบอลิคำไซ ทำให้แรงงานได้ค่าจ้างแพงกว่าของสปป.ลาว (สัมภาษณ์คนงานลาว) การเดินทางเข้ามาทำงานที่บึงกาฬของแรงงานที่มาจาก สปป.ลาว และเวียดนามสามารถมีรายได้จากค่าแรงส่งเงินกลับบ้านได้ไม่น้อยกว่าเดือนละ 3,000 บาท และยังสามารถเดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านได้สะดวก

ด้านการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบ บึงกาฬนำเข้าจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยผ่าน สปป.ลาว มีการนำเข้าทั้งสิ้นคิดเป็นมูลค่า 64.01 ล้านบาทโดยเฉพาะไม้แปรรูปมีมูลค่าถึง 36,262,615.74 บาท (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด บึงกาฬ. 2556) นับเป็นมูลค่าจำนวนมาก เนื่องจากไม้ในจังหวัดบึงกาฬขาดแคลน ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้างได้ ไม้แปรรูปที่นำเข้า ทำให้บึงกาฬสามารถส่งไปจำหน่ายในธุรกิจก่อสร้างได้ทั่วประเทศ และที่สำคัญที่สุดของโอกาสแห่งการสร้างเสริมความแข็งแกร่งด้านเศรษฐกิจได้มาถึงในเวลาที่เหมาะสม จังหวัดบึงกาฬ ได้ร่วมกับหนังสือพิมพ์มติชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานราชการ ภาครัฐ และเอกชน จัดงานวันยางพาราบึงกาฬ ขึ้นในระหว่างวันที่ 13-16 ธันวาคม 2555 เพื่อประกาศให้ชาวไทยและชาวต่างประเทศได้

ข้อมูลที่ต้อง ว่าจังหวัดบึงกาฬมีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในประเทศไทยประมาณ 800,000 ไร่ จนกระทั่ง **MR. ZHANG YAN** ซึ่งเป็นผู้จัดการทั่วไป สถาบันรับเบอร์วิลเลส แห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน ที่ได้ให้เกียรติมาร่วมงาน และกล่าวชื่นชมว่า คุณภาพยางพาราของบึงกาฬ ติดอันดับโลก และมองเห็นอนาคตที่สดใสในธุรกิจยางพารา บึงกาฬ จึงได้ตัดสินใจจะเข้ามาลงทุนพัฒนาธุรกิจยางพาราในจังหวัดบึงกาฬ ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นไป และยังให้คำมั่นว่าจะตั้งสถาบันหรือโรงเรียนขึ้นในจังหวัดบึงกาฬ เพื่อให้เป็นสถานที่ช่วยอบรมประชาชนชาวสวนยางพาราให้มีความรู้เกี่ยวกับยางพารามากขึ้น ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การผลิตน้ำยาง และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าทั้งหมดนั้นเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่า โอกาสทองของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

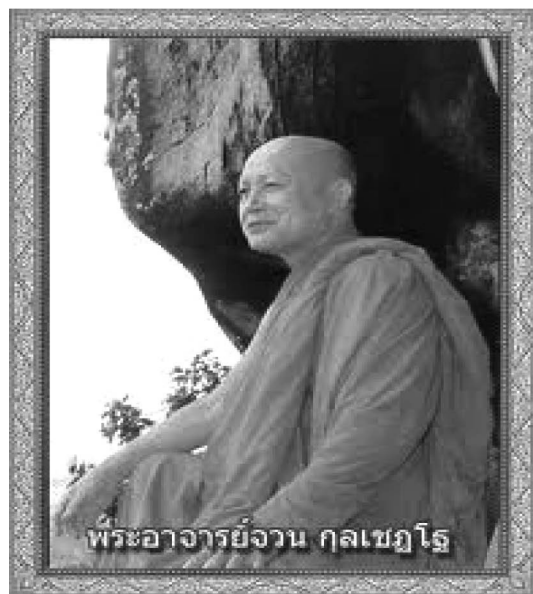
ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรม (ASEAN Socio-Cultural Community : ASCC)

1) ด้านวัฒนธรรม บึงกาฬมีวัฒนธรรมชนบทกรรมนิยมประเพณีที่คล้ายคลึงกับสปป.ลาว เป็นส่วนมาก และบางส่วนคล้ายคลึงกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จึงเป็นเสน่ห์ด้านความเอื้ออาทร และความมีเมตตาที่จะสามารถพบเห็นได้โดยทั่วไป โดยเฉพาะในโรงพยาบาลและคลินิก ซึ่งในแต่ละวันจะมีพี่น้องชาวสปป.ลาว ผู้ที่เจ็บป่วยได้เดินทางเข้ามารับการรักษายาบาลในสถานพยาบาลของรัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก ความเอื้ออาทรของแพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุขซึ่งปฏิบัติต่อคนไข้เสมือนญาติและทัดเทียมคนไทยโดยทั่วไป คุณภาพการให้บริการทางการแพทย์ การพยาบาล คุณภาพเวชภัณฑ์ และค่าใช้จ่ายในการรักษาเสมอเหมือนคนไทยทุกประการ (สัมภาษณ์ นาง โบ สปป.ลาว 18 มกราคม 2556)

2) ด้านความเจริญรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาของจังหวัดบึงกาฬเป็นสิ่งที่ประชาชนในประเทศไทยและ สปป.ลาว รู้จักดีว่าเป็นดินแดนแห่งธรรม เนื่องจากเป็นสถานที่ที่พระเกจิอาจารย์ ครองในวัตรปฏิบัติ จำพรรษาปฏิบัติธรรมและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในอดีตคือ พระอาจารย์จวน แห่งวัดภูทอก อำเภอศรีวิไล และปัจจุบันก็มีหลวงปู่ทองพูล วัดสามัคคีอุบลรัตน์ (วัดภูกระแต - สายหลวงปู่มนัฏริตโต) อำเภอเมืองบึงกาฬ ที่ประชาชนชาวไทย ชาวลาว และต่างประเทศให้ความเคารพนับถือ ศรัทธาในวัตรปฏิบัติและมีความ

เมตตาสูง จะพบเห็นได้จากการที่ข้าราชการคหบดี พ่อค้า ประชาชนได้เดินทางไปกราบไหว้ พังธรรมร่วมทำบุญเพื่อเป็นสิริมงคลเป็นประจำมิได้ขาด

3) ด้านการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน บึงกาฬถือได้ว่ามีสถาบันการศึกษาที่จัดให้บริการการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา (Pre-School) จนถึงระดับอุดมศึกษา เปิดสอนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ กล่าวคือ ระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ และมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ศูนย์โรงเรียนอนุบาลวิเศษศรีอำนวยศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา มีวิทยาลัยเทคนิคบึงกาฬ วิทยาลัยการอาชีพเซกา ตั้งอยู่ที่อำเภอเซกา เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ นอกจากนั้น ยังมีสถาบันการศึกษาเอกชน 3 แห่ง คือ วิทยาลัย

เอ็นทีเคอินเตอร์เนชันแนล วิทยาลัยบริหารธุรกิจ
พรเจริญ วิทยาลัยบริหารธุรกิจรักไทยบึงกาฬ
ส่วนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีโรงเรียน
ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา
และระดับมัธยมศึกษาครอบคลุมพื้นที่ สามารถ
ให้บริการประชากรในวัยเรียนได้อย่างมีคุณภาพ
และทั่วถึง ซึ่งขณะนี้ได้มีการเรียนการสอน
หลักสูตรอาเซียนศึกษาทุกแห่ง มีการแลกเปลี่ยน
นักเรียนระหว่าง สปป.ลาว กับไทย ระดับ
มัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาในสถานศึกษา
หลายแห่ง

มิติด้านผลกระทบ

การเปิดประตูสู่อาเซียนของบึงกาฬ
แม้จะถือเป็นโอกาสอันดีในด้านการเมือง –
ความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและ
วัฒนธรรม แต่สิ่งหนึ่งที่ไม่อาจจะละเลยได้คือ
การเตรียมรับมือกับผลกระทบต่างๆ ที่อาจจะเป็น
ปัญหาในอนาคตตามมาในไม่ช้าอย่างหลีกเลี่ยง
ไม่ได้หลายประการกล่าวคือ

1) การมีแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย
เดินทางเข้ามาทำงานในเขตท้องที่จังหวัด
จำนวนมากส่งผลกระทบต่อการแข่งขันคนไทยใน
ท้องถิ่นและแย่งงานกันเอง แย่งสถานที่เรียน
แย่งการใช้พลังงาน

2) การดำเนินชีวิตของแรงงานต่างด้าว
ในบางครั้งอาจเป็นช่องทางให้กับกระบวนการ
ค้ามนุษย์ โดยเฉพาะแรงงานที่เป็นสตรี
อาจถูกนำเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีอย่าง
เป็นเครือข่าย ที่มีความสลับซับซ้อน

3) การแพร่ระบาดของยาเสพติด
อาจจะเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานต่างด้าว
และเยาวชนไทย เนื่องจากบึงกาฬมีชายแดนติด
กับแม่น้ำโขง โอกาสขนส่งมาจากประเทศเพื่อน
บ้านทำได้ง่ายและสะดวก ประกอบกับการค้า
ยาเสพติด มีผลตอบแทนสูง มีกระบวนการซับซ้อน
และมีเครือข่ายครอบคลุมเกือบทุกวงการ
และองค์กรในประเทศไทย

4) การประกอบอาชญากรรม บึงกาฬ อาจจะเป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่อยู่ในเป้าหมายของการประกอบอาชญากรรมข้ามชาติ ที่มีไ้มาจากประเทศในประชาคมอาเซียนเพียงอย่างเดียว อย่างไม่ได้คาดคิด เพราะเป็นเมืองชายแดนที่มีระบบการคมนาคมสะดวก และไม่มีประวัติด้านอาชญากรรม ประกอบกับปัจจุบันมีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ทำให้ยากต่อการปราบปราม

5) การสาธารณสุขซึ่งต้องให้ความสนใจเป็นกรณีพิเศษ เรื่องการแพร่ระบาดของเชื้อโรคที่ร้ายแรงที่ไม่มีในประเทศไทย โดยอาจจะนำมาซึ่งพาหะทั้งจากคน สัตว์ สินค้าอุปโภคบริโภค ทั้งนี้ เพราะเหตุว่ามาตรฐานการป้องกันการเฝ้าระวัง หรือเรียกง่าย ๆ ว่า มาตรฐานด้านการสาธารณสุข ความทันสมัย เทคโนโลยีของประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณชายแดนอาจจะดีกว่าของบึงกาฬ

5) ด้านสภาพแวดล้อมของชุมชน เมื่อแรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่ในบึงกาฬมากขึ้น ปัญหาขยะมูลฝอยก็จะมากขึ้น ซึ่งเกิดจากการอุปโภคบริโภค ประกอบกับวิถีชีวิตของแรงงานต่างด้าวกับชาวบึงกาฬที่มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดมลพิษอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้หากไม่ได้มีการบริหารจัดการที่ดีพอ

6) การทะเลาะวิวาท การลักเล็กขโมยน้อยหรือการกระทำความผิดกฎหมายบ้านเมือง ตลอดจนชนบธรรมเนียมประเพณีจะปรากฏให้เห็นทั้งระหว่างแรงงานต่างด้าวด้วยกัน และกับ

คนไทย ซึ่งเป็นผลมาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความไม่รู้ในขนบธรรมเนียมประเพณี และกฎหมายไทย

การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของบึงกาฬ

นอกจากผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าวมาแล้ว อาจจะมีอย่างอื่นที่ไม่ได้คาดคิดเกิดขึ้นได้เสมอ แต่คงไม่เลือบากว่าแรงหรือความสามารถจะแก้ไขและเตรียมการรับมือได้ บึงกาฬได้ตระหนักในผลกระทบในทางที่ไม่พึงประสงค์ จึงกำหนดยุทธศาสตร์เตรียมการรับมือไว้หลายด้าน ดังนี้คือ

1) **มิติด้านการจัดตั้งองค์กร** บึงกาฬได้ประชุมปรึกษาหารือ (Confrontation) เพื่อให้การดำเนินงานเกิดการบูรณาการประสานสัมพันธ์และมีเป้าหมายเดียวกัน โดยได้กำหนดโครงการและกิจกรรม ดังนี้

1.1) การตั้งศูนย์ประสานงานอาเซียน เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางของการประสานงานให้กับทุกภาคส่วนในระดับจังหวัด

1.2) ตั้งคณะกรรมการอาเซียน จังหวัด เพื่อกำหนดกรอบแนวทางและทิศทางการเตรียมความพร้อมและกำหนดกลไกของการขับเคลื่อนของทุกภาคส่วน

1.3) ตั้งคณะทำงาน ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคง คณะทำงานด้านประชาคมเศรษฐกิจและคณะทำงานด้านสังคมและวัฒนธรรม

2) มิติด้านการพัฒนาบุคลากร ด้วยความจำเป็นที่บึงกาฬจะต้องมีบุคลากรที่มีคุณภาพ คือ การมีความรู้ (Knowledge) ความสามารถ (Ability) เจตคติ (Attitude) และคุณธรรม (Moral) พร้อมทั้งจะปฏิบัติงาน จึงได้จัดให้มีโครงการต่างๆ โดยส่วนราชการ และองค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬเป็นเจ้าภาพ คือ

2.1) ศูนย์การเรียนรู้ อ่าเซียน (Education Hub) ปรับปรุงห้องเรียนเป็นศูนย์

2.2) ค่ายภาษาอังกฤษของเด็กและเยาวชน อำเภอโซ่พิสัย

2.3) พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา

2.4) พัฒนาศักยภาพและทักษะภาษาต่างประเทศ

2.5) ขยายเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้สู่สากล (ICT) ลงสู่ท้องถิ่น

2.6) โครงการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน

2.7) โครงการพัฒนาศักยภาพและทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศ ร.ร.มัธยมศึกษา จังหวัดบึงกาฬ

2.8) โครงการภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้สู่อาเซียน

2.9) โครงการภาษาอังกฤษสำหรับข้าราชการทุกหน่วยงาน

2.10) โครงการอบรมให้ความรู้ด้าน ASEAN แก่ผู้นำหมู่บ้าน และผู้นำชุมชน

3) มิติด้านโครงสร้างพื้นฐาน การขนส่งและโลจิสติกส์ ด้วยความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่บึงกาฬต้องขจัดอุปสรรคแห่งการสูญเสียโอกาสของการลงทุนด้านอุตสาหกรรม การค้าขาย ระหว่างชายแดนไทย-ลาวและภายในประเทศ ตลอดจนการเสริมสร้างความมั่นใจให้ผู้ประกอบการจึงได้จัดเตรียมแผนงาน/โครงการดังนี้

3.1) โครงการขยายถนน 4 เลน ไปยังจังหวัดหนองคาย – นครพนม – สกลนคร

3.2) โครงการศึกษาความเหมาะสมขยายระบบรถไฟรางคู่จากหนองคาย – บึงกาฬ

3.3) โครงการศึกษาการก่อสร้างสนามบิน

3.4) โครงการซ่อมสร้างถนนทุกสายที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ (ลูกรัง ลาดยาง และคสล.)

3.5) โครงการจ้างสำรวจออกแบบและก่อสร้างสถานีขนส่งจังหวัดบึงกาฬ

3.6) โครงการก่อสร้างถนนภายในเขตจังหวัดบึงกาฬ

3.7) โครงการซ่อมสร้างถนนภายในเขตจังหวัดบึงกาฬ

4) มิติด้านการเมืองและความมั่นคง เป็นมิติที่มีความสำคัญส่งผลกระทบต่อทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม จึงจำเป็นที่ทุก ภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทั้งใน หน่วยงานของรัฐ เอกชน ศาสนา ให้มีความ พร้อมในการเฝ้าระวัง การรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งด้านการปราบปราม ตั้ง จุดตรวจ จุดสกัด ความปลอดภัยบนถนน การ จราจร ติดตั้งวงจรปิดในเขตเทศบาลครอบคลุม พื้นที่โดยผ่านโครงการ/กิจกรรม ดังนี้

4.1) โครงการรวมพลังเอาชนะยาเสพติด จังหวัดบึงกาฬ

4.2) โครงการอบรมชุด ชรบ. (หมู่บ้าน ชายแดนเข้มแข็ง)

4.3) โครงการอบรมเครือข่ายการข่าว

4.4) โครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

5) ด้านสังคมและวัฒนธรรม โดย จังหวัดบึงกาฬมุ่งหวังที่จะให้มีประชาชน เป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทร มีความรัก ความเมตตาและแบ่งปัน

5.1) การสาธารณสุข การเสริมสร้าง ด้านสุขภาวะที่ดี (Wellbeing) เป็นสิ่งสำคัญของพี่น้องประชาชนอย่างเข้มแข็งให้มีความ

สมดุล ทั้งด้านการป้องกัน การรักษาโรค การเข้าถึงบริการการแพทย์ และการสาธารณสุข การรักษาสภาพแวดล้อม และการพัฒนาด้านจิตใจ

บึงกาฬได้เริ่มการดำเนินการเตรียมความพร้อมด้านปัจจัย 4 (อาหาร ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย และเสื้อผ้าอาภรณ์) ในระดับประชาชน ชุมชนท้องถิ่นไว้ค่อนข้างพร้อมและพอเพียง พร้อมทั้งเตรียมแผนพัฒนา ต่อยอดด้านปริมาณและคุณภาพ ไปตามแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficient Economy)

5.2) ด้านการศึกษา บึงกาฬได้ดำเนินยุทธศาสตร์การศึกษาของจังหวัดเตรียมความพร้อมของประชาชนที่จำเป็น เร่งด่วน โดยผ่านเวทีคณะกรรมการการศึกษาของจังหวัด เพื่อให้การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษามุ่งบรรลุผล กล่าวคือ

5.2.1) พัฒนาศักยภาพและทักษะการสื่อสาร ในด้านภาษาอังกฤษ ภาษาลาว และภาษาเวียดนามโดยสถาบันการศึกษา หน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษา ร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เปิดการ

ฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารให้กับประชาชน ครูและนักเรียน 53 ศูนย์ (ครบทุกตำบล) ฝึกสอนโดยเจ้าของภาษา เพื่อให้ประชาชนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียนได้

5.2.2) พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียน และเพื่อสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้กับลูกหลานบึงกาฬให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (Personal Mastery) สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ได้ทุกหนทุกแห่ง ตามหลักของ “ภทวันตภาพการศึกษา” (Ubiquitous Education)

5.2.3) การพัฒนาอาชีพ โดยสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน ทั้งหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรปรกติ ในสาขาวิชาช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างก่อสร้าง ฯ ในระดับ ปวช.และ ปวส.

5.3) ด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของบึงกาฬที่ถือได้ว่าเป็นทุนทางสังคมและเป็นจารีต ประเพณีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง ทั้งนี้เพราะ

เหตุว่าชาวบึงกาฬ ได้มีการสั่งสม การเรียนรู้ การอนุรักษ์ ส่งเสริม และถ่ายทอดเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ที่รู้จักกันดีในนามของ “**ฮีตสิบสองคองสิบสี่**” ซึ่งบึงกาฬได้มีการเตรียมโครงการ/กิจกรรมไว้ดังนี้

5.3.1) งานประจำปี ประเพณีแข่งเรือยาวชิงถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

5.3.2) โครงการศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช วัดโพธิ์ชัยศรี ต.นาแสง อ.ศรีวิไล

5.3.3) โครงการส่งเสริมเครือข่ายการดำเนินงานสภาวัฒนธรรม ทุกระดับ

5.3.4) งานศูนย์ข้อมูลทางวัฒนธรรมจังหวัดบึงกาฬ

5.3.5) กิจกรรมส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น

5.3.6) โครงการสำรวจเส้นทางท่องเที่ยวและสินค้าของจังหวัดบึงกาฬ

5.3.7) โครงการลานวัฒนธรรมลานวิถีไทย

5.3.8) โครงการเผยแพร่ความร่วมมือด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน

5.3.9) กิจกรรมการจัดอบรมเผยแพร่ความรู้ด้านสังคมวัฒนธรรมของท้องถิ่นบึงกาฬ

5.3.10) โครงการพัฒนาจัดภูมิทัศน์วัฒนธรรม (วัดอาฮงศิลาวาส)

5.3.11) โครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม 2 ฝ่าย

6) มิติด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและความเชื่อมโยง ซึ่งเป็นมิติที่ได้รับความสนใจมากที่สุด เพราะเหตุว่ามีความชัดเจนทั้งในแง่ของเป้าหมายและการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม บึงกาฬได้เตรียมความพร้อมรองรับการเปิดประตูสู่อาเซียนในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ทั้งถนนหนทาง ประปา ไฟฟ้า โครงข่ายการสื่อสารอย่างพร้อมเพียง ดังนี้

- 1) การพัฒนาให้จังหวัดบึงกาฬเป็นศูนย์กลางทางพาราภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 2) โครงการศึกษาความเหมาะสมการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๕
- 3) โครงการพัฒนาท่าเรือและขยายปริมาณแพขนานยนต์
- 4) โครงการพัฒนาระบบประปา
- 5) โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้า
- 6) โครงการพัฒนาระบบสถาบันการเงินและการธนาคาร
- 7) การส่งเสริมผู้ประกอบการในการลงทุนอุตสาหกรรมพารา
- 8) โครงการพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ
- 9) โครงการศึกษาเส้นทางการค้าการลงทุนและการเจรจา การค้าการลงทุน กับนักลงทุนของประเทศเพื่อนบ้านและประเทศจีน

บทสรุป

ด้วยศักยภาพด้านภูมิประเทศ ทรัพยากรธรรมชาติ ความเข้มแข็งของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี คุณภาพ

และความร่วมมือร่วมใจของทุกภาคส่วน ประกอบกับวิสัยทัศน์ของผู้นำสูงสุด การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างการเข้าใจให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายในหลายช่องทาง ทั้งที่เป็นสื่อเอกสาร สิ่งพิมพ์ Website สถานีวิทยุกระจายเสียงชุมชน และเคเบิล TV มัลติมีเดีย ถึง 4 ภาษา คือ ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่น ภาษาลาว ภาษาเวียดนาม และภาษาอังกฤษ ตลอดจนความภาคภูมิใจของชาวบึงกาฬที่แสดงออกผ่านคำขวัญของจังหวัดบึงกาฬ ที่ว่า **“ภูทอกแหล่งพระธรรม คำล้ำยพารา งามตาแก่งอาฮง บึงโขงหลง-เพลินใจ น้ำตกใสเจ็ดสี ประเพณีแข่งเรือเหนือสุดแดนอีสาน นมัสการองค์พระใหญ่ ศูนย์รวมใจศาลสองนาง”** รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของภาครัฐและเอกชนอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน มีการประสานพลังของท้องถิ่นจะทำให้การเปิดประตูสู่ประชาคมอาเซียนของพี่น้องประชาชนชาวบึงกาฬเป็นโอกาสแห่งการเสริมสร้างความเข้มแข็งทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรีในอาเซียน

เอกสารอ้างอิง

จังหวัดบึงกาฬ. <http://22www.th.wikipedia.org/wiki/> 18 มกราคม 2556.

ผู้จัดการออนไลน์. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. <http://www.manager.co.th> 1 ตุลาคม 2555.

มติชนออนไลน์. ผลศึกษาผลกระทบของนโยบายและกฎหมายของ 10 ประเทศสมาชิกอาเซียน ต่อ SMEs ไทย. <http://www.matichon.co.th> 21 ธันวาคม 2555.

ศูนย์การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน. 3 เส้า . <http://web62.sskru.ac.th> 10 มกราคม 2556.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. (2556). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. มปป.

สำนักงานจังหวัดบึงกาฬ. (2556). แผนพัฒนาจังหวัดบึงกาฬ. มปป.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดบึงกาฬ. (2556). เอกสารสรุปภาวะการค้าชายแดนระหว่างไทยกับสปป.ลาว ด้านจังหวัดบึงกาฬ ประจำปี เดือน ธันวาคม . มปป.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดบึงกาฬ. (2556). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556. มปป.

จังหวัดสงขลา : ศักยภาพ โอกาส และการเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

สงขลา เป็นจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทางประมาณ 950 กิโลเมตร มีพื้นที่ติดต่อกับรัฐเคดาห์ (ไทรบุรี) ของมาเลเซีย เป็นเมืองท่าและเมืองชายทะเลที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ มาแต่สมัยโบราณ ปัจจุบันแบ่งการปกครองเป็น 16 อำเภอ 41 เทศบาล และ 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีประชากร 1,496,010 คน 449,859 ครัวเรือน มีพื้นที่ 7,393.889 ตารางกิโลเมตร ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตร โดยมีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 145,745 ครัวเรือน และร้อยละ 60.15 ของครัวเรือนเกษตรกร จำนวน 87,655 ครัวเรือนปลูกยางพารา ประชาชนนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 63.85 และศาสนาอิสลามร้อยละ 33.02 ศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 3.13 การเดินทางเข้าสู่จังหวัดสงขลา สามารถ

เดินทางได้ทั้งทางรถยนต์ ทางรถไฟ และทางเครื่องบิน สภาพภูมิอากาศโดยทั่วไป มี 2 ฤดู คือ ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะนี้เป็นช่วงว่างระหว่างฤดูมรสุมหลังจากสิ้นฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาวแล้งอากาศจะเริ่มร้อน และมีอากาศร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายน และฤดูฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และฤดูฝน จากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งฝนเคลื่อนตัวมาจากด้านตะวันออก (อ่าวไทย) ฝนจะตกชุกหนาแน่น

ในด้านการคมนาคมติดต่อกับพื้นที่อื่นๆ และการคมนาคมขนส่ง จังหวัดสงขลามิท่าเรือ น้ำลึก 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวเขาแดง อำเภอ สิงหนคร มีด้านชายแดนขนาดใหญ่ 2 แห่ง คือ ด้านสะเดา และด้านปาดังเบซาร์ พร้อมทั้ง สนามบินนานาชาติ 1 แห่ง คือ สนามบิน หาดใหญ่

จากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดสงขลา จึง ทำให้สงขลามีสถานภาพทางเศรษฐกิจที่ดีที่สุดในภาคใต้โดยจะพบว่า GPP (Gross Provincial Product) ของจังหวัด สูงที่สุดในภาคใต้มาโดยตลอด ข้อมูลสรุป GPP ของจังหวัดสงขลา เทียบ กับจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ จากปี 2549 ถึง 2553

จังหวัด	2549	2550	2551	2552	2553
สงขลา	159,542.0118	159,947.3932	161,802.3415	155,407.9896	196,932.7871
สุราษฎร์ธานี	120,605.8313	118,632.4251	133,307.8982	122,407.3032	161,163.5210
นครศรีธรรมราช	115,016.0886	120,022.3410	124,262.9215	123,879.0831	155,862.1660
ภูเก็ต	72,535.5948	84,970.7434	90,908.9373	85,444.2570	97,568.9015
ตรัง	60,188.2248	59,878.3921	63,260.4453	57,895.3283	80,829.3667
ชุมพร	44,559.0724	50,760.4870	58,125.2427	56,294.6571	64,524.9749
กระบี่	44,109.9422	50,529.1082	57,139.1926	51,934.0025	61,469.7792
นราธิวาส	38,511.3405	40,222.1072	41,012.2787	39,096.1246	55,547.1735
ยะลา	35,487.1121	37,929.1636	39,096.1570	36,091.9821	53,887.0707
ปัตตานี	34,650.1966	33,027.3395	35,535.6610	38,907.6924	46,174.5832
พังงา	29,237.0290	30,568.5526	34,894.5522	33,716.5543	43,513.8655
พัทลุง	26,841.9325	27,859.3851	28,891.7616	27,795.5275	35,144.4065
สตูล	23,953.9955	24,968.1969	24,992.7964	25,700.7543	31,432.9342
ระนอง	17,630.4174	18,608.1522	20,152.3878	21,017.7159	24,278.6115

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากสงขลาจะมีเศรษฐกิจที่ดีแล้ว เนื่องจากเป็นเมืองท่าที่สำคัญจึงมีโบราณสถาน และโบราณวัตถุ อีกทั้งมีขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและการละเล่นพื้นเมืองที่เป็น มรดกทางวัฒนธรรมของบรรพบุรุษตกทอด ให้ ชนรุ่นหลังได้ศึกษามากมาย

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งที่เป็นชายทะเล น้ำตก ทะเลสาบและมีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์จากลักษณะเด่นของสงขลาที่มีวัฒนธรรมที่หลากหลายผสมผสานกับความเจริญด้านเศรษฐกิจ สงขลาจึงเป็นสถานที่ซึ่งเหมาะแก่การท่องเที่ยวเพราะมีลักษณะที่แตกต่างกันในตัว 2 ลักษณะคือสภาพเก่าแก่ของบ้านเมืองสงขลาที่ยังคงมีสภาพบ้านเมืองที่เก่าแก่อันเป็นเอกลักษณ์และความเจริญของอำเภอหาดใหญ่ซึ่งเป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคม เป็นเมืองชุมทางของภาคใต้ที่มีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วในทาง

เศรษฐกิจ ด้วยระยะทางห่างกันประมาณ 30 กิโลเมตร

ศักยภาพของจังหวัดสงขลา

การค้าชายแดน

จังหวัดสงขลาจัดเป็นเมืองชายแดนที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านหลักคือ มาเลเซีย โดยมีด่านชายแดนหลัก คือ ด่านสะเดาและปาร์ดังเบซาร์ซึ่งทำให้เกิดการค้าชายแดนจากสถิติที่ผ่านมาจังหวัดสงขลามีการค้าชายแดนสูงที่สุดในประเทศ โดยมีมูลค่ารวมกว่า 66% ของการค้าชายแดนทั้งประเทศ

ด้านการค้าชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด 10 อันดับ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554

ลำดับ	ชื่อด่าน	ด้าน	จังหวัด	มูลค่าการค้า (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง 53-54(%)
1.	ด่านศุลกากรสะเดา	มาเลเซีย	สงขลา	158,075.2	14.2
2.	ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์	มาเลเซีย	สงขลา	122,106.1	16.9
3.	ด่านศุลกากรสังขละบุรี	พม่า	กาญจนบุรี	44,120.0	12.2
4.	ด่านศุลกากรหนองคาย	ลาว	หนองคาย	22,003.8	17.0
5.	ด่านศุลกากรอรัญประเทศ	กัมพูชา	สระแก้ว	18,544.0	20.9
6.	ด่านศุลกากรระนอง	พม่า	ระนอง	14,159.3	90.5
7.	ด่านศุลกากรมุกดาหาร	ลาว	มุกดาหาร	13,583.0	7.0
8.	ด่านศุลกากรคลองใหญ่	กัมพูชา	ตราด	10,504.4	5.3
9.	ด่านศุลกากรแม่สอด	พม่า	ตาก	10,059.1	-42.7
10.	ด่านศุลกากรแม่สาย	พม่า	เชียงราย	5,475.8	59.1

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่, สศช.

การท่องเที่ยว

จากลักษณะพื้นที่และขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม และสภาพธรรมชาติ รวมทั้ง สิ่งแวดล้อมที่มีลักษณะโดดเด่น เช่น ทะเลสาบ สงขลา น้ำตกตองนาช้าง ซึ่งแหล่งการค้าที่โด่งดังของอำเภอหาดใหญ่ดังกล่าวแล้ว จึงทำให้นักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามาในจังหวัดสงขลา เป็นจำนวนมาก จำนวนนักท่องเที่ยวผ่านด่าน

ตรวจคนเข้าเมืองในจังหวัดสงขลา ในช่วงปี 2550 – 2554 มีดังนี้

ปี พ.ศ.	2550	2551	2552	2553	2554
นักท่องเที่ยวทั้งหมด	855,538	1,090,243	1,139,690	1,380,420	1,551,684
มาเลเซีย	641,914	842,077	917,015	1,155,539	1,277,996
สิงคโปร์	49,920	53,455	58,097	39,882	35,577
ชาติอื่นๆ	163,704	194,711	164,578	184,999	238,111

ที่มา : ด้านตรวจคนเข้าเมืองสะเดา ด้านตรวจคนเข้าเมืองปาดังเบซาร์ ด้านตรวจคนเข้าเมือง ท่าอากาศยานหาดใหญ่
ด้านตรวจคนเข้าเมืองท่าเรือสงขลา และด้านตรวจคนเข้าเมืองบ้านประกอบข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2555

จะเห็นได้ว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่มีการเติบโตขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทำให้เกิดการด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม และบริษัทนำเที่ยวใน

พื้นที่ที่มีการขยายตัวเพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มจำนวนขึ้นได้

จังหวัดสงขลา	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553
จำนวนโรงแรม	120	120	121
จำนวนห้องพัก	7,372	10,580	10,580
อัตราการเข้าพัก (%)	42.33	42.33	47.63
จำนวนบริษัทท่องเที่ยว	4	12	25
จำนวนมัคคุเทศก์ที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย (เพิ่มขึ้นปี)	308	160	316

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

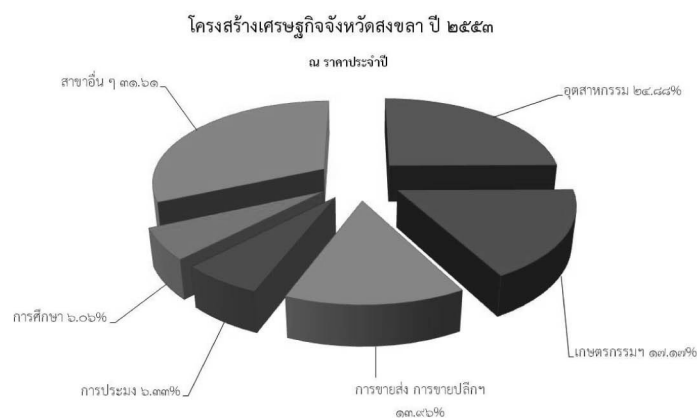

จากจำนวนนักท่องเที่ยว 1,551,684 คน มีอัตราการเข้าพักที่ 47.3% ทำให้เห็นว่าจำนวนที่พักที่มีอยู่ในพื้นที่เพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยว ได้ไม่น้อยกว่า 1,500,000 คน หากมีการขยายตัวของการท่องเที่ยว นอกจากนี้จำนวนมัคคุเทศก์ที่มีอยู่จำนวน 784 คน อาจต้องมีการพัฒนาและเพิ่มจำนวนเพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นได้ในอนาคต

การเกษตรและอุตสาหกรรม

จากโครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัด เมื่อนำมาวิเคราะห์แยกเป็นกลุ่มสาขา จะพบว่า อุตสาหกรรมในจังหวัดสงขลามีสัดส่วนถึง 24.88% รองลงมาได้แก่ การเกษตรที่มีสัดส่วน 17.17% ซึ่งทั้งอุตสาหกรรมและการเกษตร ส่งผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดถึง 42% ซึ่งนับว่ามีอัตราค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของอุตสาหกรรม จะพบว่า เป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยเป็นอุตสาหกรรมด้านยางพารา ซึ่งเป็นพืชหลักที่มีอรรถิพลสูงต่อสภาวะเศรษฐกิจ

ของจังหวัด จะพบว่าผลผลิตยางพาราของพื้นที่เพิ่มขึ้นประมาณ 10% ในช่วงปี 2554 ทั้งนี้แนวโน้มผลผลิตที่เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มพื้นที่ปลูก และการเพิ่มขึ้นของผลผลิตยางพาราต่อไร่

ประเภท	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
พื้นที่ปลูก (ไร่)	2,039,563	2,039,993	2,079,527	2,080,498
เนื้อที่กรีดได้ (ไร่)	1,537,827	1,560,713	1,713,480	1,706,024
ผลผลิต (ตัน)	461,348.10	422,953.22	431,796.96	464,038.53
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	300	271	252	272
โรงงานอุตสาหกรรมยาพารา (โรง)				175
โรงงานอุตสาหกรรมไม้ยางพารา (โรง)				119

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เขต 9 และสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา ข้อมูล ณ เดือนมกราคม 2555

การเพิ่มขึ้นของปริมาณยางพารา ทำให้จังหวัดสงขลา มีศักยภาพในการเพิ่มผลผลิตสู่ตลาดมากขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พัฒนาศักยภาพการผลิต โดยการเพิ่มผลผลิต/ไร่ให้สูงขึ้น ในระดับเฉลี่ยที่ 300 กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งเป็นปริมาณการผลิตต่อไร่ในปี 2551 ควรได้รับการดำเนินการ ทั้งนี้จะทำให้ปริมาณยางพาราเพิ่มขึ้น โดยไม่ต้องเพิ่มพื้นที่ปลูกเป็นปริมาณ 30,708 ตัน มีมูลค่าเพิ่ม 2,855,884,176 บาท (พิจารณาที่ 93 บาท/กิโลกรัม) อย่างไรก็ตาม การพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อให้ผลผลิตยางพาราไปสู่ปลายทางในรูปแบบของผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ควรได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการบริโภคอุปโภคภายในประเทศ และเป็นการควบคุมระดับราคาให้มีเสถียรภาพในอีกทางหนึ่ง

จังหวัดสงขลา ยังเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ (นิคมอุตสาหกรรมฉลุง) ซึ่งเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมยางพารา

ขณะนี้ผู้ประกอบการเข้าไปใช้พื้นที่เพื่อประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมประมาณ 60 % ของพื้นที่ทั้งหมด และยังมีพื้นที่ที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์อีกประมาณ 800 ไร่

ด้านการศึกษา

จังหวัดสงขลา นับเป็นศูนย์กลางการศึกษาในภาคใต้ ทั้งนี้ จังหวัดสงขลา มีสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชน จำนวนรวมกว่า 23 แห่ง มีนักศึกษารวม 26,830 คน ซึ่งเพียงพอต่อการป้อนตลาดแรงงาน ที่มีในปัจจุบัน

รายการ	ภาครัฐ	เอกชน	รวม
สถานศึกษา	10	13	23
นักศึกษา	13,615	13,215	26,830
สัดส่วนนักเรียนภาครัฐ	50.75	49.25	100

นอกจากนี้จังหวัดสงขลายังมีมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน รวม 7 แห่ง ให้การศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี โท และเอก ครอบคลุมเกือบทุกสาขาวิชา ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ วิทยาลัยชุมชนจังหวัดสงขลา วิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ นอกจากนี้มีมหาวิทยาลัยที่เป็นสาขาของมหาวิทยาลัยอื่นมาดำเนินการเปิดสอนอีกหลายแห่ง เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย ทำให้มีนักศึกษาโดยรวมทุกสถาบัน จำนวน 65,658 คน เป็นนักศึกษาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยภาครัฐ จำนวน 59,995 คน และภาคเอกชน จำนวน 5,663 คน (ไม่นับรวมมหาวิทยาลัยที่เปิดสาขาในพื้นที่) สัดส่วนนักศึกษาภาครัฐต่อเอกชน 91.38 : 8.62 นอกจากนี้ยังมีการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นอกจากจะเป็นศูนย์กลางการศึกษาแล้ว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ยังเปิดสอนในวิชาแพทยศาสตร์ โดยมีคณะแพทย์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งนับเป็นโรงเรียนแพทย์แห่ง

เดียวในภาคใต้ ซึ่งมีการเรียนการสอนในระดับแพทย์ทั่วไปและแพทย์เฉพาะทางในเกือบทุกสาขาวิชาทางการแพทย์ เช่น โรคกระดูก โรคตา โรคผิวหนัง และอายุรกรรม เป็นต้น จำนวนนักศึกษาที่ผลิตได้ปีละประมาณ 300 คน

การสาธารณสุข

นอกจากการผลิตบัณฑิตทางการแพทย์เพื่อตอบสนองความต้องการของพื้นที่แล้ว จังหวัดสงขลายังมีโรงพยาบาล ทั้งโรงพยาบาลของรัฐและเอกชนในพื้นที่ ประกอบด้วย โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) 1 แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 15 แห่ง (อำเภอสะเดามี 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลสะเดา และโรงพยาบาลปาดังเบซาร์) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/หน่วยปฐมภูมิ 202 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุขสังกัดเทศบาล 25 แห่ง โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงอื่นๆ 5 แห่ง และโรงพยาบาลเอกชนอีก 5 แห่ง คลินิกเอกชน 404 แห่ง ร้านขายยา 504 แห่ง และสถานบริการเพื่อสุขภาพ เช่น สปาเพื่อสุขภาพ นวดเพื่อสุขภาพ นวดเพื่อเสริมสวย 73 แห่ง สัดส่วนของบุคลากรสาธารณสุขต่อประชากร (รวมทั้งรัฐและเอกชน) ได้แก่ แพทย์ 1: 1,665 ทันตแพทย์ 1: 7,086 เภสัชกร 1: 5,941 และพยาบาลวิชาชีพ 1: 356 อัตราการครองเตียง เท่ากับ 1: 370

จากสถานการณ์ปัจจุบัน หากเพิ่มศักยภาพการผลิตแพทย์เพิ่มในพื้นที่ โดยการขยายขีดความสามารถในการผลิตบุคลากรของคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จะทำให้สามารถให้บริการทางการแพทย์ได้อย่างครบวงจรและต่อเนื่อง เนื่องจากคุณภาพของแพทย์ไทยอยู่ในอันดับต้นๆ ของภูมิภาค

โอกาสของจังหวัดสงขลา

โอกาสจากความร่วมมือระหว่างประเทศในพื้นที่

1. โครงการสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT)

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่อยู่ในความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะไตรภาคีระหว่างภาคใต้ของไทย ภาคเหนือของมาเลเซีย และพื้นที่บนเกาะสุมาตราของอินโดนีเซีย (IMT-GT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่าง 3 ประเทศ ให้มีการใช้ทรัพยากรทางเศรษฐกิจร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเน้นความร่วมมือด้านการผลิต การส่งเสริมการลงทุน

2) การถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

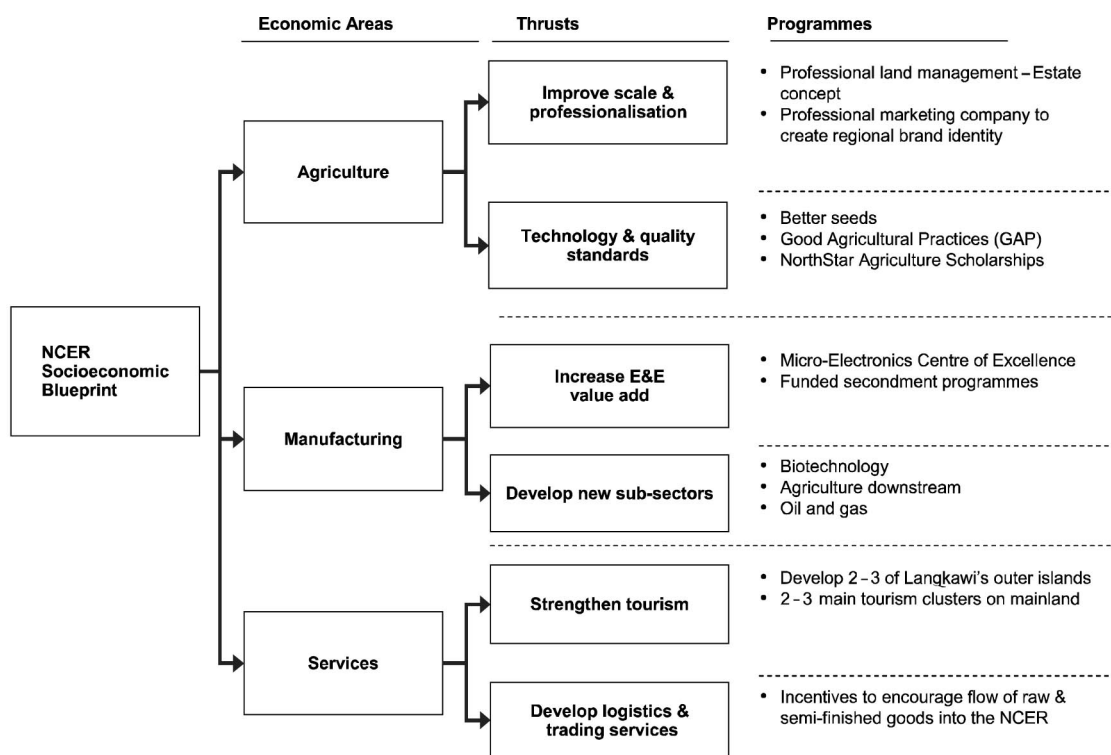
3) การพัฒนาการเชื่อมโยงด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบสาธารณูปโภคระหว่างประเทศ

โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ในรูปแบบของแนวพื้นที่สะพานเศรษฐกิจสงขลา - ปันง - เมดาน (Seamless Songkhla - Penang - Medan Economic Development Corridor) เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจหลัก ที่สนับสนุนและกระจายการพัฒนาไปสู่พื้นที่ต่อเนื่องใน IMT - GT ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดสงขลาในระยะต่อไป

2. โครงการพัฒนาเศรษฐกิจในบริเวณแนวพื้นที่ภาคเหนือของมาเลเซีย (Northern Corridor Economic Region : NCER)

เป็นโครงการของประเทศมาเลเซียที่ส่งผลกระทบต่อภาคใต้ของประเทศไทย โดยเป็นโอกาสในการเชื่อมโยงการค้า การลงทุนในพื้นที่ ทั้งนี้ ภายใต้โครงการดังกล่าวมีวิสัยทัศน์เพื่อการพัฒนาไปสู่การเป็นภูมิภาคเศรษฐกิจระดับโลก ในด้านหลักๆ ได้แก่ ด้านเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (E&E) ด้านการเกษตร ด้านการท่องเที่ยว และด้านเทคโนโลยีชีวภาพ

3. พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย (Joint Development Area : JDA)

พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย เป็นพื้นที่เขตไหล่ทวีปบริเวณอ่าวไทยตอนล่างที่ประเทศไทยและมาเลเซีย ต่างอ้างสิทธิ์ทับซ้อนกัน ในปี 2515 ไทยและมาเลเซียสามารถตกลงแบ่งอาณาเขตทะเลได้ แต่ไม่อาจตกลงกันได้ในการแบ่งเขตไหล่ทวีปที่อยู่ห่างจากชายฝั่งสงขลาออกไป ทำให้ยังคงมีการอ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันเป็นเนื้อที่ 7,250 ตารางกิโลเมตร ต่อมาในปี 2522 รัฐบาลทั้งสองประเทศได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจเพื่อก่อตั้งองค์การร่วมไทย-มาเลเซีย (Malaysia-Thailand Joint Development Area : MTJA) เพื่อบริหารจัดการ

พื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนนี้ และเรียกพื้นที่ที่ทับซ้อนนี้ว่า “พื้นที่พัฒนาร่วม ไทย-มาเลเซีย” (Joint Development Area : JDA) และตกลงที่จะพัฒนาปิโตรเลียมร่วมกัน โดยใช้หลักการแบ่งผลประโยชน์และค่าใช้จ่ายเท่ากันทั้งสองฝ่าย

ในปี 2543 ปตท. และ Petronas ได้ร่วมกันจัดตั้งบริษัท ทรานส์ ไทย-มาเลเซีย (ประเทศไทย) จำกัด และ Trans Thai-Malaysia (Malaysia) Sdn. Bhd. ขึ้นในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียตามลำดับ โดยถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 50 เท่ากันในทั้งสองบริษัท เพื่อดำเนินธุรกิจให้บริการขนส่งก๊าซธรรมชาติทางท่อที่ได้จากแหล่ง JDA มาใช้ประโยชน์ในทั้งสองประเทศ การผลิตก๊าซในแหล่ง JDA จะแบ่งการผลิตออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 แหล่ง A 18 จะขึ้นฝั่งที่มาเลเซียทั้งหมด โดยเริ่มดำเนินการส่งก๊าซธรรมชาติแล้วเมื่อวันที่ 2 มกราคม 2548 ระยะที่ 2 ขึ้นฝั่งที่ไทยทั้งหมด โดยจะเริ่มต้นผลิตในปี 2551 เพื่อสอดคล้องกับการวางท่อก๊าซไทย-มาเลเซีย

4. การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (AEC)

การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community หรือ AEC) ภายในปี 2558 เพื่อให้อาเซียนมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมืออย่างเสรี และเงินทุนที่เสรีขึ้นนั้น ในปี 2550 อาเซียนได้จัดทำพิมพ์เขียวเพื่อจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) เป็นแผนบูรณาการงานด้านเศรษฐกิจให้เห็นภาพรวมในการมุ่งไปสู่ AEC ซึ่งประกอบด้วยแผนงานเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ พร้อมกรอบระยะเวลาที่ชัดเจนในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ จนบรรลุเป้าหมายในปี 2558 รวมทั้งการให้ความยืดหยุ่นตามที่ประเทศสมาชิกได้ตกลงกันล่วงหน้า เพื่อสร้างพันธสัญญาระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

อาเซียนได้กำหนดยุทธศาสตร์การก้าวไปสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่สำคัญดังนี้

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง
3. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ
4. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

ในปี 2558 ซึ่งเป็นปีที่ทุกประเทศในกลุ่มอาเซียนจะเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเดียวกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ทุน และวัตถุดิบโดยเสรีเกือบทุกระบบ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมากกว่าจังหวัดที่อยู่ห่างชายแดนออกไป ทั้งนี้จังหวัดสงขลามีพื้นที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซียหลายจุดด้วยกัน แม้จะมีการเคลื่อนย้ายของทุน วัตถุดิบ ฯลฯ อยู่บ้างแล้ว แต่ยังไม่เสรีจนกว่าจะเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจเดียวกันอย่างเต็มรูปแบบในปี 2558

โอกาสจากนโยบายของรัฐ

จากนโยบายของรัฐที่กำหนดพื้นที่การพัฒนาเพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จังหวัดสงขลาได้ถูกวางในตำแหน่งซึ่งเป็นหุ้นส่วนหลักในกลไกของการรองรับการเป็นผู้นำในกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง เนื่องจากว่าจังหวัดสงขลามีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและมีศักยภาพความพร้อมในด้านต่างๆ

ที่ต้องการพัฒนาเพื่อสามารถที่จะรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ ทั้งนี้ จังหวัดสงขลาได้ถูกกำหนดในแนวนโยบายเพื่อให้เป็น

1. การเป็นเมืองอุตสาหกรรม
2. การเป็นเมืองแห่งการค้าชายแดน
3. การเป็นเมืองศูนย์กลางการศึกษานานาชาติ
4. การเป็นเมืองบริการสุขภาพ

การเตรียมความพร้อม

1. การพัฒนาด้านพรมแดนไทย – มาเลเซีย

1.1) ด้านศุลกากรปางดงเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นประตูเชื่อมโยงการขนส่งสินค้าและการเดินทางโดยรถไฟระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้ตอนล่างกับพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือของมาเลเซีย (NCER)

1.2) ด้านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นประตูเชื่อมโยงการขนส่ง

สินค้าโดยรถบรรทุกและการเดินทางทางรถยนต์ของนักท่องเที่ยวระหว่างพื้นที่เศรษฐกิจภาคใต้ตอนล่างกับพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือของมาเลเซีย (NCER)

1.3) ด้านศุลกากรบ้านประกอบ

อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา เป็นประตูเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนแห่งใหม่บริเวณตอนใต้ของจังหวัดสงขลา และพื้นที่ 3 จังหวัด กับพื้นที่เศรษฐกิจภาคเหนือของมาเลเซีย (NCER)

ด้านศุลกากรปางดงเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ด้านศุลกากรปางดงเบซาร์ ตั้งอยู่ที่ถนนปางดงเบซาร์ ตำบลปางดงเบซาร์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา เป็นด้านศุลกากรทางบกติดเขตแดนไทยเชื่อมต่อกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย บริเวณตรงกันข้ามกับรัฐเปอรลิส สหพันธรัฐมาเลเซีย

ปัจจุบันสถานีรถไฟตั้งอยู่ในฝั่งประเทศมาเลเซีย

สถานีรถไฟวัดช้างให้

สถานีย่อยฝั่งประเทศไทยในปัจจุบัน

ด่านศุลกากรสะเดา อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา

ด่านศุลกากรสะเดา ตั้งอยู่ที่บ้านคลองพรวน ถนนกาญจนวนิช ตำบลสำนักขาม อำเภอ

สะเดา จังหวัดสงขลา เป็นด่านศุลกากรทางบกติดเขตแดนไทยเชื่อมต่อกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียบริเวณตรงข้ามกับด่าน BUKIT KAYU HITAM ของรัฐเคดาห์ สหพันธรัฐมาเลเซีย

● การพัฒนาด้านศุลกากรสะเดา

จากปริมาณการค้าปริมาณนักท่องเที่ยว ปริมาณรถบรรทุก รถทัศนาวจร และรถยนต์ส่วนบุคคลที่มีเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่พื้นที่การให้บริการมีจำกัดไม่เพียงพอ ทำให้เกิดปัญหาความแออัด การจราจรติดขัดมีข้อจำกัดด้านการให้บริการ อันเป็นปัญหาส่งผลกระทบถึงการค้า การท่องเที่ยว รวมถึงภาพลักษณ์ของประเทศ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จังหวัดสงขลา และกรมศุลกากร จึงได้

มีแผนที่จะให้มีการขยายพื้นที่ด้านพรมแดน สะเดา โดยมีวัตถุประสงค์ให้มีการขยายพื้นที่ ด้านหลังด้านพรมแดนสะเดาฝั่งขาออกไป ประเทศมาเลเซีย โดยจะจัดสร้างเป็นลานจอด สำหรับรถสินค้าและรถยนต์ส่วนบุคคลที่รอ การเดินทางผ่านแดนออกไป พร้อมสร้างถนน เลียบรั้วชายแดนไปเชื่อมต่อกับพื้นที่โครงการ ก่อสร้างด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ (720 ไร่) เพื่อเป็นการบรรเทาความแออัดในปัจจุบัน รวมถึงเป็นการอำนวยความสะดวกและส่งเสริม การนำเข้า-ส่งออกและการท่องเที่ยว ดังนี้

ด้านศุลกากรบ้านประกอบ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา

เกิดขึ้นภายใต้โครงการตามข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ในกรอบความร่วมมือ IMT-GT และกรอบ JDA ซึ่งมีข้อตกลงให้ประเทศไทยพัฒนาด้านศุลกากร บ้านประกอบและประเทศมาเลเซียพัฒนาด้านศุลกากรดูเรียนบุหรณ์ในโครงการ Kota Putra รัฐเคดาห์ที่อยู่ฝั่งตรงข้ามกับด้านศุลกากรบ้านประกอบ ซึ่งปัจจุบันประเทศมาเลเซียได้ก่อสร้างอาคาร CIQ มูลค่าประมาณ 80 ล้านริงกิต (800 ล้านบาท) ระบบโครงข่ายคมนาคมและระบบสาธารณูปโภคเชื่อมโยงโครงการมูลค่าประมาณ 500 ล้านริงกิต (5,000 ล้านบาท) โดยได้ก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์แล้ว ในส่วนของไทยการก่อสร้างด้านศุลกากรระยะที่ 1 ในเนื้อที่ 79 ไร่เศษ มีกำหนดแล้วเสร็จในช่วงต้นเดือนตุลาคม 2555 และได้มีแผนงานโครงการขยายพื้นที่ออกไปอีก 169 ไร่เศษ (จัดหาพื้นที่ไว้แล้ว) ซึ่งในปัจจุบันได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการเปิดจุดผ่านแดนถาวรบ้านประกอบ อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ลงวันที่ 15 มกราคม 2553 กำหนดให้เปิดจุดผ่านแดนถาวรตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2553 เป็นต้นไป ระยะเวลาทำการ 07.00 - 17.00 น. ของทุกวัน โดยได้มีการเปิดด่านและให้บริการทางศุลกากรรวมถึงการผ่านแดนต่างๆ ซึ่งด้านศุลกากรสะเดาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้จัดเจ้าหน้าที่เข้าปฏิบัติงานประจำ ณ จุดผ่านแดนดังกล่าวแล้ว พร้อมทั้งได้มีการออก

กฎกระทรวงกำหนดอนุมัติ ด้านพรมแดน และด้านศุลกากรบ้านประกอบแล้ว

วัตถุประสงค์หลักในการเปิดจุดผ่านแดนแห่งใหม่ ณ จุดนี้โดยประเทศมาเลเซียก่อสร้างด้านศุลกากรดูเรียนบุหรณ์ภายใต้โครงการ Kota Putra ซึ่งจะเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมประเภทอาหารฮาลาลเขตปลอดอากรฯ ปัจจุบันได้เปิดทำการแล้ว มีเจ้าหน้าที่มาปฏิบัติงานรวมประมาณ 100 อัตรา ทั้งนี้ เพื่อรองรับการนำสินค้าเข้า-ออก เช่น วัตถุดิบประเภทอาหารทะเลจากจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น การเปิดเส้นทางขนส่งสินค้าแห่งใหม่เป็นการเพิ่มช่องทางนำเข้า-ส่งออก เพื่อระบายความแออัดจากด้านศุลกากรสะเดา ที่มีปริมาณสินค้านำเข้าและอาจไม่เพียงพอรองรับในอนาคต โดยเส้นทางขนส่งสินค้าแห่งนี้ได้เชื่อมต่อไปยังท่าเรือปีนัง และเมืองอลอสตาร์เมืองหลวงของรัฐเคดาห์ ซึ่งเมื่อฝั่งไทยได้มีการก่อสร้างเส้นทาง 4 ช่องจราจร แล้วเสร็จ (ประมาณปี 2555 - 2557) เส้นทางผ่านแดนแห่งนี้จะมีสินค้าผ่านเข้า-ออก เป็นปริมาณมาก รวมถึงปริมาณนักท่องเที่ยวก็จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามการพัฒนาของเส้นทางคมนาคมเช่นกัน

เมื่อโครงการและเครือข่ายทั้งระบบแล้วเสร็จสมบูรณ์ คาดว่าจะมีปริมาณสินค้าและการเดินทางผ่านแดนเข้า-ออก ทางด้านศุลกากรบ้านประกอบ รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนี้

- ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านเข้า - ออก คาดว่าจะมีประมาณปีละ 1,500,000 คน

- ประชาชนในพื้นที่อำเภอนาทวีและพื้นที่ใกล้เคียงต่อเนื่อง ซึ่งได้รับประโยชน์จากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ จำนวนประมาณ 2,000,000 คน

- ผู้ประกอบการนำเข้า-ส่งออก จำนวนประมาณ 50 ราย ซึ่งเดิมเคยประกอบกิจการผ่านด่านศุลกากรสะเดาและเมื่อมีช่องทางใหม่เพิ่มขึ้นสำหรับการค้าระหว่างประเทศก็จะมีทางเลือกใหม่และอาจจะขยายสาขาหรือย้ายฐานเพื่อไปดำเนินการทางช่องทางใหม่ซึ่งมีต้นทุนที่ใกล้เคียงกัน และเป็นการกระจายความแออัดของด่านศุลกากรสะเดาอีกทางหนึ่ง

- รถยนต์ส่วนบุคคลที่เดินทางผ่านเข้า-ออก คาดว่าจะมีประมาณปีละ 500,000 คัน

- รถยนต์บรรทุกสินค้าที่เดินทางผ่านเข้า-ออก ซึ่งคาดว่าจะมีประมาณปีละ 100,000 คัน

- มูลค่าสินค้านำเข้า-ส่งออก คาดว่าจะมีมูลค่าประมาณปีละ 100,000,000 บาท

- คาดว่าจะมีอัตราขยายตัวเพิ่มขึ้นปีละ 15% ซึ่งเป็นแนวทางเดียวกันกับการขยายตัวของด่านศุลกากรสะเดาที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณปีละ 20%

ความคืบหน้าการก่อสร้างด่านศุลกากรบ้านประกอบ (ภาพวันที่ 23 พฤษภาคม 2555)

ความคืบหน้าการก่อสร้างด้านบุคลากรบ้านประกอบ (ภาพวันที่ 23 พฤษภาคม 2555)

2. การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรม

การพัฒนานิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ (นิคมอุตสาหกรรมฉลุง) ให้สามารถขยายการรองรับให้เต็มศักยภาพของพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในอุตสาหกรรม ดังนั้น กรมชลประทานจึงได้ของบประมาณจากกลุ่มจังหวัดเพื่อใช้ในการจัดหาแหล่งน้ำและปรับปรุงพื้นที่ของนิคม ในวงเงิน 40 ล้านบาท

นอกจากนี้ จังหวัดสงขลาด้วยความร่วมมือของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภายใต้โครงการอุทยานวิทยาศาสตร์ ได้พัฒนาโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผลิตภัณฑ์ยางพารา และศูนย์ข้อมูลวิจัยด้านยางพารา เพื่อพัฒนา

ผลิตภัณฑ์ยางพาราใหม่ๆ เพื่อการขยายศักยภาพในการใช้ยางพาราในประเทศให้มากขึ้น

ในอนาคตการนำเข้าเทคโนโลยี เพื่อทดแทนแรงงานอาจเกิดขึ้น เนื่องจากแรงงานคืบถิ่นจะมากขึ้น และจะพบว่าแรงงานที่มีความสามารถทางภาษาและการศึกษาสูง เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เข้าทำงานในลักษณะผู้บริหาร ซึ่งคาดว่าหากมีการลงทุนในประเทศสูงขึ้น อาจมีต่างชาติเข้ามาประกอบอาชีพในระดับสูงมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันแรงงานจาก พม่า ลาว และกัมพูชา เป็นแรงงานระดับล่าง ซึ่งอาจมีการเคลื่อนย้ายกลับคืบถิ่นหากมีการลงทุนในประเทศของตนมากขึ้น เนื่องจากได้รับการฝึกฝนทักษะมาแล้ว จากการทำงานในประเทศไทย ดังนั้น การเพิ่มจำนวนแรงงานที่มีฝีมือจึงเป็นสิ่งสำคัญ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาค 12 จังหวัดสงขลา ได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จัดฝึกอบรมการใช้เครื่องมือที่มีเทคโนโลยีสูง เช่น เครื่อง CNC จัดฝึกอบรมให้กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเพื่อรองรับการเปลี่ยนของระบบการผลิตในอนาคต

3. การพัฒนาสู่เมืองการศึกษา

การพัฒนาสงขลาสู่เมืองการศึกษานานาชาติ เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งฐานความรู้ทางสังคมและเศรษฐกิจ เนื่องด้วยจังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการศึกษาของภาคใต้ นักเรียนนักศึกษาและอาจารย์จากจังหวัดใกล้เคียงตั้งแต่ระดับประถม มัธยม และมหาวิทยาลัยต่างเดินทางมาเรียน/ศึกษาที่นี่ ด้วยความเป็นเมืองที่ตั้งของการศึกษาทุกระดับ รวมถึงสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยเอกชนที่มีคุณภาพที่ได้รับการยอมรับในระดับประเทศและนานาชาติ ในภาคใต้จังหวัดสงขลาเปรียบเสมือนประตูสู่ประเทศอาเซียนที่มีศักยภาพด้านการศึกษาสูง อาทิ มาเลเซีย และสิงคโปร์ จึงควรใช้จุดเด่นนี้ผลักดันจังหวัดสงขลาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาและการวิจัย สำหรับประเทศไทยและอาเซียน

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในฐานะมหาวิทยาลัยที่อยู่ในภาคใต้ มีเครือข่ายการศึกษาที่ครอบคลุม 5 จังหวัด คือ สงขลา ปัตตานี ภูเก็ต ตรัง และสุราษฎร์ธานี เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ เป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาที่มีการเพิ่มศักยภาพและคุณภาพการศึกษาก้าววิจัยของประเทศโดยเฉพาะภาคใต้ เพื่อเป็นฐานการขยายตัวในด้านอื่น ๆ เช่น สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว

ส่งผลให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและสร้างการยอมรับต่อคุณภาพการศึกษาไทยในนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีความเข้มแข็งทางวิชาการ จัดอยู่ในลำดับที่ 4 ของประเทศ เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยที่มีการทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั้งในจังหวัดสงขลาและภูมิภาค มีศักยภาพที่จะทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา เกิดการทำงานเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง ดึงศักยภาพของ

หลักสูตรและงานวิจัยที่เด่นของมหาวิทยาลัย ผสมผสานกับพื้นฐานภูมิปัญญาที่ได้จากสังคมและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทย ให้เป็นที่ประจักษ์แข่งขันได้ และสร้างการยอมรับด้านคุณภาพการศึกษาสำหรับคนไทยและนานาชาติ

ดังนั้น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงเสนอโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยสู่ระดับนานาชาติเพื่อรองรับการศึกษาของนักศึกษาในภูมิภาคอาเซียน ทั้งในระดับปริญญาตรีโท และเอก และระดับหลังปริญญาโดยมีแผนพัฒนาหลักสูตรปีละ 4 หลักสูตร มีนักศึกษานานาชาติ เฉลี่ยปีละ 400 คน สร้างงานวิจัยระดับนานาชาติ ปีละ 110 เรื่อง จัดประชุมนานาชาติปีละ 5 ครั้ง และให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ ทั้งด้านการ ศึกษา ภาษางานวิจัย ที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน และท้องถิ่น ปีละ 10 เรื่อง และเป็นฐานความรู้ ด้านวิชาการที่ทันสมัยแก่ชุมชนและส่วนราชการ ต่างๆ

4. การพัฒนาสู่ศูนย์กลางด้านสุขภาพ

บริการทางการแพทย์ ประเทศไทยมี คุณภาพสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาน พยาบาลภาคเอกชนและมหาวิทยาลัย ปัจจุบัน ได้รับการรับรองมาตรฐานระดับนานาชาติ หรือ มาตรฐาน เจซีไอเอ (Joint Commission International on Accrediation) แล้ว 21 แห่ง ภาครัฐสนับสนุนการเดินทางของผู้ป่วยต่างชาติ

เข้ามาใช้บริการด้านนี้โดยกระทรวงสาธารณสุข เสนอให้มีการขยายเวลาพำนักในประเทศไทย ของกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 5 ประเทศ คือ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ กาตาร์ คูเวต โอมาน และ บาห์เรน จาก 30 วัน เป็น 90 วัน และขยายเวลา ต่อเนื่องรวมแล้วไม่เกิน 1 ปี กรณีที่เดินทางเข้า มาเพื่อรับการรักษายาบาล โดยอนุญาตใน ส่วนของผู้ป่วย ครอบครัว ผู้ติดตามรวมไม่เกิน 3 - 5 คน ประเทศไทยจึงมีข้อได้เปรียบที่จะเป็น เมดิคัลฮับ มากกว่าประเทศอื่นในภูมิภาคนี้ เนื่องจากเมืองไทยเป็นศูนย์กลางการเดินทาง ของภูมิภาคอาเซียน บุคลากรมีความรู้ ความ สามารถ อุปกรณ์และเครื่องมือทางการแพทย์ ทันสมัยไม่เป็นรองประเทศใด ที่สำคัญระบบ บริการมีมาตรฐาน ดูแลด้วยความเอาใจใส่ จิตใจให้บริการอย่างแท้จริง ซึ่งเมืองไทยถือว่า ดีที่สุดในกลุ่มประเทศใกล้เคียงทั้งหมด (ที่มา : ศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ...โอกาส ประเทศไทย : คอลัมน์สัมภาษณ์พิเศษ : นพ.สมชัย ภิญาพรพาณิชย์ อธิบดีกรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ (สบส.) กระทรวงสาธารณสุข : คมชัดลึก ออนไลน์วันที่ 06-11-2555)

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในฐานะมหาวิทยาลัยที่อยู่ในภาคใต้ เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ เป็นแหล่งการศึกษาเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาด้านการบริการสุขภาพครอบคลุมทุกสาขาวิชา อาทิ แพทยศาสตร์ ทันตแพทยศาสตร์ การแพทย์แผนไทย พยาบาลศาสตร์ เทคนิคการแพทย์ สัตวแพทย์ และเภสัชศาสตร์ ที่มีการผลิตกำลังคน การเพิ่มศักยภาพและคุณภาพการรักษาพยาบาลระดับนานาชาติ เป็นที่ประจักษ์ แข่งขันได้ และสร้างการยอมรับด้านคุณภาพการศึกษาและการรักษาพยาบาลสำหรับคนไทยและนานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงให้ความสำคัญในการเตรียมการด้านการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้นโยบายการขับเคลื่อนให้เกิด Medical Hub ส่งผลให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความสุข มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ตามนโยบายของรัฐบาล

เงื่อนไขสำคัญ นอกจากการผลิตแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรทางการแพทย์แล้ว การเตรียมความพร้อมของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรทางการแพทย์ทั้งแพทย์พยาบาล รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ให้การรักษายาบาลก็เป็นเรื่องสำคัญ เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวมีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่เพิ่มขึ้น ทั้งทางด้านภาษา ทักษะทางการรักษาพยาบาล ที่ก้าวหน้าต่อเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่เปลี่ยนแปลง มหาวิทยาลัยจึงได้จัดทำโครงการเพื่อรองรับการ

พัฒนาเมืองสงขลาเป็นเมืองบริการสุขภาพ 5 โครงการ คือ

- 1) โครงการศูนย์ความเป็นเลิศทางการแพทย์ภาคใต้
- 2) โครงการความร่วมมือพัฒนาแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และบุคลากรทางการแพทย์ขึ้นร่วมกันระหว่าง ไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์
- 3) โครงการศูนย์สุขภาพแผนไทย (Thai Traditional Health Care Center)
- 4) โครงการเพิ่มศักยภาพบริการรักษาทางทันตกรรม
- 5) โครงการเพิ่มศักยภาพการให้บริการเฉพาะทาง เช่น การเพิ่มศักยภาพและประสิทธิภาพในการเตรียมเลือดและจัดหาเลือดที่ปลอดภัยในภาวะฉุกเฉิน โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ การปรับปรุงห้องเรียนอาคารแพทยศาสตร์ศึกษาราชนครินทร์ การจัดหาครุภัณฑ์ที่จำเป็นสำหรับการช่วยหายใจในทารกแรกเกิด การบริการตรวจวิเคราะห์ทางเทคนิคการแพทย์ เป็นต้น

การดำเนินการนี้จะส่งผลให้เกิดศูนย์ความเป็นเลิศ เพื่อการให้บริการการรักษาโรคเฉพาะทาง 1 ศูนย์/ปี พัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ให้มีศักยภาพในการให้บริการรักษาโรคเฉพาะทาง จำนวน 30 คน/ปี พัฒนาและแลกเปลี่ยนบุคลากรทางการแพทย์กับประเทศในกลุ่มอาเซียน จำนวน 135 คน/ปี ให้บริการแพทย์ทางไกลเพื่อการรักษาโรคเรื้อรังจำนวน 240 คน/ปี อบรมผู้ช่วยแพทย์แผนไทยปีละ 600 คน ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อการรักษา จำนวน 2 ชุมชน/ปี เพิ่มศักยภาพในการให้บริการทางทันตกรรมจำนวน 1,200 คน/ปี เพิ่มศักยภาพในการจัดหาและรวบรวมโลหิต 24,000 ยูนิต/ปี

สรุป

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพและความพร้อมในด้านต่างๆ เกือบทุกด้าน เช่น

1. ความพร้อมเรื่องพื้นที่ที่มีแนวชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านมีการค้าชายแดนและศักยภาพในการส่งออกและนำเข้าผลิตภัณฑ์และวัตถุดิบต่างๆ

2. ความพร้อมและศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย หากพัฒนาด้านการให้บริการ และการสร้างสื่อ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว จะสามารถสร้างรายได้แก่จังหวัดได้อย่างเป็นรูปธรรม

3. ความพร้อมและศักยภาพในการรับการลงทุน เนื่องจากมีนิคมอุตสาหกรรม มีสถาบันทางการเงินที่ให้บริการเกือบทุกประเภท

4. ความพร้อมด้านการศึกษา เนื่องจากมีสถาบันชั้นสูงในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนกว่า 7 แห่ง ที่มีคุณภาพในระดับประเทศและภูมิภาค ทั้งระดับปริญญาตรี โทและเอก

5. มีความพร้อมในด้านการบริการสาธารณสุข โดยมีโรงพยาบาลขนาดใหญ่ของรัฐและเอกชนกว่า 10 แห่ง มีโรงเรียนแพทย์ในพื้นที่ซึ่งสามารถเสริมศักยภาพในการให้บริการขั้นสูงได้

ทั้งนี้ หากจังหวัดสงขลาได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมจะสามารถรองรับการขยายตัวและการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้เป็นอย่างดี และอาจเป็นโอกาสให้จังหวัดสงขลาได้ชื่อว่าเป็นเมืองหลวงของประชาคมอาเซียน

เนื่องจากจังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้กับประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนที่มีประชากรมากที่สุดถึง 300 ล้านคน ใน 10 ประเทศ

หมายเหตุ

เขียนโดย ศ.ดร.อำนวย สิทธิเจริญชัย - ผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษ ประจำสถาบันทรัพยากรทะเล และชายฝั่ง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตหาดใหญ่

- คณะทำงานขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2557-2560 และจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปี จังหวัดสงขลา

วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในอาเซียน

วัชรพงษ์ จิโส๊ะ¹

เป็นปกติธรรมดาของนักวิเคราะห์โดยทั่วไป ที่เมื่อพิจารณาหรือศึกษาถึงเรื่องใดก็ตาม จะใช้กรอบในการคิดวิเคราะห์ผ่านมุมมองที่มีกรอบไม่ก็อย่าง เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ การมองผ่านกรอบดังกล่าว แน่นอนว่ามีส่วนช่วยให้การวิเคราะห์อะไรก็ตามมีความลุ่มลึก แหลหมคม และสามารถสะท้อนปัญหาหรืออุปสรรคบางอย่างที่ไม่สามารถมองเห็นได้ หากวิเคราะห์ผ่านการกระทำของตัวแสดงเพียงไม่กี่คน

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ในวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ.2558 หรืออีกไม่ “กี่วัน” ข้างหน้านี้ “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือ Association of South East Asian Nations : ASEAN หรือ ประชาคมอาเซียนจะถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ

จะเห็นได้ว่าในการประชาสัมพันธุ์ หรือ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของไทย จะมุ่งเน้นในเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นอันดับหนึ่ง หากมองในกรอบคิดที่กล่าวไปข้างต้นแล้วก็จะมุ่งเน้นแต่เฉพาะเรื่อง “เศรษฐกิจ” เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้

อาจจะด้วยความสำคัญของเศรษฐกิจที่เป็นเรื่องปากท้องของประชาชนที่ไม่ว่าผู้ถือกลไกรัฐในระดับใดก็จะจัดวางลำดับความสำคัญอยู่ในอันดับหนึ่งเสมอ แต่ต้องไม่ลืมเช่นกันว่าการรวมตัวที่จะมีขึ้นในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ยังมีการรวมตัวในเรื่องอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งไม่ค่อยมีใครพูดถึงเท่าใดนัก

บทความนี้จึงตั้งใจเขียนขึ้นให้เป็นกระแสรองท่ามกลางกระแสหลัก จะพูดถึงเรื่องที่คุณไทยไม่ค่อยพูดถึงในอีกมิติหนึ่งของประชาคมอาเซียน ทั้งที่จริงแล้วเรื่องที่ไม่ค่อยพูดถึงกันนี้มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าเรื่องเศรษฐกิจ หรือ AEC นั่นคือเรื่อง “วัฒนธรรมอาเซียน” โดยมองผ่าน 2 กรณีที่น่าสนใจ คือ กรณีของโรฮิงยา และกรณีของสมบัต สมพอน รวมถึงการวิเคราะห์วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในอาเซียน โดยมองผ่าน 2 กรณีตัวอย่างดังกล่าวด้วย

1. กรณีของ “โรฮิงยา”

1.1 โรฮิงยาเป็นใคร มาจากไหน

จากที่มีข่าวปรากฏตามสื่อต่างๆ ว่าโรฮิงยาได้หลบหนีเข้ามาในประเทศไทย อย่างผิดกฎหมายทางฝั่งทะเลภาคใต้ หากดูราก

¹นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ ส่วนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันดำรงราชานุภาพ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

เหง้าที่มาของปรากฏการณ์นี้แล้ว พบว่ามีความสลับซับซ้อน อันเป็นผลพวงมาจากความขัดแย้งในยุคอาณานิคมของพม่า กับเรื่องของศาสนาและชาติพันธุ์ เดิมทีคำว่าโรฮิงยานี้ เป็นชื่อใหม่ที่เกิดขึ้นในทศวรรษ 1950 ซึ่งเป็นชาวมุสลิมที่อพยพจากแถบจิตตะกองในแคว้นเบงกอลตะวันออกของอินเดีย ซึ่งอินเดียขณะนั้นอยู่ภายใต้อาณานิคมอังกฤษ ได้อพยพเข้าสู่พรมแดนของแคว้นยะไข่ ซึ่งชาวยะไชนับถือศาสนาพุทธเป็นส่วนใหญ่ ต่อมาเมื่อญี่ปุ่นทำศึกขับไล่อังกฤษออกไปจากพม่าในระหว่างสงครามนั้น และในช่วงท้ายสงครามที่อังกฤษรุกกลับเข้ายะไข่อีกครั้งหนึ่ง ได้ก่อให้เกิดการเผชิญหน้าระหว่างอังกฤษและญี่ปุ่น ส่งผลต่อการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อย่างโหดเหี้ยมระหว่างชาวพุทธยะไข่และชาวมุสลิมจิตตะกอง ยิงมาในช่วงหลังที่นายพลเนวินได้ยึดอำนาจจากนายกรัฐมนตรีอู๋ด่วยแล้วได้มีการออกกฎหมาย โดยยึดหลักว่า คนที่จะเป็นพลเมืองพม่าได้จะต้องเกิดและอยู่ในพมามาตั้งต่อก่อน ค.ศ.1824 รวมถึงถูกหลานด้วย (ซึ่งปี 1824 นี้คือปีที่พม่าเสียหัวเมืองมอญและยะไข่ให้บริษัทยูเอสทีอินเดียของอังกฤษหลังแพ้สงครามครั้งแรก) ส่งผลให้

ชาวมุสลิมจิตตะกองไร้สถานภาพพลเมือง เพราะเข้ามาอยู่พม่าหลัง ค.ศ.1824 ความบีบคั้นจากรัฐบาลพม่าดังกล่าว ชาวมุสลิมจิตตะกองส่วนใหญ่จึงได้หลบหนีออกนอกประเทศพม่า เหลือแต่ชาวบ้านธรรมดาที่เป็นโรฮิงยาและยะไข่²

สภาพการณ์ทั้งหมดกลายเป็นความขัดแย้งสามเส้าระหว่างเผด็จการทหารพม่า – ชาวยะไข่ – ชาวโรฮิงยา ซึ่งแม้แต่ชาวพม่าที่ต่อต้านเผด็จการทหารเองก็พลอยไม่เป็นมิตรกับโรฮิงยาไปด้วย สรุปก็คือ หากมองในมุมรัฐบาลพม่าก็ไม่ต้องการรับโรฮิงยาเข้ามาเป็นพลเมืองในทางกลับกันโรฮิงยาเองก็ไม่ต้องการอยู่ภายใต้การปกครองของพวกที่ไม่ใช่มุสลิม ด้วยการอยู่ต่อไปแบบไร้อนาคตและเสี่ยงต่อการจบชีวิตอย่างน่าอนาถนี้เอง ชาวโรฮิงยาจึงตัดสินใจอพยพไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย รวมถึงประเทศไทย ชาวโรฮิงยาก็ได้ลักลอบเข้ามา ในส่วนของประเทศไทยมีการจับกุมโรฮิงยาที่หลบหนีเข้ามาได้ ตั้งแต่ปี 2541 เมื่อปัญหาเข้ามาเกี่ยวข้องตั้งแต่ 2 ประเทศขึ้นไปเช่นนี้ องค์การในภูมิภาคที่หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบไปไม่ได้เลย นั่นคือ “อาเซียน”

² นิธิ เอียวศรีวงศ์, โรฮิงยา, มติชนสุดสัปดาห์ วันที่ 24 กรกฎาคม 2552, น.20.

1.2 ประเด็นคำถามที่น่าคิดเกี่ยวกับกรณีโรฮิงยา

1) ชนกลุ่มน้อยในประเทศสมาชิกอาเซียน ควรได้รับสถานะและการปฏิบัติอย่างไรในประเทศตน

2) ปัญหาการถูกกดขี่ข่มเหงของโรฮิงยาเกี่ยวข้องกับอาเซียนหรือไม่อย่างไร

3) ประเทศในอาเซียน ยกเว้นพม่า ควรปฏิบัติอย่างไรต่อผู้อพยพโรฮิงยา ซึ่งถือว่าเป็นผู้ลี้ภัยหลบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย

4) กรณีของไทยที่มีชาวโรฮิงยาอพยพมาจะจัดการกับชนกลุ่มน้อยอย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างหลักมนุษยชาติและหลักความมั่นคงแห่งชาติ

2. กรณีของ “สมบัด สมพอน”

เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2556 ที่ผ่านมาสถาบันสิทธิมนุษยชนและสันติศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล ได้จัดงาน “มองไปไกลกว่า

กรณีสมบัด สมพอน : ความรุนแรงในลุ่มน้ำโขง – ผลกระทบต่อคนหนุ่มสาว” ณ ลานปรีดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ซึ่งในงานมีทั้งการเสวนาทางวิชาการ การแสดงบทเพลงเพื่อสันติภาพข้ามพรมแดน

นายสมบัด สมพอน (Sombath Somphone) นักพัฒนาอาวุโสของประเทศลาว เป็นผู้ก่อตั้งศูนย์ฝึกอบรมร่วมเพื่อช่วยเหลือด้านการพัฒนาสังคมและการศึกษาและเป็นเจ้าของรางวัลแมกไซไซ สาขาบริการชุมชน ปี 2548 ซึ่งได้หายตัวไปอย่างเป็นปริศนา เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2555 ขณะขับรถจากที่ทำงานกลับบ้าน

การหายตัวไปอย่างลึกลับของนายสมบัด สมพอน แม้จะอยู่ในระหว่างการสืบสวนหาสาเหตุของทางการลาวอยู่ แต่ก็ได้เกิดกระแสเป็น “ปรากฏการณ์ค้นหาสมบัด” ที่มีผู้เข้าร่วมเรียกร้องกดดันรัฐบาลลาวในการเร่งหาสาเหตุการหายตัวไป ซึ่งรวมองค์กรที่ร่วมเรียกร้องกว่า 60 องค์กร อาทิ ผู้เคยได้รับรางวัลรามอล แมกไซไซ คณะกรรมการเจ้าหน้าที่ และพนักงานมูลนิธิรางวัลรามอล แมกไซไซ กลุ่มเยาวชนลุ่มแม่น้ำโขง 5 ประเทศ ได้แก่ ไทย ลาว กัมพูชา พม่า และเวียดนาม นอกจากนี้คนหนองคาย 50 ตำบล ได้จัดสวดภาวนาระลึกถึงนายสมบัด สมพอน และล่าสุดมีการจัดงานเสวนาและแสดงดนตรีที่ลานปรีดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่าพระจันทร์ ก็ได้รับความสนใจจากนักศึกษาและปัญญาชนไทยจำนวนมาก³

³ ดูเพิ่มเติมได้ที่ <http://prachatai.com/journal/2012/12/44375>

ประเด็นคำถามที่น่าคิดสำหรับกรณี นายสมบัติ สมพอน

1) เหตุใดปรากฏการณ์สมบัติ สมพอน จึงได้รับความสนใจอย่างมากจากประเทศสมาชิกอาเซียน

2) ประเทศสมาชิกอาเซียนจะวางมาตรการรับมืออย่างไร กับวัฒนธรรมดั้งเดิมที่นิยมใช้ความรุนแรงต่อนักพัฒนาชุมชนที่มีแนวคิดสวนทางกับวาทกรรมการพัฒนาของรัฐและทุน

3) ปรากฏการณ์สมบัติ สมพอน สะท้อนการสร้างอัตลักษณ์ร่วมทางด้านวัฒนธรรมของอาเซียนหรือไม่ อย่างไร

4) อาเซียนควรจัดวางบทบาทอำนาจหน้าที่ของตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ (Non-state actor) ให้เข้ามามีส่วนร่วมในเสาหลักอาเซียนด้านสังคมวัฒนธรรมอย่างไร

3. วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนใน อาเซียน : มองผ่านโรฮิงยาและสมบัติ สมพอน

จากกรณีศึกษาเรื่องโรฮิงยาและสมบัติ สมพอนที่กล่าวมาแล้วนั้น มีประเด็นร่วมกันที่ท้าทายประเด็นเรื่องวัฒนธรรมในอาเซียนอย่างยิ่ง นั่นคือเรื่องวัฒนธรรมย่อย หรือ Subculture⁴ ของประเทศสมาชิกอาเซียน

เมื่อพิจารณาถึงวัฒนธรรมอาเซียนแล้ว จะเห็นได้ว่าจะมีความแตกต่างหลากหลายเป็นอย่างมาก เนื่องจากอาเซียนมีจำนวนถึง 10 ประเทศ มีประชากรเกือบ 560 ล้านคน มีวัฒนธรรม ศาสนา ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี ความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตอีกมากมาย การรวมตัวของทั้ง 10 ประเทศเป็นประชาคมเดียวกัน จึงไม่น่าจะมีเป้าหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมอาเซียนให้มีเอกภาพหรือความเป็นหนึ่งเดียวอย่างแน่นอน หากแต่จะต้องมีพื้นที่หรือกลไก ที่เอื้อให้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมสามารถโลดเล่นได้อย่างมีสีสัน ซึ่งรวมถึงการปกป้องคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้คนในวัฒนธรรมย่อยด้วย

มองในแง่นี้ โรฮิงยา อาจถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมย่อย เมื่อเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมกระแสหลัก ซึ่งโรฮิงยามีประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ ศาสนาที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ในพื้นที่นั้น ประวัติศาสตร์ดังกล่าวอาจสร้างความเกลียดชัง ความเจ็บปวด ให้กับวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ อย่างยากจะลืมเลือน

⁴ ดูเพิ่มเติมได้ที่ <http://en.wikipedia.org/wiki/Subculture>

กรณีโรฮิงยาที่อพยพ
เข้ามาในประเทศไทยและ
ประเทศใกล้เคียงในภูมิภาค
อาเซียนอย่างผิดกฎหมายบ้าน
เมืองนั้น ประเทศที่เป็นที่พึ่งพิง
ควรจัดการกับโรฮิงยาอย่างไร
จะต้องคำนึงถึงความสมดุล
ระหว่างหลักมนุษยชาติและ
หลักความมั่นคงของชาติ
เพราะไม่ว่าโรฮิงยาจะเป็นใคร

มาจากไหน แต่สำคัญที่สุดคือ เขาเหล่านั้นเป็น
“คน” เมื่อเป็นคนสองสิ่งที่ต้องได้รับการปกป้อง
ดูแลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย นั่นคือ “สิทธิ
เสรีภาพ” และ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์”

แต่ทั้งนี้ก็พึงตระหนักด้วยว่า การแก้ไข
ปัญหาของประเทศที่เป็นที่พึ่งพิงสามารถทำได้
ในระดับหนึ่งเท่านั้น ตามหลักมนุษยชาติ
หากมากไปกว่านี้จะต้องเป็นหน้าที่ขององค์กร
ระหว่างประเทศในภูมิภาค นั่นคือ “อาเซียน”

อาเซียนสามารถแก้ไขปัญหานี้ได้โดย
ใช้มาตรการทางทหาร เพราะคงไม่มีประเทศ
ไหนในอาเซียนสามารถห้ามนับชาวโรฮิงยา
ที่อพยพมาได้หมด ทางออกที่เป็นไปได้ คือ
ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องร่วมกันกดดันให้
ประเทศพม่ารับรองสถานภาพพลเมืองของ
ชาวโรฮิงยาและวางมาตรการปกป้องวัฒนธรรม
ย่อยของชาวโรฮิงยาให้สามารถดำรงความ
แตกต่างหลากหลายให้ได้ แม้ในช่วงเริ่มต้นอาจ
มีความขัดแย้งของรัฐบาลและชาวพม่าดั้งเดิม
กับชาวโรฮิงยา ที่จะกลับไปอยู่ตามภูมิลำเนา
บ้าง แต่รัฐบาลประชาธิปไตยของพม่า จะต้อง

วางระบบกลไกการบริหารจัดการให้เกิดความ
รุนแรงน้อยที่สุด ซึ่งเรื่องนี้แม้ว่าจะเป็นกิจการ
ภายในของพม่าที่ประเทศอื่นไม่อาจแทรกแซงได้
แต่ก็ไม่ได้ปิดโอกาสพม่าในการขอความ
ร่วมมือกับประเทศสมาชิกอาเซียนหรือองค์การ
ระหว่างประเทศอื่นๆ

ในกรณีของคุณสมบัติ สมพอน
ก็เช่นกัน ถือเป็นคนที่ครองตนเป็นวัฒนธรรม
ย่อยในวัฒนธรรมกระแสหลักของลาว เพราะแม้
คุณสมบัตินี้จะอยู่ในประเทศที่ปกครองด้วย
ระบอบคอมมิวนิสต์ อันปราศจากกลิ่นอายของ
สิทธิเสรีภาพในทางการเมืองและการบริหาร
จัดการสาธารณะ แต่คุณสมบัตินี้ก็เป็นนัก
กิจกรรมด้านการบริการชุมชน ซึ่งต้องมีคุณ
ลักษณะของความเป็นนักประชาธิปไตยจึงจะสามารถ
ทำงานนี้ได้ จนเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันที่คน
ทำงานเพื่อสังคมส่วนรวมท่านนี้จะหายตัวไป
อย่างเป็นปริศนา แต่การตื่นตัวขององค์กรภาค
ประชาชนต่างๆ ในหลายประเทศสมาชิก
อาเซียนที่เรียกร้องให้มีการค้นหาการหายตัวไป
ของคุณสมบัติผ่านกิจกรรมต่างๆ ได้เป็นตัวอย่าง

หนึ่งของการสร้าง “วัฒนธรรมพลเมืองของ
อาเซียน” ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนและแบ่งปัน
กิจกรรมร่วมกัน อันจะเป็นฐานสำคัญในการ
สร้างประชาคมอาเซียนที่สันติสุขสถาพร

อาเซียนควรเป็นกลไกหลักที่สามารถ
จัดการแก้ไขปัญหาซึ่งเชื่อมโยงถึงปัญหาพื้น
ฐานที่มาจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม ทั้งนี้

ทุกประเทศสมาชิกควรเปิดใจกว้างและใช้เวที
อาเซียนเป็นกลไกในการหาทางออกร่วมกัน
เพราะหากมุ่งใช้เวทีอาเซียนเฉพาะเรื่อง
เศรษฐกิจอย่างเดียว ประชาคมอาเซียนก็จะ
หลอมรวมให้มนุษย์ในประชาคมเป็นมนุษย์
ประเด็นเดียว นั่นคือ “มนุษย์เศรษฐกิจ”

ประสบการณ์การศึกษาดูงาน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ดร.สุชาดา วัฒนา ¹

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม หรือที่เรียกอย่างสั้นๆ ว่า ประเทศเวียดนาม นับเป็นประเทศ ที่ผู้เขียนมีโอกาสเดินทางไปประชุมและศึกษาดูงานมากที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียน (ในขณะที่บางประเทศยังไม่มีโอกาสได้เดินทางไปเยือน) แต่มักจะวนเวียนอยู่ที่กรุงฮานอย โดยครั้งแรกเป็นการเดินทางไปกับคณะของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อเข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านการพัฒนาชนบทและขจัดความยากจนครั้งที่ 6 (The 6th ASEAN Meeting on Rural Development and Poverty Eradication) ในเดือนพฤษภาคม 2552 และต่อมาในเดือนกันยายน ในปีเดียวกันได้มีโอกาสเดินทางไปเข้าร่วมประชุมกรอบความร่วมมือจีน-อาเซียน ในหัวข้อ The 3rd Session of China – ASEAN Forum on Social Development and Poverty Reduction ต่อมา ในปี 2554 ได้รับเชิญจากโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ หรือ UNEP ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ให้เข้าร่วมสัมมนาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานใน

โครงการความร่วมมือทางวิชาการ กับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ UNDP และ UNEP ในหัวข้อ South-East Asia Regional Workshop on the Economics of Ecosystem and Biodiversity (TEEB) and Green Economy: From Theory to Practice

การเดินทางไปเวียดนามใน 2 ครั้งล่าสุดคือ ในปี 2555 สำนักนโยบายและแผน สป. โดยดำริของท่านบุญธรรม เลิศสุขีเกษม รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สป. ได้จัดให้มีการเดินทางไปศึกษาดูงานประเทศเวียดนามในมิติต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในเดือนกันยายน 2555 ภายใต้โครงการเพิ่มขีดสมรรถนะเชิงยุทธศาสตร์ระดับองค์กร สร้างความพร้อมสู่ความเปลี่ยนแปลง (Enhancing Strategic Capability towards Leading Organization for Change) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ซึ่งการประสานงานและเดินทางไปประเทศเวียดนามในครั้งนั้นทำให้เกิดการพัฒนาความร่วมมือระหว่างกรุงฮานอยกับกระทรวงมหาดไทย ในการ

¹ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

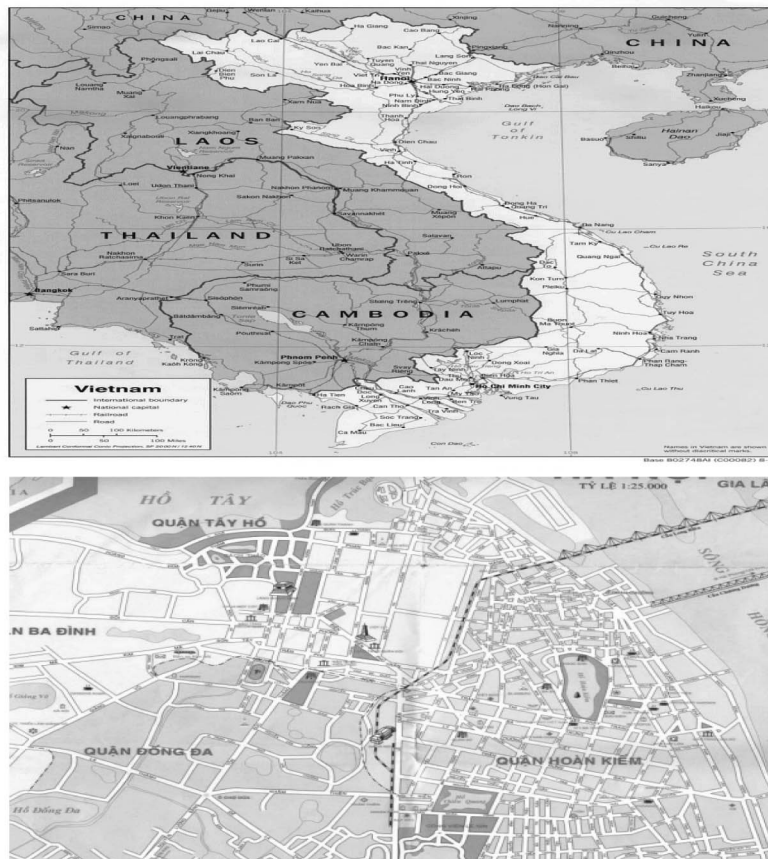

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ OTOP ของประเทศไทย และ OVOP
ของประเทศเวียดนาม โดย Hanoi People
Committee ได้เชิญกระทรวงมหาดไทยเข้าร่วมงาน
สัมมนาระดับนานาชาติในหัวข้อ International
One Village One Product Seminar ระหว่าง
วันที่ 26 – 27 ตุลาคม พ.ศ. 2555 ณ กรุงฮานอย
ซึ่งจัดโดย Hanoi People Committee และ
Hanoi Trade Department ภายใต้การ
ประสานงานของ Oita OVOP International
Exchange Promotion Committee ประเทศ
ญี่ปุ่น โดยทั้งกระทรวงมหาดไทยและประเทศ

เวียดนามต่างหวังว่าการสัมมนาดังกล่าวจะเป็น
จุดเริ่มต้นของความร่วมมือในการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่ตลาดโลกต่อไป

ข้อเขียนนี้จึงเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์
ของผู้เขียนในการเดินทางไปศึกษาดูงาน ณ
ประเทศเวียดนามในปี 2555 และการศึกษา
หาความรู้เกี่ยวกับประเทศเวียดนามเพิ่มเติม
จากเอกสารต่างๆ ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อ
การเตรียมความพร้อมของบุคลากรของ
กระทรวงมหาดไทยในการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียน

สำรวจเส้นทางเศรษฐกิจ ไทย-สปป.ลาว- เวียดนาม

นับเป็นโอกาสดีของคณะบุคลากรของ
สำนักนโยบายและแผน สป. ที่ได้เดินทางไป
ศึกษาดูงานประเทศเวียดนามโดยทางรถยนต์
เพราะทำให้มีโอกาสเห็นสภาพภูมิประเทศความ
เป็นอยู่วิถีชีวิต และการพัฒนาชายแดนของไทย
และประเทศเพื่อนบ้านอย่าง สปป.ลาว เพื่อ
รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ก่อนที่จะเดิน
ทางไปประเทศเวียดนาม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่
กรุงฮานอย

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามเป็น
ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตั้งอยู่ทาง
ด้านตะวันออกสุดของคาบสมุทรอินโดจีน สาม
ในสี่ของพื้นที่เป็นภูเขาและป่า ครอบคลุมทะเล
ไหลทวิป และหมู่เกาะ นับพันเกาะจากอ่าว
ตังเกี๋ยจรดอ่าวไทย มีกรุงฮานอย (Hanoi)
ตั้งอยู่ภาคเหนือของเวียดนามเป็นเมืองหลวง

คณะเราเริ่มต้นเดินทางจากจังหวัด
นครพนม ผ่านสะพานมิตรภาพไทย – ลาว
แห่งที่ 3 เข้าสู่แขวงคำม่วน สปป.ลาว และ

ชายแดนประเทศเวียดนาม ตามเส้นทาง
หมายเลข 12 ซึ่งเริ่มต้นจากเมือง ท่าแขก
พรมแดนไทย- สปป.ลาว ผ่านพรมแดนที่ด่าน
นาพาว (Napao) ของ สปป.ลาว และด่านจาลอ
(Cha Lo) ของเวียดนามรวม 146 กิโลเมตร
ด่านจาลอถึงเมืองฮาติन्ह ระยะทางประมาณ
150 กิโลเมตร เส้นทางจากเมืองฮาติन्ह
ผ่านเมืองวินห์ (Vinh) ถึงกรุงฮานอย (Hanoi)

แขวงคำม่วน นับเป็นเมืองศูนย์กลางของ
การเดินทางและเป็นท่าด่านที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง
เนื่องจากมีพื้นที่ติดชายแดนประเทศไทยและ
เวียดนาม โดยมีเมืองท่าแขกเป็นเมืองศูนย์กลาง
การเมืองการปกครองและเศรษฐกิจของแขวง
รวมไปถึงการท่องเที่ยวของ สปป.ลาวตอนกลาง
และเนื่องจากเป็นแขวงที่อุดมสมบูรณ์ด้วย
ทรัพยากรธรรมชาติ จึงเป็นที่ตั้งของเขื่อนน้ำ
เทินสอง และเป็นเส้นทางสำคัญในการเดินทาง
ของประเทศลาว ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

การพัฒนาการท่องเที่ยวและการจัดการสิ่งแวดล้อม : เมืองวินห์ (Vinh) และอำเภอฮาลอง
เมืองวินห์ ตั้งอยู่ตอนกลางของเวียดนาม

ในจังหวัด Nghe An เป็นเมืองที่ใหญ่เป็นอันดับสามของประเทศ และมีความสำคัญเป็นอันดับสี่รองจากเมืองไฮฟอง ดานัง และเว้

เมืองวินห์ เป็นศูนย์กลางการขนส่งที่สำคัญ เนื่องจากอยู่ในเส้นทางที่เชื่อมเวียดนามตอนเหนือและตอนใต้ ในเชิงประวัติศาสตร์ เมืองวินห์เป็นบ้านเกิดของโฮจิมินห์ อดีตผู้นำประเทศเวียดนามที่ประชาชนทั้งประเทศนับถือ เมืองวินห์จึง

เป็นหนึ่งในสถานที่ที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว

จากเมืองวินห์ เข้าสู่เมืองนิงห์บิงห์ และไฮฟอง เพื่อเดินทางไปเมืองฮาลอง เพื่อทัศนศึกษาอ่าวฮาลอง มรดกโลกทางธรรมชาติ (Halong Bay Natural World Heritage)

ความน่าสนใจของอ่าวฮาลอง คือ การได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกถึง 2 ครั้ง อ่าวฮาลองตั้งอยู่ในเขตจังหวัด Quang Ninh Province ซึ่งห่างจากกรุงฮานอย 165 กิโลเมตร มีพื้นที่จำนวน 434 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยเกาะต่างๆ จำนวน 775 เกาะ ในปี ค.ศ. 1962 รัฐบาลเวียดนามได้ประกาศให้อ่าวฮาลองเป็นพื้นที่ภูมิทัศน์ที่มีความสำคัญระดับชาติ

(National Landscape) ในปี ค.ศ. 1987 หลังจาก que ประเทศเวียดนามได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของปฏิญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ (International Convention concerning the Protection of Cultural and Natural World Heritage)

ในปี ค.ศ.1991 ประเทศเวียดนามจึงได้เริ่มเตรียมการเพื่อเสนอต่อองค์การ UNESCO ให้สถานที่ต่างๆ เป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมและมรดกโลกทางธรรมชาติ ซึ่งรวมถึงการเสนอให้อ่าวฮาลองเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

อ่าวฮาลองได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก (Halong Bay Natural World Heritage) ครั้งแรก ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกสมัยสามัญครั้งที่ 18 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม ค.ศ. 1994 ที่จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย จากการเป็นตัวอย่างที่เด่นชัดของการเป็นตัวแทนในวิวัฒนาการสำคัญต่างๆ ในอดีตของโลก เช่น ยุคสัตว์เลื้อยคลาน ยุคน้ำแข็ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาความหลากหลายทางธรรมชาติบนพื้นโลก ทั้งยังเป็นแหล่งที่เกิดจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์หายากหรือสวยงามเป็นพิเศษ เช่น แม่น้ำ น้ำตก ภูเขา เป็นต้น

อ่าวฮาลองได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ ครั้งที่ 2 จากการเป็นตัวอย่างที่เด่นชัดในการเป็นตัวแทนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทางธรณีวิทยาหรือวิวัฒนาการทางชีววิทยา และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ (World Natural Heritage Site for its outstanding universal value of geology and geomorphology)

ประเทศเวียดนามได้จัดตั้ง Halong Bay Management Department ขึ้นเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการบริหารจัดการอ่าวฮาลองมรดกโลกทางธรรมชาติ ภายใต้การกำกับของ

กระทรวงวัฒนธรรม การกีฬา และการท่องเที่ยว (Ministry of Culture Sport and Tourism) และ National Commission of Vietnam for UNESCO การบริหารจัดการอ่าวฮาลองอยู่ภายใต้กรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายในประเทศ เช่น International Convention concerning the Protection of Cultural and Natural World Heritage 1972, Cultural Heritage Law 2001 revision and amendment 2009 , Environmental Protection Law 2005 เป็นต้น

หนึ่งในแนวทางการบริหารจัดการมรดกโลกที่สำคัญ คือ โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์เชิงนิเวศของอ่าวฮาลอง (Halong Eco-Museum Project) เพื่อสะท้อนให้เห็นการอยู่ร่วมกันอย่างกลมกลืนระหว่างชุมชนท้องถิ่น วัฒนธรรมและธรรมชาติ การสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอ่าวฮาลอง เพื่อการรักษาวิถีชีวิตชุมชนและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการเป็นศูนย์กลางการวิจัยสำหรับนักวิจัยจากทั้งภายในประเทศและนักวิจัยจากนานาชาติ พิพิธภัณฑ์ดังกล่าวประกอบด้วยศูนย์การเรียนรู้มิติต่างๆ 12 ด้าน เช่น ระบบการบริหารโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (eco hotel system) วิถีชีวิตดั้งเดิม (tradition livelihood) บทบาทของผู้หญิงและเด็กในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นต้น

กรุงฮานอย

จากตำแหน่งของกรุงฮานอย (Hanoi) ที่ตั้งอยู่บนฝั่งขวาของแม่น้ำแดง ฮานอยจึงได้รับสมญานามว่า City of Lake และหลังจากได้ผนวกพื้นที่โดยรอบเข้ากับกรุงฮานอยในปี ค.ศ.2008 ทำให้ปัจจุบัน กรุงฮานอยมีพื้นที่ถึง 3,300 ตารางกิโลเมตร ซึ่งนับเป็นเมืองหลวงที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 17 ของโลก

กรุงฮานอยเป็นเมืองประวัติศาสตร์อันเก่าแก่ เดิมมีชื่อเรียกว่า เมืองถังลอง (Thang Long) ในเดือนตุลาคม ค.ศ.2010 กรุงฮานอยได้จัดให้

มืงานเฉลิมฉลองกรุงฮานอยครบวาระ 1,000 ปี และทราบจากล่ำนของเวียดนามว่าได้มีการหารือกันว่า จะกลับไปใช้ชื่อเมืองถังลองอีกครั้ง หนึ่ง จะเห็นได้จากการเรียกการเฉลิมฉลองครั้งนี้ว่า เป็น Thang Long-Hanoi Millennium Celebration

หนึ่งในกิจกรรมการเฉลิมฉลองกรุงฮานอย ในโอกาสครบรอบ 1,000 ปี คือ การตกแต่ง กำแพงรอบกรุงฮานอย ความยาว 810 เมตร ด้วยเซรามิก (ceramic mosaic) โดยเป็นความ

ร่วมมือของศิลปินของประเทศเวียดนาม ศิลปินต่างชาติ เด็กนักเรียนจากทั่วประเทศจำนวน 500 คน และนักหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่มีชื่อเสียงจากหมู่บ้านหัตถกรรมมากกว่า 100 คนใช้เวลาในการตกแต่งตั้งแต่ปี ค.ศ.2007 – 2010

ภาพต่างๆ ที่ปรากฏบนกำแพงจึงแสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ของประเทศเวียดนาม พื้นที่ชนบทและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของหมู่บ้านหัตถกรรม กำแพงดังกล่าวได้รับการบันทึกจาก Guinness World Record ว่าเป็นพื้นที่ ceramic mosaic ที่ใหญ่ที่สุดในโลก(*the city with a certificate for the largest ceramic mosaic*) กิจกรรมดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างจิตสำนึกร่วมด้านมรดกของชาติ

หากใครไปฮานอยในช่วงนี้ ซึ่งเป็นช่วงการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จะเห็นข้อความประชาสัมพันธ์เป้าหมายการพัฒนากรุงฮานอยให้เป็นเมืองสีเขียว หรือเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีอารยธรรม และ

ทันสมัย(*Green, Civilized, and Modern City*) ภายในปี ค.ศ. 2050 จะเห็นว่าเป้าหมายดังกล่าว เป็นเป้าหมายที่สอดคล้องกับค่านิยมสากลว่าด้วยการพัฒนาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Growth) และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมโลกสมัยใหม่

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คณะกรรมการประชาชนฮานอย (the Hanoi People's Committee) ได้มีการแต่งตั้งคณะทำงานที่เรียกว่า “กลุ่มพัฒนานาคตฮานอย” (แปลโดยล่ามชาวเวียดนาม) ขึ้นเพื่อพัฒนากรุงฮานอย ภายใต้แผนพัฒนาระยะ 10 ปี (ค.ศ. 2010 – 2020) ส่งผลให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและรองรับการลงทุน

จากต่างประเทศ ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในอัตราร้อยละ 6 รวมทั้งการแก้ปัญหาความยากจนในชนกลุ่มน้อยเผ่าต่างๆ เป็นต้น นอกจากนี้ คณะกรรมการประชาชนฮานอยยังให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการบริหาร

จัดการภาครัฐที่คำนึงถึงบริการที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งการแก้ปัญหาทุจริตในระบบราชการ การขยายพื้นที่กรุงเทพมหานครในปี ค.ศ. 2008 ถือเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการลงทุนของเวียดนาม

เศรษฐกิจเวียดนามมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่การเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจเข้าสู่เศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยม (socialist-oriented market) ตามนโยบายปฏิรูปที่เรียกว่า “Doi Moi” ในปี ค.ศ. 1986 และด้วยบทบาทของกระทรวงการวางแผนและการลงทุน (Ministry of Planning and Investment) ซึ่งเป็นหน่วยงานระดับชาติที่รับผิดชอบด้านการวางแผนระดับชาติ ทั้งการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ การลงทุนทั้งภายในประเทศและการลงทุนจากต่างประเทศ การจดทะเบียนธุรกิจ และการบริการภาครัฐในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งมาตรการปรับปรุงหลักเกณฑ์การส่งเสริมการลงทุน ทำให้เวียดนามมีการลงทุนโดยตรงในประเทศ (FDI) แล้วกว่า 2 แสนล้านเหรียญสหรัฐ โดยเฉพาะญี่ปุ่นซึ่งเป็นนักลงทุนรายใหญ่อันดับ 1 ในช่วงครึ่งแรกของปี พ.ศ. 2555

ภายใต้มูลค่าการลงทุน 4,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

เมื่อเวียดนามเข้าเป็นสมาชิกอาเซียนและเริ่มดำเนินการลดภาษีศุลกากรตามข้อตกลงมูลค่าการค้าและมูลค่าการลงทุนจากอาเซียนก็เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว นอกจากนั้น จากการประเมินด้านความพร้อมของประเทศในการรับมือการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้นี้ของ ดร.โสภณ พรโชคชัย ประธานกรรมการมูลนิธิประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย พบว่า ประเทศเวียดนามมีความพร้อมมากที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ กระทรวงการวางแผนและการลงทุนของเวียดนามจึงเป็นกระทรวงที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือกับประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)

ปัญหาความยากจนและการพัฒนาชนบท

หลายท่านอาจไม่ทราบว่ากระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยประสานงานระดับชาติ (National Focal Point) ด้านการพัฒนาชนบทและขจัดความยากจนในกรอบความร่วมมืออาเซียน ดังนั้น ในการเดินทางไปศึกษาดูงานเราจึงให้ความสนใจในประเด็นปัญหาความยากจนและการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญของกระทรวงมหาดไทย

รายงานการศึกษาของธนาคารโลก ในปี 2012 ชี้ให้เห็นว่า ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศเวียดนามประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาความยากจนโดยสามารถลดจำนวนคนจน จากเกือบร้อยละ 60 ในทศวรรษที่ 1990 เหลือเพียงร้อยละ 20.7 ในปี 2012 คนเวียดนามมากกว่า 30 ล้านคน ได้หลุดพ้นจากความยากจน รวมทั้งได้รับการศึกษาและสาธารณสุขขั้นพื้นฐานที่ดีขึ้น มีการจ้างงานและมีรายได้ที่ยั่งยืนมากขึ้น

คณะของกระทรวงมหาดไทยได้เดินทางไปสำนักงานของ National Handicrafts Exporters Association (VIETCRAFT) เพื่อรับฟังบรรยายสรุปเกี่ยวกับบทบาทของ VIETCRAFT ในการทำงานร่วมกับองค์กรภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาชนบทและสร้างรายได้ให้กับชุมชนยากจนในชนบท

ในสหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ส่วนประเทศคู่แข่งที่สำคัญของเวียดนาม คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ผลิตภัณฑ์หัตถกรรมของเวียดนามเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีทักษะฝีมือ แต่ยังขาดนวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์

VIETCRAFT จึงเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับผิดชอบการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์หัตถกรรม รวมทั้งการปรับปรุงขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์หัตถกรรมในการดำเนินธุรกิจ สร้างโอกาสทางการตลาดสู่ระดับโลก มีสำนักงานใหญ่อยู่ในฮานอย และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านการส่งเสริมการค้า การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านบริการสมาชิก และด้านการบริหารงานทั่วไป

Exports of Vietnamese Handicrafts

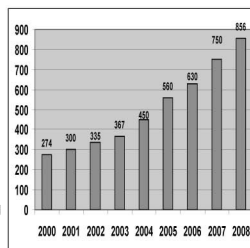
Biggest exporter of handicraft in ASEAN

10-12 % growth annually, reached US\$1.5 billion in 2010.

Major markets: EU, USA and Japan.

Major competitor: China

Vietnam craft producers: high level of technical skills - But: lack of innovation and product development - Producing exactly what is requested by ordering customer and focusing on price.

เวียดนามเป็นประเทศที่มีมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมากที่สุดในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยมีอัตราการเพิ่มขึ้นในสัดส่วนร้อยละ 10-12 ประเทศคู่แข่งที่สำคัญอยู่

VIETCEAFT ได้รับการสนับสนุนทางวิชาการจากองค์กรต่างๆ ขององค์การสหประชาชาติ ได้แก่ FAO, ILO, UNIDO, UNCTAD and ITC และหน่วยงานต่างๆ

ของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เช่น กระทรวงเกษตรและพัฒนาชนบท กระทรวงอุตสาหกรรม VIETCRAFT เป็นต้น และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก MDG Fund ของประเทศสเปน เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มรายได้และการจ้างงานในเขตชนบท ยากจน (GREEN PRODUCTION AND TRADE TO INCREASE INCOME AND EMPLOYMENT FOR THE RURAL POOR) ความน่าสนใจของโครงการนี้เป็นโครงการที่บูรณาการทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ แก้ปัญหาสังคม ด้วยแนวคิดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีระยะเวลาดำเนินการระหว่างปี พ.ศ.2553 –2555 มีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนยากจนจำนวน 4,500 ครัวเรือนในพื้นที่ชนบทยากจนใน 4 จังหวัดในภาคเหนือของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

แนวคิดที่สำคัญของโครงการฯ คือ การบูรณาการการแก้ปัญหาความยากจนเข้ากับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน โดยนำแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Value Chain) มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมโครงการซึ่งประกอบด้วย การนำทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ ปอ เป็นต้น มาใช้เป็นวัสดุในการผลิตผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เพื่อช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานและตอบสนองความต้องการของตลาด ทั้งตลาดภายในประเทศและตลาดภายนอกประเทศ คาดว่าจะช่วยให้ครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการสามารถมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐมีความเข้าใจเรื่องห่วงโซ่คุณค่า และสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการพัฒนาที่เอื้อประโยชน์กับคนยากจน และทำให้ประเทศสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDG) ด้านการแก้ปัญหาความยากจน ด้านความเสมอภาค

ทางเพศ และด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนต่อไป

VIETCEAFT จึงได้นำแนวคิดเรื่องห่วงโซ่คุณค่าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Value Chain) มาใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ด้านการค้าผลิตภัณฑ์หัตถกรรมระหว่างประเทศ ดังนี้

1) การใช้วัสดุจากทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นซึ่งมีอยู่อย่างสมบูรณ์ ทำให้ไม่มีปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในกระบวนการผลิต และยังช่วยสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่นชนบท

2) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยเน้นการออกแบบที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และเนื่องจากคู่แข่งการค้า เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีนมีความได้เปรียบในด้านราคาสินค้าที่ต่ำกว่าสำหรับตลาดขนาดใหญ่ (mass market) ทำให้สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการผลิตสินค้า โดยมุ่งไปที่กลุ่มลูกค้าระดับกลาง หรือกลุ่มลูกค้าระดับสูง

3) การสร้างและขยายเครือข่ายการค้าระหว่างประเทศ เช่น ให้ความสนใจที่จะพัฒนาความร่วมมือกับประเทศไทย ซึ่งมีวัฒนธรรมด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ความร่วมมือกับประเทศฟิลิปปินส์ซึ่งมีวัตถุดิบจากธรรมชาติซึ่งมีคุณสมบัติดีกว่าในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ความร่วมมือดังกล่าวจะช่วยให้แต่ละประเทศสามารถขยายตลาดได้มากขึ้น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากวิกฤตเศรษฐกิจในยุโรป และในตลาดโลก ทำให้เวียดนามต้องคิดถึงการขยายตลาดภายในประเทศด้วย

นอกจากการเยี่ยมชมและรับฟังบรรยายสรุปของหน่วยงานต่างๆ แล้ว สถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้เขียนขอแนะนำให้ไปเยี่ยมชม นอกจาก **จัตุรัสบดิงห์ และวิหารวรรณกรรม วัดวันเหมียว** ที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวยอดนิยมอยู่แล้ว คือ พิพิธภัณฑ์ชาติพันธุ์วิทยา (Vietnam Museum of Ethnology) ที่ได้เปิดอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ.1997 เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชนเผ่าต่างๆ ของเวียดนาม ถึง 54 ชนเผ่า ผ่านการจัดนิทรรศการ และสื่อต่างๆ

ผลจากการเดินทางไปศึกษาดูงานในครั้งนั้น ทำให้ Hanoi People Committee ได้เชิญกระทรวงมหาดไทยเข้าร่วมการสัมมนาในหัวข้อ International One Village One Product Seminar ระหว่างวันที่ 26 – 27 ตุลาคม 2555 ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การดำเนินงานพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชนของประเทศต่างๆ โดยเน้นเรื่องการส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OVOP ในตลาดโลก ในครั้งนั้นผู้เขียนได้มีโอกาสเดินทางไปกับคณะผู้แทนจากสำนักส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิสาหกิจชุมชน และกองแผนงาน กรมการพัฒนาชุมชน เข้าร่วมสัมมนาดังกล่าวด้วย ในงานนี้ได้มีผู้แทนจากประเทศญี่ปุ่น ได้หัวทักมา ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำผลิตภัณฑ์ชุมชนไปแสดงด้วย และเป็นที่น่าสนใจว่าผลิตภัณฑ์ OTOP ของประเทศไทยได้รับการคัดเลือกจากผู้เข้าชมงานว่าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่พึงพอใจที่สุด (the most favorite product)

เราทราบกันดีว่า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนริเริ่มจากเมือง Oita ของประเทศญี่ปุ่นในชื่อ OVOP หรือ หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product) และได้แพร่หลายไปในประเทศต่างๆ มากกว่า 30 ประเทศ ในชื่อต่างๆ กัน เช่น กัมพูชา และเวียดนามใช้ OVOP (One Village One Product) เหมือนญี่ปุ่น ขณะที่ประเทศไทย ใช้คำว่า OTOP (One Tambon One Product) ได้วันก็ใช้ OTOP แต่ย่อมาจาก One Town One Product

เนื่องจากกรุงฮานอยเป็นเมืองที่มีการส่งเสริมผู้ประกอบการสินค้าหัตถกรรมถึง 1,350 หมู่บ้าน ก่อให้เกิดการจ้างงานมากกว่า 625,000 คน และส่งผลต่อการพัฒนา รวมทั้งการลดความยากจนเป็นอย่างมาก Hanoi City จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาหมู่บ้านหัตถกรรม ระหว่างปี 2012 – 2015 ขึ้น เพื่อขับเคลื่อนแผนงานหนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Village One Product)

นอกจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากผู้แทนประเทศต่างๆ แล้ว ยังมีเอกสารสัมมนา เผยแพร่ประสบการณ์การดำเนินงาน OVOP ของประเทศเคนยา มาเลเซีย และจังหวัดต่างๆ ของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เช่น กรณีการพัฒนาเมืองฮอยอัน (Hoi An) ที่บูรณาการทั้งการส่งเสริมหมู่บ้านหัตถกรรมแบบดั้งเดิมกับการส่งเสริมการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งผู้เขียนหวังว่าจะได้เผยแพร่ให้กับผู้สนใจ หรือได้มีโอกาสเดินทางไปศึกษาดูงานเพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับผู้สนใจในโอกาสต่อไป

หลังจากนั้น ได้เดินทางไปเยี่ยมชมหมู่บ้านเซรามิค Bat Trang ตั้งอยู่ในเขต Gia Lam ชานเมืองรอบนอกกรุงฮานอยออกไป 8 กิโลเมตร Bat Trang wfh ได้ชื่อว่าเป็นทำเลที่มีโคลนที่มีคุณภาพดีเหมาะต่อการทำผลิตภัณฑ์เซรามิค และได้รับองค์ความรู้และอิทธิพลจากวัฒนธรรมจีนมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 มาใช้ในการออกแบบและผลิตเป็นผลิตภัณฑ์เซรามิค ผลิตภัณฑ์เซรามิคของหมู่บ้านนี้จึงเป็นที่นิยมในตลาดยุโรป และตลาดอื่นๆ ทั่วโลก

ปัจจุบันมีร้านผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆ มากกว่า 800 ร้าน ก่อให้เกิดการจ้างงานมากกว่า 8,000 คน และยังเป็นพื้นที่รองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมหมู่บ้านและผลิตภัณฑ์เซรามิค มากกว่า 2,000 คนต่อปี ผู้เขียนเห็นว่า การเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม และการพัฒนาด้วยการเดินทางไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาความ

ร่วมมือกันอย่างเข้าถึง และเข้าใจ นับเป็นหนึ่งในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) และการเป็นพลเมืองของอาเซียน (ASEAN People) ทั้งนี้ ต้องขอขอบคุณกรมการอาเซียน และสถานทูตไทย ณ กรุงฮานอยที่ช่วยเหลือในการประสานงานกับหน่วยงานของเวียดนามในการเดินทางไปศึกษาดูงานในครั้งนี้

เกาหลีเพื่อนเก่าพัฒนาประเทศอย่างไร

สุดจิต นิमितกุล

ในรอบหลายปีมานี้คนไทยหันมานิยมสินค้าเกาหลีหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์มือถือ รวมทั้งเครื่องสำอาง ภาพยนตร์ ประวัติศาสตร์และนักร้อง ประเทศทั้งสองพัฒนามาใกล้ๆ กันและเคยแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันตลอดเวลา เช่น เรื่องการขนส่ง การพัฒนาชุมชนและการทหาร เพราะเราเคยส่งทหารไปช่วยรบเมื่อปี 2493 สมัยสงครามเกาหลี คนเกาหลีชอบคนไทย โดยปีหนึ่งๆเข้ามาท่องเที่ยวและเล่นกอล์ฟนับเป็นล้านคน เพราะคนไทยนิสัยดีและของราคาถูก ประเทศเกาหลีมีประชากรราว 50 ล้านคน มีรายได้ต่อหัวสูงมาก เราในฐานะเพื่อนเก่าแก่น่าจะได้ศึกษาถึงความสำเร็จของเกาหลีว่ามีประเด็นใดที่ทำให้ประเทศเจริญและก้าวหน้า ประชาชนมีรายได้สูงและอยู่ดีกินดี

ผู้เขียนรู้จักเกาหลีเมื่อสมัยประเทศไทยส่งทหารไปช่วยรบราวปี 2493 และเมื่อสมัยเรียนอยู่มหาวิทยาลัย ได้เห็นนักศึกษาปริญญาโทเป็นชาวเกาหลีและได้มีโอกาสทักทายกันตามสมควรที่โรงอาหารมหาวิทยาลัย หลังจากนั้นก็ได้ติดตามข่าวอีกเลย จนปี 2533 ผู้เขียน

ได้เดินทางไปดูงาน กับวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) และได้มีโอกาสเดินทางเข้าออกเกาหลีอีก 5 - 6 ครั้ง โดยไปดูงานเกี่ยวกับการปกครองแรงงาน การพัฒนาอุตสาหกรรม การพัฒนาเมืองและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่ทุกครั้งได้สังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงของเกาหลีอย่างต่อเนื่อง จึงควรที่จะได้นำข้อสังเกตเหล่านั้นมาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและการพัฒนาประเทศ

เกาหลีใช้เงินลงทุนสูงในการพัฒนาการวิจัยกล่าวคือ ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวกับการวิจัย พัฒนาขึ้น (Research and Developments, R&D) โดยใช้เงินลงทุนถึง 5% ของ GDP สูงเท่ากับประเทศที่เจริญแล้วคือ สหรัฐ ญี่ปุ่น ส่วนไทยเราใช้เงินลงทุน R&D ราว 0.12% เท่านั้น ไม่ถึง 1% ด้วยซ้ำไปหลักการนี้เป็นหลักการเบื้องต้นในการพัฒนาประเทศ ถ้าเราอยากให้ประเทศเจริญ เราจะต้องลงทุน R&D ให้เข้าไปใกล้กับมาตรฐานสากลดังกล่าวถามว่าคนไทยรู้ไหม ทุกคนรู้แต่ไม่ใส่ใจและไม่สนใจโดยเฉพาะรัฐบาลทุกชุดที่ขึ้นมาบริหารประเทศไม่เคยให้ความสนใจใดๆ ทั้งสิ้น มีนักเขียนบางประเทศเคยเขียนเกี่ยวกับเมืองไทยว่าเราจน เพราะเราลงทุน R&D ในสัดส่วนที่น้อยเกินไปหรือน้อยหนึ่งถ้าเราอยากจะทำหน้าและเจริญเราต้องลงทุนด้าน R&D หรือจากการศึกษามากกว่านี้

การขยายการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาว่ามีความสำคัญเพียงไร กล่าวคือ ทุกวันนี้เราต้องพึ่งเทคโนโลยีจากต่างประเทศแทบทั้งสิ้นโดยเสียค่าใช้จ่ายปีละเป็นเงินจำนวนมากและไม่ใช่ประโยชน์แก่ตัวเอง คือ ยืมจมูกต่างชาติหายใจตลอดเวลา ถ้าเรามีการวิจัยและพัฒนาเป็นของตนเอง เราก็สามารถจะพัฒนาสินค้าและบริการได้ ความเจริญก้าวหน้าทำให้ประเทศมั่นคงและมั่งคั่งมาจากความร่วมมือทุกฝ่ายและที่สำคัญที่สุดคือ มาจากรากฐานที่ดี คือ การพัฒนาคนและพัฒนาหมู่บ้าน ที่มีชื่อวว่า แซมอึล อุนดอง (Saemaul Undong) เป็นขบวนการสร้างหมู่บ้านใหม่ โดยการริเริ่มของ

ประธานาธิบดี ปักจุงฮี ในช่วงทศวรรษ 1970 โดยมีหลักยึด 3 ประการ ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร (Diligence) การพึ่งพาตนเอง (Self-help) และความร่วมมือ (Cooperation) โครงการสำคัญของแผนงานนี้ได้แก่ การให้การศึกษาแก่ผู้นำ โดยเลือกผู้นำจากแต่ละหมู่บ้านเป็นหญิงและชายอย่างละ 1 คน เข้ารับการฝึกอบรม ความสำเร็จของ แซมอึล อุนดอง เกิดจากปัจจัย 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นเพราะนโยบายของรัฐบาลที่ใช้ระบบการแข่งขันซึ่งเป็นเหตุให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในชนบททั้งหมดและภาวะความเป็นผู้นำของทางรัฐบาลที่สามารถโน้มน้าวจิตใจผู้คน และการสนับสนุนด้านทุนเป็นตัวกระตุ้นอย่างดีสำหรับชาวบ้าน ประการที่สอง การอุทิศตนของผู้นำ แซมอึล อุนดอง และการเข้ามามีส่วนร่วมของชาวบ้านทั้งหมด โดยทำให้ประชาชนรู้สึกประหลาดใจ เกิดความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมด้วยผลงานและความสำเร็จ ที่สามารถสัมผัสได้และเชื่อมั่นตนเอง

โครงการลำแม่น้ำฮาน (Han River) นับเป็นโครงการฟื้นฟูแม่น้ำที่เด่นที่สุดในโลก แม่น้ำฮานมี ความยาวทั้งสิ้น 514 กิโลเมตรไหลผ่านเมืองหลวง กรุงโซล ก่อนที่จะมีการฟื้นฟูแม่น้ำฮาน แม่น้ำแห่งนี้เต็มไปด้วยการบุกรุกของชาวบ้าน โดยสร้างบ้านเรือนบุกรุกแม่น้ำมีโรงงานเต็มไปหมด รวมทั้งเป็นที่ทิ้งขยะของประชาชนโดยทั่วไป โครงการลำแม่น้ำฮาน ดำเนินการในสมัยประธานาธิบดี ปักจุงฮี ซึ่งเป็นผลงานชิ้นโบว์แดง การฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำแห่งนี้ดำเนินการในพื้นที่กรุงโซล

ซึ่งเป็นเมืองหลวง โครงการริบล้างบ้านเรือน และโรงงาน ซึ่งสร้างบุกรุกลำแม่น้ำ แผนงาน โดยสร้าง คอนโดขึ้นจำนวนหนึ่งเพื่อรองรับการอพยพย้ายบ้านเรือน การริบล้างแม่น้ำฮาน หลังจากริบล้างแม่น้ำเสร็จแล้วได้ใช้พื้นที่พักผ่อนหย่อนใจ เล่นกีฬา ขี่จักรยานและทางเดินริมน้ำ ตลอดจนล่องเรือในโอกาสต่างๆ นอกจากนั้นยังทำการก่อสร้างสถานที่สำคัญๆ และสวนงามอีกหลายแห่ง เพื่อความสวยงาม ตลอดจนพัฒนาทั้งอุโมงค์ข้ามแม่น้ำและสะพานอีกหลายแห่ง พื้นที่บริเวณริบล้างนี้ได้กลายเป็นพื้นที่อันสวยงาม เป็นพื้นที่ริมแม่น้ำที่สวยงาม (Waterfront) เป็นแหล่งท่องเที่ยว และที่พักผ่อนหย่อนใจอันสำคัญ ตัวอย่างโครงการล้างแม่น้ำฮานแห่งนี้ นอกจากจะเป็นการฟื้นฟูแหล่งน้ำ ที่สำคัญแล้วยังเป็นนวัตกรรมที่เด่นของเกาหลีอีกด้วย โดยต่อมาเมื่อปี 2531 ได้มีการแข่งเรือใบในแม่น้ำแห่งนี้ ในกีฬาโอลิมปิก ความสำเร็จโครงการล้างแม่น้ำแห่งนี้สำเร็จลงได้ เพราะบทบาทผู้นำโดยเฉพาะทั้งประธานาธิบดี ปักจุงฮี เอง และความร่วมมือของชาวบ้านอย่างกว้างขวาง ผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่ชาวโลกโดยประเทศต่างๆ ส่งคนไปดูงานโครงการล้างแม่น้ำฮาน รวมทั้งประเทศไทยด้วย ผู้เขียนได้เคยไปดูงานโครงการนี้มาตั้งแต่ปี 2533 และเดินทางไปเกาหลีอีก 5 - 6 ครั้ง และได้สัมผัสกับพื้นที่ดังกล่าว ทั้งโดยตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะเดินทางเข้ากรุงโซลก็จะได้สัมผัสกับโครงการนี้ โครงการนี้เป็นแม่แบบของโครงการล้างแม่น้ำในประเทศไทยในหลายพื้นที่

โดยเฉพาะการล้างแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำอื่นๆ ทั่วประเทศ เพราะแม่น้ำของเราถูกบุกรุกแล้วทั้งสิ้น อย่างบ้านควมมีการริเริ่มตั้งแต่บัดนี้ โดยค่อยๆ ออกแผนงานระยะยาวว่า ในอนาคตประชาชนจำต้องอพยพออกไปจากพื้นที่ของริมน้ำทั้งหมด โดยเริ่มขยับไปแต่ละพื้นที่อาจจะทำไม่ได้พร้อมกัน แต่ต้องมีแผนระยะยาวและถ้าไม่มีแผนก็ไม่อาจเริ่มต้นได้ ผู้เขียนเคยเสนอมาตั้งแต่ปี 2533 แล้วว่า ปีที่ 21 ค่อยเริ่มอพยพ โดยรัฐบาลมีนโยบายที่แน่นอนในระยะยาวและเริ่มอพยพจริงในปีที่ 21 ซึ่งชาวบ้านเริ่มมีความพร้อมโดยทางรัฐบาลมีแผนในการจัดพื้นที่รองรับและอาจเป็นไปในทำนองเตรียมการเรื่องโครงสร้างพื้นฐานไว้รองรับให้พร้อมจึงจะมีโอกาสเกิดได้จริง ผู้เขียนยังใคร่เสนอแนะให้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นดูแลเป็นการเฉพาะ อาจเป็นสำนักงานหรือกรม ในการฟื้นฟูหรือพัฒนาแม่น้ำลำคลองทั่วประเทศ โดยเริ่มจากแม่น้ำใหญ่ๆ และที่สำคัญๆ ก่อนเพื่อป้องกันน้ำท่วมและพัฒนาพื้นที่เพื่อความสวยงามทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวและการพักผ่อนหย่อนใจ

เกาหลีกับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy) นับเป็นประเทศต้นๆ ที่ได้ส่งเสริม เศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การสร้างภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ส่งขายไปยังต่างประเทศอย่างกว้างขวางและเป็นแบบอย่าง กับประเทศต่างๆ ในการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของตนเองไปในทิศทางเดียวกับเกาหลีและยังมีอีกหลายตัวอย่างที่เกาหลีได้พัฒนาไปในทิศทางนี้ เช่น การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ โสมเกาหลีโดยได้เชิญทั้งนักวิชาการภายในประเทศและต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมและออกความเห็น ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณค่าและมีน้ำหนักเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้าดังกล่าว อีกตัวอย่างหนึ่ง ซึ่งพยายามที่จะนำเสนอแก่ประชากรโลก คือ การจัดทำ

กิมจิซึ่งเป็นอาหารประจำชาติซึ่งไม่มีประเด็นสำคัญใดเลยก็ยังคงที่จะจัดหาแนวทางส่งเสริมให้มีการพัฒนาในเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาในทุกวิถีทาง

ประการสุดท้าย เรื่องมรดกโลก เกาหลีได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะมรดกโลกทั้งทางประวัติศาสตร์ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ปรากฏมีหลักฐานเก่าใดๆ เลย มีเพียงประวัติและปัจจุบันเป็นพื้นที่ว่างๆ แต่เกาหลีได้พัฒนาขึ้นมาใหม่ โดยสร้าง

ขึ้นใหม่ ดีกว่าเก่าด้วยซ้ำ ใช้งบมากกว่าเก่า ทำให้คนรุ่นหลังชื่นชมและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ประกอบกับความ ภูมิใจในประวัติศาสตร์ของตนอีกด้วย

ของดีหรือสิ่งที่ควรได้รับการยกย่องว่าเป็นเรื่องที่น่าศึกษาและเป็นการพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่เหมาะสมและควรเรียนรู้เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศของเรา ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนเรื่องการวิจัยและการพัฒนา การพัฒนาชุมชนในชนบท ซึ่งเรียกว่า แชนาอิล อุนดง หรือโครงการล้าง แม่น้ำฮานและการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น เป็นเรื่องที่น่าศึกษาและใช้เป็น แนวทางในการพัฒนาประเทศไทยบ้าง

พิมพ์ที่ บริษัท บพิธการพิมพ์ จำกัด 70 ถ.ราชบพิธ แขวงวัดราชบพิธ เขตพระนคร กทม. 10200
โทร. 0-2222-5555, 0-221-9781 โทรสาร 0-2221-6433 นายยอดย้ง โสภณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2556
E-mail Address : borpitt@hotmail.co.th

พระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสตอบ
พระบรมวงศานุวงศ์และพลสกนิกรชาวไทย
ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

“...คำอวยพรและคำปฏิญาณสัญญา ที่พวกท่านได้กล่าวนั้น เป็นที่
ประจักษ์ใจมาก ขอขอบใจท่านทั้งหลาย ตลอดจนประชาชนชาวไทย
ทุกคน ที่พร้อมใจกันมา ด้วยความปรารถนาดี และไม่ตรีจิตความ
ปรารถนาดี และความพร้อมเพรียงกันของทุกคน อย่างที่ได้เห็นในวันนี้
ทำให้ข้าพเจ้าปลื้มใจ มีกำลังใจมากขึ้นมีความเชื่อ เสมอว่า ความเมตตา
ปรารถนาดีของท่านนี้ เป็นปัจจัยอย่างสำคัญ ที่จะทำให้ความ
พร้อมเพรียงให้เกิดขึ้น มีขึ้นทั้งในหมู่คณะและในชาติบ้านเมือง แต่ถ้า
คนไทย เรายังมีคุณธรรมอันน้อยอยู่ในจิตใจ ก็จะมีหวังได้ว่าบ้านเมือง
ไทยไม่ว่าจะอยู่ ในสถานการณ์ใดๆ ก็อยู่รอดปลอดภัย และดำรงมั่นคง
ต่อไปได้ตลอดรอดฝั่งอย่างแน่นอน ขออำนาจแห่งคุณพระรัตนตรัยและ
สิ่งศักดิ์สิทธิ์จงคุ้มครองรักษาท่าน รักษาชาติไทย ให้มีแต่ความผาสุกร่มเย็น
ตลอดไป...”